

Έκδοση GUE/NGL

Αμίαντος

Το ανθρώπινο κόστος της
απληστίας των εταιρειών

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ/ΒΟΡΕΙΑ ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/Αριστερά των Πρασίνων των Βορείων Χωρών

rue Wiertz 43
1047 Βρυξέλλες
Tel: +32 2 284 26 83 / 26 86
Fax: +32 2 284 17 74
www.guengl.eu

συντάκτης: Laurie Kazan-Allen

Επιμέλεια έκδοσης: Gay Kavanagh, David Lundy

Διόρθωση κειμένων: Fania Antoniou, Edoardo Boggio Marzet, Charles Canonne, Nora Chaal, Vivienne Gadeyne, Myriam Losa, Nana Pantazidou, Gianfranco Battistini.

φωτογραφίες: Jason Addy, Angel Cárcoba, Hein Du Plessis, Julia Garlito Y Romo, Daniela Pelclova, Bob Ruers, Dmytro Skrylnikov.

για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με αυτήν τη δημοσίευση, παρακαλείστε όπως επικοινωνήσετε με:
Vivienne Gadeyne — vgadeyne@europarl.eu.int

παραγωγή της μονάδας Διαδικτύου και εκδόσεων της Ομάδας GUE/NGL:

Gay Kavanagh — gkavanagh@europarl.eu.int
David Lundy — dlundy@europarl.eu.int

σχεδιασμός και σελιδοποίηση: Liz Morrison

εκτύπωση: Arte Print, Βρυξέλλες

η δημοσίευση αυτή τυπώθηκε σε φιλικό προς το περιβάλλον, ανακυκλωμένο χαρτί

© GUE/NGL — Βρυξέλλες, 2006

Περιεχόμενα

Πρόλογος του Francis Wurtz 5

Εισαγωγή της Kartika Liotard 6

Διαμόρφωση του σκηνικού: η προέλευση και η ιστορική εξέλιξη της χρήσης αμιάντου 8

Προσδιορισμός της έκτασης του προβλήματος 12

Η επαγγελματική έκθεση στον αμίαντο 20

Η περιβαλλοντική έκθεση στον αμίαντο 23

Η ανθρώπινη διάσταση 28

Η εικόνα κατά χώρα 32

Αποφυγή περισσότερων άδικων θανάτων 35

Συμπεράσματα του συντάκτη 37

Παράρτημα Α: Δήλωση της διάσκεψης 39

Παράρτημα Β: Πρόγραμμα της διάσκεψης και κατάλογος συμμετεχόντων 41

Παράρτημα Γ: Χρήσιμοι σύνδεσμοι 42

Υποσημειώσεις 42

[Με εξαίρεση την πυρίτιδα, ο αμίαντος αποτελεί την πλέον σκανδαλώδη ουσία με την οποία αναγκάστηκαν να εργαστούν οι άνθρωποι- οι σκοτεινές δυνάμεις που κερδοσκοπούν από τον αμίαντο χρησιμοποιούν ανενδοίαστα τον εκβιασμό, την εξαπάτηση και άλλες αδίστακτες μεθόδους προκειμένου να προασπίσουν τα συμφέροντά τους, θυσιάζοντας συνειδητά την υγεία των εργαζομένων στον βωμό των εταιρικών κερδών.]

Remi Porre, πρώην ευρωβουλευτής,
Σοσιαλιστικό Κόμμα, Κάτω Χώρες

Η έκδοση αυτή είναι αφιερωμένη σε όλους εκείνους ανά τον κόσμο που έχουν πεθάνει εξαιτίας ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο.

Πρόλογος

ΕΝΑΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

Francis Wurtz

Η διάσκεψη για τον αμιάντο που πραγματοποιήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 22 και 23 Σεπτεμβρίου 2005 και στα αποτελέσματα της οποίας αναφέρεται το παρόν φυλλάδιο, αποτελεί ένα νέο στάδιο στην πορεία που ακολουθούν εδώ και δεκαετίες, στην Ευρώπη και ανά την υφήλιο, συνδικαλιστικές οργανώσεις, σύλλογοι και αναρίθμητα άτομα, τα οποία με διάφορες ιδιότητες αποφάσισαν κάποτε να ταχθούν υπέρ της αποκάλυψης των κινδύνων του αμιάντου, της συνδρομής των θυμάτων και της εξάλειψης του τεράστιου αυτού για την ανθρώπινη υγεία κινδύνου. Η Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/Αριστερά των Πρασίνων των Βορείων Χωρών θεωρεί καθήκον της να συμβάλει σε αυτήν την προσπάθεια πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης. Ευχαριστούμε ιδιαίτερα όλους όσοι συμμετείχαν στις εργασίες αυτές ερχόμενοι από ολόκληρη την Ευρώπη και από άλλες περιοχές της υφής.

Οι μαρτυρίες τους απέδειξαν πάνω από όλα πόσο απαραίτητος είναι αυτός ο αγώνας. Πράγματι, ενώ η σχέση μεταξύ της αμιαντίασης και του κινδύνου καρκίνου του πνεύμονα ανακαλύφθηκε ήδη το ... 1935, ενώ όλα τα είδη αμιάντου ταξινομήθηκαν ως καρκινογόνα από το Διεθνές Κέντρο ερευνών κατά του καρκίνου ήδη από το 1977 και ενώ η ευρωπαϊκή οδηγία που προέβλεπε την απαγόρευση του αμιάντου εκδόθηκε το 1999, η οριστική απαγόρευση του αμιάντου σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση τέθηκε σε ισχύ μόλις την 1η Ιανουαρίου του 2005!

Όμως, η μαζική χρησιμοποίηση αμιάντου κατά το παρελθόν θα συνεχίσει να προξενεί θανάτους κατά τα προσεχή έτη – ο αριθμός των θανάτων εξ αιτίας του αμιάντου αυξάνεται μάλιστα στην Ευρώπη και υπάρχει κίνδυνος αυτό να συνεχιστεί ακόμη για δέκα έως δεκαπέντε έτη! Επίσης η παρακολούθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της νομοθεσίας, η προστασία των εργαζομένων που έχουν αναλάβει την αφαίρεση του αμιάντου, η αρωγή των πολυάριθμων ατόμων που έχει αποδειχθεί (ή θα αποδειχθεί) ότι αποτελούν θύματα του αμιάντου, καθώς και η πρόληψη των κινδύνων, ιδίως επαγγελματικών, εξακολουθούν να αποτελούν τομείς παρέμβασης κατά τα προσεχή έτη. Και τούτο χωρίς να ξεχνάμε την ευθύνη μας ως Ευρωπαίων όσον αφορά τη λυπηρή πρακτική της εξαγωγής του κινδύνου προς τρίτες χώρες, ιδίως του νοτίου ημισφαιρίου.

Για το λόγο αυτό, η “Δήλωση των Βρυξελλών” που πραγματοποιήθηκε μετά από την Ευρωπαϊκή Διάσκεψη του παρελθόντος Σεπτεμβρίου, μεταφέροντας τα αιτήματα ιατρικών ενώσεων και διεθνών οργανισμών να χαρακτηριστεί το 2006 ως έτος δράσης κατά του αμιάντου, καλεί τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να εφαρμόσουν ενδεδειγμένες δράσεις (βλέπε το Παράρτημα Α).

Αποτίουμε ιδιαίτερο φόρο τιμής στην Laurie Kazan και σε όλους όσοι συμμετέχουν στον παραδειγματικό αυτό αγώνα.

Francis WURTZ

Προέδρου της Συνομοσπονδιακής Ομάδας της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/Αριστεράς των Πρασίνων των Βορείων Χωρών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τερματίζοντας τη συνωμοσία της σιωπής

Kartika Liotard

Ο αμιάντος παραμένει η κύρια καρκινογόνος τοξίνη από την οποία επηρεάζονται οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι. Εκτός χώρου εργασίας, ο αμιάντος αποτελεί τη δεύτερη, μετά τον καπνό, περιβαλλοντική αιτία πρόκλησης καρκίνου. Τα αμιαντούχα προϊόντα στα ευρωπαϊκά σπίτια και εμπορικά κτίρια, καθώς και τα απόβλητα αμιάντου στο περιβάλλον μας, εξακολουθούν να προξενούν έναν άνευ προηγουμένου αριθμό ασθενειών και θανάτων στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ευρέως διαδεδομένη χρήση του αμιάντου στις Κάτω Χώρες, την πατρίδα μου, έχει επιφέρει τρομερές συνέπειες. Χιλιάδες άνθρωποι έχουν πεθάνει εξαιτίας ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο είτε λόγω της επαφής τους με αμιάντο ή αμιαντούχα προϊόντα εν ώρα εργασίας, είτε λόγω της συμβίωσής τους με συγγενείς που είχαν υποστεί επαγγελματική έκθεση στον αμιάντο είτε λόγω της διαμονής τους σε περιοχές που γειτνιάζαν με εργοστάσια όπου γινόταν χρήση αμιάντου. Στην πόλη Goor, όπου το εργοστάσιο αμιαντοσιμέντου “Eternit” ήταν ο μεγαλύτερος εργοδότης, πολλοί ντόπιοι –όχι μόνον εργαζόμενοι– έχουν προσβληθεί από ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο. Για πολύ καιρό υπήρχε μια συνωμοσία σιωπής και αρχικά τα θύματα δεν λάμβαναν καμία βοήθεια ή αναγνώριση.

Η σύσταση της ολλανδικής Επιτροπής των Θυμάτων του Αμιάντου κατά τη δεκαετία του 1990 και η αφοσίωση των μελών της έχουν αλλάξει ριζικά τη θέση των θυμάτων του αμιάντου στις Κάτω Χώρες. Στις μέρες μας, πολλοί από τους πληγέντες εξαιτίας του αμιάντου στις Κάτω Χώρες λαμβάνουν την κατάλληλη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και χρηματική αποζημίωση. Δυστυχώς, όχι όλοι. Οι γειτονικές παραμένουν μολυσμένες και οι εργαζόμενοι εξακολουθούν να εκτίθενται στα αμιαντούχα προϊόντα που είναι κρυμμένα στις υποδομές μας.

Ο αμιάντος δεν αποτελεί μόνο ευρωπαϊκό πρόβλημα. Οι πολυεθνικές εταιρείες εξάγουν το κακό σε χώρες όπου η κοινωνική προστασία και η προστασία της υγείας δεν είναι τόσο ανεπτυγμένες όσο στην Ευρώπη.

Όπως δήλωσε ο Πρόεδρος της ABEVA (Βελγικός Σύνδεσμος των Θυμάτων του Αμιάντου) κ. Xavier Jonckheere: “Ο αμιάντος επηρεάζει όλες τις χώρες του πλανήτη. Είναι σαν χταπόδι που απλώνει τα πλοκάμια του. Αυτό που απαγορεύεται στις χώρες μας γίνεται πλέον αλλού – εκεί όπου το εργατικό δίκαιο δεν είναι τόσο αυστηρό, όπου η προστασία είναι ανύπαρκτη, όπου οι ομάδες άσκησης πιέσεων υπέρ του αμιάντου είναι ακόμη ισχυρές.”

Περισσότερες από 25 χώρες εκπροσωπήθηκαν στη Διάσκεψη για τον Αμιάντο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την 22α και την 23η Σεπτεμβρίου του 2005. Συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, εργαζόμενοι θύματα του αμιάντου με τους συγγενείς τους, εργαζόμενοι μέλη των ομάδων στήριξης των θυμάτων του αμιάντου, ακτιβιστές για τη δημόσια υγεία, επαγγελματίες του χώρου των ιατρικών και παραϊατρικών επαγγελμάτων, νομικό προσωπικό, δημοσιογράφοι, δημόσιοι υπάλληλοι, επιθεωρητές εργοστασίων, εμπειρογνώμονες σε θέματα αφαίρεσης αμιάντου και ακαδημαϊκοί.

[Ο αμιάντος δεν αποτελεί μόνο ευρωπαϊκό πρόβλημα. Οι πολυεθνικές εταιρείες εξαγωγή το κακό σε χώρες όπου η κοινωνική προστασία και η προστασία της υγείας δεν είναι τόσο ανεπτυγμένες όσο στην Ευρώπη.]

Κατά τη διάρκεια της διάσκεψης, εξετάσαμε την πολιτική της ΕΕ σχετικά με τον αμιάντο, υπογραμμίζοντας τα επιτεύγματά της και αποκαλύπτοντας τις αποτυχίες της. Οι σύνεδροι από τα νέα κράτη μέλη της ΕΕ περιέγραψαν τις εθνικές τους εμπειρίες όσον αφορά τον αμιάντο και τόνισαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Ο σκοπός ήταν η εξεύρεση απαντήσεων σε ερωτήματα όπως: πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την κατάσταση για όλα τα θύματα του αμιάντου; Πώς μπορούμε να αποτρέψουμε την προσβολή των μελλοντικών γενεών από αυτές τις θανατηφόρες ασθένειες;

Στο τέλος της διάσκεψης, υιοθετήσαμε το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για τον Αμιάντο για το έτος 2005-2006, με το οποίο απευθύνουμε έκκληση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο να υποστηρίξουν τη διεθνή απαγόρευση του αμιάντου. Η νομοθεσία της ΕΕ πρέπει να απαγορεύσει τη χρήση αμιάντου από εταιρείες οι οποίες εδρεύουν στην ΕΕ και δραστηριοποιούνται οπουδήποτε στον κόσμο. Η μεταφορά αμιάντου και μολυσμένων με αμιάντο προϊόντων από την Ευρώπη στις αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να καταστεί αδύνατη.

Η αποτελεσματικότητα αυτού του είδους δράσης αποδείχθηκε περίτρανα από τους καρπούς που απέδωσε η εντατική εκστρατεία ΜΚΟ στη Γαλλία, την Αίγυπτο και την Ινδία σχετικά με το "Κλεμανσό", ένα από τα επιφανέστερα πλοία του γαλλικού ναυτικού στο παρελθόν, το οποίο βρισκόταν καθ' οδόν για την Ινδία όπου θα παροπλιζόταν. Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Γαλλίας τελικά συμφώνησε με τους ακτιβιστές ότι η εξαγωγή αυτών των τοξικών αποβλήτων συνιστούσε παραβίαση των διεθνών πρωτοκόλλων, των παγκόσμιων συμφωνιών και του γαλλικού δικαίου και απεφάνθη ότι η εξαγωγή του "Κλεμανσό" στην Ινδία έπρεπε να τερματιστεί. Στις 15 Φεβρουαρίου του 2006, ο γάλλος Πρόεδρος Ζακ Σιράκ διέταξε τον επαναπατρισμό του "Κλεμανσό"! Αυτή η ευτυχής στιγμή ήλθε λίγους μόνο μήνες μετά τη διάσκεψη.

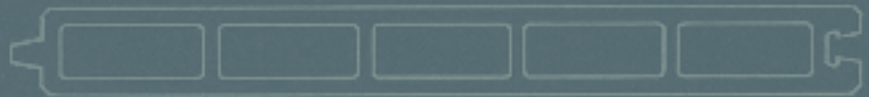
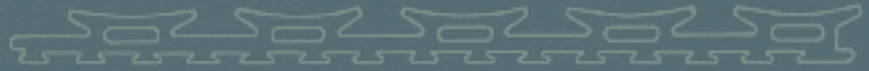
Κλείνοντας την εισαγωγή μου σε αυτήν τη δημοσίευση, θα ήθελα να παραθέσω τα λόγια της συντάκτριάς της, κ. Laurie Kazan:

"Η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τον Αμιάντο αποτέλεσε ένα σημαδιακό γεγονός, το οποίο σηματοδότησε μια νέα φάση της συζήτησης που διεξάγεται στην Ευρώπη για τον αμιάντο. Οι εταιρείες, οι κυβερνήσεις, οι επαγγελματικές ενώσεις και οι ιδιώτες που έσπειραν αυτήν την καρκινογόνο ουσία στην κοινωνία των πολιτών και εξακολουθούν να αποκομίζουν κέρδη από τη χρήση της θα κληθούν να λογοδοτήσουν. Ο αγώνας συνεχίζεται!"

Kartika LIOTARD
Ευρωβουλευτής, Ομάδα GUE/NGL
Socialistische Partij, Κάτω Χώρες

Διαμόρφωση του σκηνικού

η προέλευση και η ιστορική εξέλιξη της χρήσης αμιάντου

Στις αρχές του 20ού αιώνα, ο **Ludwig Hatschek** εφηύρε μια μέθοδο συνδυασμού ινών αμιάντου με τσιμέντο για την παραγωγή αμιαντοτσιμέντου (ΑΤ), ενός υλικού με εξαιρετικές τεχνικές ιδιότητες που μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για ευρύ φάσμα εφαρμογών. Καθώς ο αμιάντος θα “διαρκούσε για πάντα”, ο Hatschek έδωσε στη διαδικασία το όνομα “Eternit”, από το eternal (αιώνιο), και προέβη στην πώληση των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης του διπλώματος ευρεσιτεχνίας σε εταιρείες σε όλο τον κόσμο, πολλές εκ των οποίων ονομάστηκαν “Eternit”.

Η βιομηχανία αμιαντοσιμέντου επεκτάθηκε ραγδαία και γνώρισε τεράστια επιτυχία. Η παγκόσμια παραγωγή έφθασε στο αποκορύφωμά της το 1975, έτος μετά το οποίο οι πωλήσεις στον αναπτυσσόμενο κόσμο άρχισαν να σημειώνουν πτώση. Φόβοι για τους κινδύνους που ενέχει ο αμιάντος για την υγεία εκφράζονταν επανειλημμένως όσο περνούσαν τα χρόνια, καθώς υπήρχαν ενδείξεις ότι οι λεπτές ίνες αμιάντου μπορούσαν να εισέλθουν εύκολα διά της εισπνοής στον οργανισμό και προκαλούσαν διάφορες αναπνευστικές ασθένειες, συμπεριλαμβανομένης μιας οξείας ίνωσης των πνευμόνων, η οποία ονομάζεται αμιάντωση. Έρευνες έχουν επιβεβαιώσει ότι η έκθεση στην ουσία μπορεί να προκαλέσει ένα εξαιρετικά επικίνδυνο είδος καρκίνου στα όργανα της θωρακικής και της κοιλιακής κοιλότητας. Εκτιμάται ότι 100.000 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο λόγω ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο, όπως το μεσοθηλίωμα, η αμιάντωση και διάφοροι καρκίνοι.

Καθώς στις αναπτυσσόμενες χώρες επιβλήθηκαν περιορισμοί στην κατανάλωση αμιάντου, καλλιεργήθηκαν νέες αγορές στις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Τα τελευταία χρόνια, οι πωλήσεις προϊόντων αμιαντοσιμέντου στην Ινδία, το Πακιστάν, την Ινδονησία και την Ταϊλάνδη αυξήθηκαν σημαντικά. Παρόλο που είναι γνωστό ότι η έκθεση στον αμιάντο μπορεί να προκαλέσει ασθένειες που οδηγούν σε αναπηρίες και στον θάνατο, οι παραγωγοί αμιάντου εξακολουθούν να ισχυρίζονται ότι η χρήση αμιάντου είναι ασφαλής και αρνούνται την ύπαρξη ασφαλέστερων εναλλακτικών λύσεων.

Μια μακρά ιστορία άσκησης πιέσεων από ομάδες συμφερόντων

Τα στοιχεία δείχνουν ότι η βιομηχανία αμιάντου επιδιέχεται από τη δεκαετία του 1930 στην άσκηση πιέσεων στις εθνικές κυβερνήσεις, αλλά και σε διεθνείς οργανισμούς, όπως η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ), για ζητήματα που αφορούν τον αμιάντο, επιθυμώντας διακαώς να “διασφαλίσει τη θέση της”. Το 1929 η “Eternit Βελγίου” και η “Eternit Ελβετίας” ίδρυσαν κοινή επιχείρηση κατόπιν εισήγησης του Ernst Schmidheiny, της ελβετικής “Eternit”, ο οποίος πίστευε ότι ο ανταγωνισμός για τις πρώτες ύλες και τις αγορές δεν ήταν τόσο αποδοτικός οικονομικά για τους παραγωγούς αμιαντοσιμέντου όσο η συνεργασία. Δημιουργήθηκε ένας αποκλειστικός όμιλος εταιρειών παραγωγής αμιαντοσιμέντου, ο οποίος ονομάστηκε “Διεθνές Αμιαντοσιμέντο ΑΕ” (SAIAC). Στόχος του ήταν:

- η ανταλλαγή τεχνικών γνώσεων, εμπειριών, προπαγάνδας και ευρεσιτεχνιών,
- η κοινή αγορά πρώτων υλών,
- η κοινή έρευνα,
- η διευθέτηση των εξαγωγών,
- η ίδρυση νέων εταιρειών σε “ουδέτερες” χώρες,
- η οργάνωση των αγορών και των αγοραίων τιμών.

Ο “Turner & Newall Ltd.”, ο μεγαλύτερος όμιλος εταιρειών αμιάντου στο Ηνωμένο Βασίλειο, ήταν υπερήφανος για τη συμμετοχή του στο καρτέλ, το οποίο αποκάλεσε “μικρογραφία Κοινωνίας των Εθνών” σε μια ετήσια έκθεση της εταιρείας. Σήμερα, επιθετικές εμπορικές εκστρατείες, οι οποίες υποστηρίζονται με εκατομμύρια δολάρια προερχόμενα από τον αμιάντο, στοχεύουν στους υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων και στους καταναλωτές των αναπτυσσόμενων χωρών. Η αύξηση της κατανάλωσης αμιάντου σε χώρες, οι οποίες δεν διαθέτουν πολλές πληροφορίες σχετικά με τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της έκθεσης στον αμιάντο, δεν έχουν συγκεκριμένους νόμους για τον αμιάντο, δεν επιβάλλουν την εφαρμογή των νόμων αν υπάρχουν, δεν πραγματοποιούν επίσημες επιθεωρήσεις των χώρων εργασίας, δεν παρέχουν αποζημιώσεις και δεν διαθέτουν υγειονομικές υπηρεσίες και κοινωνική ασφάλιση, προκαλεί σοβαρές ανησυχίες. Η ευάλωτη θέση των εργαζομένων στις οικοδομές σε αυτές τις χώρες καθιστά την εκμετάλλευσή τους καθημερινό φαινόμενο. Συχνά πρόκειται για αναλφάβητους ανθρώπους, πολλοί εκ των οποίων ζουν με την οικογένειά τους στα εργοστάσια ή δίπλα στους δρόμους. Στο πλαίσιο αυτό, η έννοια της “ελεγχόμενης χρήσης” του αμιάντου αποτελεί, σύμφωνα με την κ. Fiona Murie, Διευθύντρια Υγείας και Ασφάλειας στη Διεθνή Ομοσπονδία Οικοδόμων και Εργατών Ξύλου (IFBWW), ένα “αρρωστημένο αστέιο”.

Η IFBWW και η εκστρατεία για την παγκόσμια απαγόρευση του αμιάντου

Η IFBWW διεξάγει εκστρατείες που αφορούν τον αμιάντο από τη δεκαετία του 1980. Οι συνδικαλιστές της Χιλής πρωτοστάτησαν στο κίνημα για την απαγόρευση του αμιάντου- σε συνεργασία με μια ομάδα θυμάτων του αμιάντου, κατάφεραν να αποκαλύψουν τις ειδικές πρακτικές της “Pizarreno”, μέλους του ομίλου “Eternit”, η οποία αρνιόταν να αναλάβει τις ευθύνες της και να αποζημιώσει τις τεθλιμμένες οικογένειες 300 υπαλλήλων από 11 εργοστάσια αμιαντοσιμέντου, που είχαν πεθάνει από ασθένειες οφειλόμενες στον αμιάντο. Χρησιμοποιώντας τεχνικές διαδήλωσης που είχαν αναπτύξει την εποχή της δικτατορίας του Πινοσέτ, πραγματοποίησαν “funas”¹ έξω από τις κατοικίες των διοικητικών στελεχών της “Pizarreno” για να αποκαλύψουν την προσωπική τους ανάμιξη στην επαίσχυντη συμπεριφορά της εταιρείας και να αυξήσουν την πίεση για την απαγόρευση του αμιάντου στη χώρα. Το 2001, η Χιλή αποτέλεσε την πρώτη χώρα της Λατινικής Αμερικής που απαγόρευσε τον αμιάντο.

Η IFBWW, συνεργαζόμενη με άλλες παγκόσμιες οργανώσεις εργασίας, ασκεί πιέσεις στη ΔΟΕ προκειμένου να απαγορεύσει παγκοσμίως τη χρήση αμιάντου για λόγους υγείας. Δυστυχώς, πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις δεν είναι “εξυπηρετικές”: το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ολλανδία και η Δανία, μεταξύ άλλων, αρνούνται τη θέσπιση νέων νόμων και τη σύναψη πολυμερών συνθηκών και

Διαφήμιση του ομίλου “Eternit”

νέων συμβάσεων για τους κανόνες εργασίας, αποφασισμένες να εκμεταλλευτούν το στάτους κβο. Η Σύμβαση 162 της ΔΟΕ σκόπιμα χρησιμοποιείται καταχρηστικά από ομάδες πίεσης υπέρ του αμιάντου στη Βραζιλία και αλλού, οι οποίες την επικαλούνται για να δικαιολογήσουν την προπαγάνδα της βιομηχανίας σχετικά με την “ελεγχόμενη χρήση”. Οι σύνεδροι πρέπει να προτρέψουν τις εθνικές αντιπροσωπείες στη ΔΟΕ να προωθήσουν τη θέση υπέρ της απαγόρευσης του αμιάντου. Η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ), η οποία έχει συμφωνήσει να αναγάγει την εξάλειψη της αμιάντωσης σε προτεραιότητα, οφείλει επίσης να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της περιβαλλοντικής έκθεσης στον αμιάντο. Στους στόχους της IFBWW συγκαταλέγονται:

- η ανάγκη απαγόρευσης της χρήσης αμιάντου παγκοσμίως,
- η συμπερίληψη του χρυσότιλου (λευκού αμιάντου) στον κατάλογο των ουσιών που υπόκεινται στη διαδικασία Προηγούμενης Ενημερωμένης Συγκατάθεσης της Σύμβασης του Ρότερνταμ,

- η προστασία εργαζομένων όπως οι ξυλουργοί και οι υδραυλικοί από την επικίνδυνη έκθεση στον αμιάντο,
- η εξάλειψη της μεθόδου της στεγνής αποξήλωσης για την αφαίρεση του αμιάντου από μη εξουσιοδοτημένες εταιρείες που απασχολούν μη καταρτισμένο προσωπικό και η εξάλειψη των παράνομων απορρίψεων αμιάντου,
- η ανάγκη βελτίωσης των δικαιωμάτων και των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων και τερματισμού των ανεπίσημων και ανεξέλεγκτων μεθόδων εργασίας.

Η ισχύς των εταιρειών “Eternit”

Η “Eternit” (Κάτω Χωρών), μέλος του βελγικού ομίλου “Etex”, ευθύνεται για τα προβλήματα υγείας και τους θανάτους πολλών πρώην εργαζομένων, μελών των οικογενειών τους και κατοίκων της περιοχής. Στις κοινότητες που γειτνιάζουν με τα εργοστάσια “Eternit” υπάρχει ευρεία ρύπανση με αμιάντο και το κόστος των εργασιών απολύμανσης που απαιτούνται στις Κάτω Χώρες εκτιμάται σε 50 εκατομμύρια ευρώ. Η “Eternit” αρνείται πεισματικά να πληρώσει. Έχει ζητηθεί από ολλανδούς βουλευτές να εφαρμόσουν την αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” προκειμένου να υποχρεώσουν την εταιρεία να αποκαταστήσει την περιβαλλοντική καταστροφή που προκάλεσε. Η αλαζονεία των διοικητικών στελεχών των εταιρειών αμιαντοτσιμέντου δεν αποτελεί παρελθόν.

Σε ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε πρόσφατα σε εφημερίδα της Ελβετίας επικρίνονταν οι ιταλοί εισαγγελείς, οι οποίοι, στην προσπάθειά τους να αποδώσουν δικαιοσύνη για τα θύματα του αμιάντου, εξετάζουν ως ενδεχόμενο την ανάληψη νομικής δράσης κατά του κ. Schmidheiny. Ο ελβετός επιχειρηματίας ισχυρίζεται ότι “καταδιώκεται άνευ λόγου” από τις (ιταλικές) δικαστικές αρχές.

Στο Βέλγιο, η “Eternit” ασκεί τεράστια επιρροή. Ένα άρθρο με τίτλο *The Vale of Silence in Belgium* (Η κοιλάδα της σιωπής στο Βέλγιο), σχετικά με την τραγική κληρονομιά αμιάντου της χώρας, προγραμματιζόταν να δημοσιευθεί κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης για τον Αμιάντο, όμως δεν είδε ποτέ το φως της δημοσιότητας. Η μη δημοσίευση του άρθρου καταδεικνύει ότι στο Βέλγιο, εν έτει 2005, η λογοκρισία και η επιρροή των εταιρειών έχουν μεγαλύτερη ισχύ από την ελευθερία του λόγου και τη δημοκρατία.

Προσδιορισμός της έκτασης του προβλήματος

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των εργαζομένων από την έκθεση στον αμίαντο χρονολογείται από το 1983. Είκοσι χρόνια μετά, οι έρευνες δείχνουν ότι η νομοθεσία αυτή είναι ανεπαρκής και ότι η συμμόρφωση με αυτήν υπολείπεται του επιθυμητού σε πολλά κράτη μέλη.

Όπως καθορίζεται στην οδηγία 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου της ΕΕ, της 19ης Σεπτεμβρίου 1983, για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμίαντο κατά τη διάρκεια της εργασίας, απαιτείται ιατρική εξέταση των εργαζομένων πριν αρχίσουν να εκτίθενται επικίνδυνα στον αμίαντο και ανά τρία έτη έκτοτε.² Στο άρθρο 16 της εν λόγω οδηγίας δηλώνεται ότι οι ιατρικοί φάκελοι πρέπει να φυλάσσονται για τριάντα έτη και στο άρθρο 17 δηλώνεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να τηρούν μητρώο των αναγνωρισμένων κρουσμάτων αμιάντωσης και μεσοθελιώματος. Μεταξύ Ιουλίου 2004 και Απριλίου 2005, πραγματοποιήθηκαν έρευνες από τον Δρ. Olaf Hagemeier του Πανεπιστημίου του Aachen στη Γερμανία σχετικά με τις τρέχουσες πρακτικές των κρατών μελών. Διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της οδηγίας της ΕΕ, τα οποία περιλάμβαναν ερωτήσεις συγκεκριμένα για τις ιατρικές εξετάσεις μετά την έκθεση. Ελήφθησαν απαντήσεις από 23 κράτη μέλη: η Κύπρος και η Μάλτα δεν απάντησαν. Η ανάλυση των απαντήσεων έδειξε ότι ιατρικές εξετάσεις μετά την έκθεση πραγματοποιούνται μόνο σε 14 κράτη μέλη (60%) και ότι οι σχετικές διαδικασίες διαφέρουν: σε ορισμένες περιπτώσεις συνίστανται σε τακτικές ακτινογραφίες θώρακα, σε επτά χώρες διενεργείται εξέταση πτυέλων και σε 12 κράτη μέλη πραγματοποιείται περιστασιακά ηλεκτρονική τομογραφία υψηλής ανάλυσης. Μόνο 15 κράτη μέλη φυλάσσουν τους ιατρικούς φακέλους για τρία έτη. “Η έλλειψη φακέλων”, δήλωσε ο Δρ. Hagemeier, “επιρεάζει τη δυνατότητα πρόσβασής μας στα δεδομένα”.

Τον Σεπτέμβριο του 2005, η ΕΕ αποφάσισε ότι η συλλογή δεδομένων που σχετίζονται με το φύλο δεν είναι αναγκαία. Κρίνοντας από τα στατιστικά στοιχεία που συλλέχθηκαν σχετικά με την κατανομή του μεσοθελιώματος στη Γερμανία, η απόφαση αυτή είναι κοντόφθαλμη, υποστηρίζει ο Δρ. Hagemeier. Ο αριθμός των γυναικών με μεσοθελίωμα που αξιώνουν κρατική αποζημίωση υπολείπεται σημαντικά των κρουσμάτων, εφόσον το 2002 υπήρξαν περισσότεροι από 250 θάνατοι γυναικών με μεσοθελίωμα και μόνο 75 αξιώσεις. Από την άλλη πλευρά, τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί δείχνουν ότι το ποσοστό των ανδρών που αξιώνουν αποζημίωση για μεσοθελίωμα έχει αυξηθεί δραματικά την τελευταία εικοσαετία. Μια πιθανή εξήγηση για αυτό είναι η αμέλεια των ιατρών και των ιατροδικαστών να ζητήσουν το ιστορικό της έκθεσης των γυναικών με μεσοθελίωμα στον αμίαντο. Στη Γερμανία, αν δεν μπορείς να αποδείξεις την επαγγελματική σου έκθεση στον αμίαντο, τότε διακυβεύεται η αναγνώριση της ασθένειας ως οφειλόμενης στην

επαγγελματική σου απασχόληση, η οποία είναι απαραίτητη για τη λήψη κρατικής αποζημίωσης. Λόγω της μεγάλης καθυστέρησης στην εκδήλωση των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο, η απόδειξη της επαγγελματικής έκθεσης ενδέχεται να είναι δύσκολη. Επομένως, ο Δρ. Hagemeier εισηγήθηκε την κατάρτιση ενός κεντρικού μητρώου όλων των εργαζομένων που εκτίθενται στον αμίαντο.

Δανία

Οι δανικές συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν πρωτοστατήσει στη συλλογή πληροφοριών για το πρόβλημα του αμιάντου και στη γενική καταπολέμησή του. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, τα τοπικά παραρτήματα της Δανικής Συνομοσπονδίας Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Οικοδόμων είχαν στη διάθεσή τους ένα χάρτη της Δανίας, ο οποίος σχεδιάστηκε από το Αντικαρκινικό Ινστιτούτο και απεικόνιζε τη γεωγραφική κατανομή του μεσοθελιώματος. Ο επιπολασμός της ασθένειας ήταν μεγάλος σε περιοχές με ναυπηγεία, εργοστάσια παρασκευής υάλου και άλλα εργοστάσια στα οποία χρησιμοποιείται αμίαντος. Η οργάνωση απέστειλε επιστολές σε αρκετές εκατοντάδες πρώην εργαζομένους, ζητώντας να μάθει εάν είχαν εργαστεί στα ναυπηγεία, εάν είχαν χειριστεί μονώσεις με αμίαντο ή εάν παρουσίαζαν συμπτώματα πνευμονικών παθήσεων. Περισσότεροι από εκατό πρώην εργαζόμενοι σε ναυπηγεία έλαβαν μέρος σε συνέντευξη και 50 παραπέμφθηκαν για ιατρικές εξετάσεις. Μια σημαντική πτυχή του προγράμματος των εξετάσεων ήταν η συνεργασία των στελεχών των οργανώσεων, του τοπικού παρτίσιτικού προσωπικού και των ιατρών που εργάζονται σε κλινικές για επαγγελματικές ασθένειες. Ως αποτέλεσμα αυτής της πρωτοβουλίας, 24 εργαζόμενοι μπόρεσαν να εξασφαλίσουν αποζημίωση από το Εθνικό Συμβούλιο Αποζημιώσεων.

Στη Δανία, κάθε εργαζόμενος υποχρεούται να καταβάλει εισφορές στο Κρατικό Πρόγραμμα Εργατικών Ατυχημάτων και οι νοσοκομειακοί ιατροί οφείλουν να αναφέρουν όλες τις επαγγελματικές ασθένειες, καθώς και τις υπόνοιες για ασθένειες, οι οποίες θα μπορούσαν να σχετίζονται με την επαγγελματική απασχόληση. Αν, παραδείγματος χάριν, διαγνωστεί ότι ένας ξυλουργός πάσχει από πνευμονική πάθηση, η οποία ενδέχεται να συνδέεται με το επάγγελμά του, η πάθηση αυτή πρέπει να κοινοποιηθεί. Οι ασθένειες που σχετίζονται με τον αμίαντο έχουν αναγνωριστεί επισήμως ως επαγγελματικές ασθένειες εδώ και περισσότερα από 40 χρόνια: η αμιάντωση το 1954, ο καρκίνος του πνεύμονα προς τα τέλη της

[Η έλλειψη στατιστικών στοιχείων για την παρουσία αμιάντου σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια αποτελεί βασικό στοιχείο όσον αφορά το πρόβλημα του αμιάντου στην Ελλάδα – άλλοτε μία από τις μεγαλύτερες χώρες-παραγωγούς αμιάντου στον κόσμο.]

Δημήτρης Παπαδημούλης
Συνασπισμός, Ελλάδα

δεκαετίας του 1950 και το μεσοθλιώμα το 1963. Εντούτοις, δεν υφίσταται διαδικασία αυτόματης αναγνώρισης και υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι συνδικαλιστικές οργανώσεις αναγκάστηκαν να αναλάβουν νομική δράση προκειμένου να υποχρεώσουν τους εργοδότες να καταβάλουν αποζημίωση. Το 1986, μια οργάνωση έφερε μια υπόθεση μέχρι το Ανώτατο Δικαστήριο, για να υποχρεώσει τον κατηγορούμενο, τη δανική "Eternit", να καταβάλει αποζημίωση.

Το 2-5% του συνόλου των καρκίνων που διαγιγνώσκονται στη Δανία συνδέονται με την επαγγελματική απασχόληση· το ποσοστό αυτό μεταφράζεται σε 650-1300 επαγγελματικούς καρκίνους ετησίως. Δυστυχώς, αναγνωρίζεται μόνο ένα κλάσμα τους (συγκεκριμένα 208). Για να διαπιστωθεί κατά πόσο υπάρχουν κρούσματα που δεν έχουν αναφερθεί και για να αξιολογηθεί η επίδραση που θα μπορούσε να έχει ένα απλό επαγγελματικό ιστορικό στη διαδικασία αναγνώρισης, το Δανικό Αντικαρκινικό Ινστιτούτο ανέλαβε τη διεξαγωγή έρευνας. Περίπου 700 ασθενείς με μεσοθλιώμα, το οποίο διαγνώστηκε κατά την περίοδο 1994-2002, πληρούσαν τα κριτήρια που καθορίστηκαν από τους ερευνητές. Εντούτοις, στο Εθνικό Συμβούλιο Αποζημιώσεων είχαν αναφερθεί λιγότερες από τις μισές περιπτώσεις (300). Η μελέτη, η οποία δημοσιεύθηκε το 2005, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν πολύ σοβαρές παραλείψεις όσον αφορά την αναφορά των επαγγελματικών κρουσμάτων μεσοθλιώματος. Από περαιτέρω έρευνες ανάμεσα στους άρρηνες ασθενείς με μεσοθλιώμα που ήταν εγγεγραμμένοι στο Δανικό Μητρώο Καρκινοπαθών και δεν είχαν υποβάλει αίτηση για την αναγνώριση των ασθενειών τους ως οφειλόμενων σε επαγγελματική απασχόληση έγινε μία άλλη ανακάλυψη. Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις θέσεις απασχόλησης που κατείχαν αυτοί οι άνδρες και τη δυναμική έκθεσή τους σε αμιάντο κατά την εργασία τους θα καθιστούσαν δυνατή την εξασφάλιση αποζημιώσεων για άλλους 105 άρρηνες ασθενείς με μεσοθλιώμα.

“Σε οικονομικούς όρους, η μελέτη αυτή καταδεικνύει ότι κατά τη διάρκεια μιας οκταετούς περιόδου οι ασφαλιστικές εταιρείες εξαπάτησαν τους ασθενείς με μεσοθλιώμα και τους στέρησαν αποζημιώσεις ύψους 16 εκατομμυρίων δανικών κορώνων (2,15 εκατομμύρια ευρώ)”, σύμφωνα με τον κ. Lars Vedtsmand, Υπεύθυνο Επαγγελματικής Ασφάλειας στη Δανική Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Οικοδόμων.

Τα συμπεράσματα αυτής της μελέτης έσκασαν σαν βόμβα στη Δανία. Παρόλο που το ογκολογικό τμήμα των νοσοκομείων θα πρέπει να είναι εξοικειωμένο με τα αίτια των ασθενειών που συνδέονται με την επαγγελματική απασχόληση, δεν ζητείται από τους ασθενείς να καταθέσουν το επαγγελματικό τους ιστορικό. Το ποσοστό των αναφερθέντων μεσοθλιωμάτων όσον αφορά τις γυναίκες είναι ακόμη μικρότερο από αυτό των ανδρών. Δυστυχώς, η δανική εμπειρία δεν είναι ασυνήθιστη· το 2001, ο Ευρωπαϊκός Αντικαρκινικός Σύνδεσμος ανέφερε ότι μόνο η Φινλανδία, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δανία ήταν σε θέση, βάσει των δημόσια διαθέσιμων πληροφοριών, να παράσχουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με το μεσοθλιώμα. Ως αποτέλεσμα της ελλιπούς αναφοράς των κρουσμάτων, ο δανός Υπουργός Εργασίας ανακοίνωσε πρόσφατα ότι θα ληφθούν μέτρα προκειμένου να καταστεί υποχρεωτική για το νοσοκομειακό προσωπικό και τους γενικούς παθολόγους η καταγραφή των επαγγελματικών ιστορικών· θα παρασχεθεί περισσότερη επαγγελματική κατάρτιση και πληροφόρηση.

Ελλάδα

Το 1990, ο έλληνας καθηγητής Ε. Βελονάκης υπολόγισε ότι ο συνολικός αριθμός των ελλήνων εργαζόμενων που είχαν εκτεθεί σε αμιάντο ανερχόταν σε 150.000. Το 1993, μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τον καθηγητή Μ. Κογβίνα υπολόγισε ότι 10.000 εργαζόμενοι βίωναν επικίνδυνες εκθέσεις στον αμιάντο ετησίως. Έως το 1995, η Ελλάδα συγκαταλεγόταν στους επτά μεγαλύτερους προμηθευτές αμιάντου στον κόσμο, παράγοντας 100.000 τόννους χρυσόπυλου ετησίως, ενώ έως 300.000 τόννοι ελληνικού και εισαγόμενου αμιάντου ετησίως τύγχαναν επεξεργασίας στα εργοστάσια αμιαντοσιμέντου:

- στη Νέα Λάμψακο, στην Εύβοια, όπου τα 250 μέλη του εργατικού δυναμικού αντιμετώπιζαν κίνδυνο επαγγελματικής έκθεσης σε αμιάντο από το 1961 έως το 1990·
- στη Θεσσαλονίκη, όπου τα 416 μέλη του προσωπικού αντιμετώπιζαν κίνδυνο επαγγελματικής έκθεσης σε αμιάντο από το 1968 έως το 2003·
- στην Πάτρα, όπου 150 εργαζόμενοι αντιμετώπιζαν κίνδυνο έκθεσης σε αμιάντο από το 1969 έως το 2000.

Στην Ελλάδα παρασκευάζονταν επίσης φρένα και πυρίμαχα υλικά που περιείχαν αμιάντο. Το 1993, η χρήση κวานού αμιάντου (κροκιδόλιθου) απαγορεύθηκε διά νόμου (άρθρο 1154/93) και στις 31 Δεκεμβρίου 2004 η Ελλάδα αποτέλεσε το τελευταίο από τα 15 κράτη μέλη της ΕΕ που απαγόρευσε τη χρήση όλων των μορφών αμιάντου σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ.

>

Humiliation for France as court sinks toxic ship's passage to India

Επικίνδυνη υποκρισία: Η υπόθεση "Κλεμανσό"

Η υπόθεση "Κλεμανσό" αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα των δύο μέτρων και δύο σταθμών που εφαρμόζουν οι δυτικές χώρες, οι οποίες εξάγουν πληθώρα μολυσμένων με αμιάντο πλοίων σε διαλυτήρια πλοίων στην Ασία. Το "Κλεμανσό", το οποίο κατασκευάστηκε το 1957, υπήρξε για σαράντα χρόνια ένα από τα πλέον επιφανή πλοία του γαλλικού ναυτικού. Όπως σε όλα τα πλοία εκείνης της περιόδου, στην κατασκευή του χρησιμοποιήθηκαν τεράστιες ποσότητες αμιάντου. Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βασιλείας, μια διεθνή σύμβαση που απαγορεύει την εξαγωγή επικίνδυνων αποβλήτων, και σύμφωνα με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον, κάθε χώρα οφείλει να διαχειρίζεται η ίδια τα επικίνδυνα απόβλητά της. Επομένως, ο παροπλισμός πλοίων που περιέχουν αμιάντο πρέπει να πραγματοποιείται στη χώρα όπου ανήκει το πλοίο.

Το 2003, το "Κλεμανσό" έκανε τον γύρο της Μεσογείου αναζητώντας ένα διαλυτήριο με επιεικές κανόνες και τελικά πωλήθηκε σε μια ισπανική εταιρεία, η οποία επιχείρησε να διεξαγάγει την απολύμανση στην Τουρκία. Η γαλλική κυβέρνηση επενέβη και υποχρέωσε το πλοίο να επιστρέψει στο γαλλικό στρατιωτικό λιμάνι της Τουλόν. Στις 23 Ιουνίου 2004 υπεγράφη σύμβαση για την απολύμανση του πλοίου μεταξύ του γαλλικού κράτους και της Ένωσης Βιομηχανιών Παροπλισμού Πλοίων (SDI), θυγατρικής μιας γερμανικής πολυεθνικής, η οποία έθεσε τον όρο ότι μετά την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της αφαίρεσης του αμιάντου στη Γαλλία, το πλοίο θα ταξίδευε στην Ινδία όπου θα αφαιρούνταν ο υπόλοιπος αμιάντος.³ Οι εργασίες απολύμανσης έλαβαν χώρα στη Γαλλία από τον Νοέμβριο του 2004 έως τον Μάρτιο του 2005. Εν τω μεταξύ, το γαλλικό κίνημα για την απαγόρευση της χρήσης αμιάντου ζήτησε από το Υπουργείο Άμυνας να εμποδίσει την εξαγωγή του μολυσμένου πλοίου στην Ινδία.

Το γαλλικό κίνημα για την απαγόρευση της χρήσης αμιάντου κίνησε επίσης νομικές διαδικασίες προκειμένου να διασφαλίσει ότι το πλοίο δεν θα απέπλεε. Ανέπτυξε διασυνδέσεις με ινδικές οργανώσεις και ΜΚΟ που είχαν διαμαρτυρηθεί στο παρελθόν δημοσίως για παρεμφερή ζητήματα. Έρευνες που διεξήχθησαν από τη Greenpeace απέδειξαν ότι οι επαγγελματικοί κίνδυνοι στα ινδικά διαλυτήρια ήταν υπαρκτοί.⁴ Φωτογραφίες απεικονίζουν τις αβυσσάεις συνθήκες στο Alang Bay με τα μεγάλα κύματα που σκάνε διαρκώς με δύναμη στην ακτή. Η διάλυση πλοίων αποτελεί μεγάλη επιχειρηματική δραστηριότητα στο Alang Bay, τον προτεινόμενο προορισμό του "Κλεμανσό". Κατά τη διετία 2001-2002, παροπλίστηκαν εκεί 264 πλοία από 25.000-40.000 εργαζομένους, ορισμένοι εκ των οποίων ήταν μόλις 17 ετών. Οι γυναίκες απομακρύνουν από τα πλοία τα ελαφρύτερα αντικείμενα, πολλά από τα οποία περιέχουν ή καλύπτονται από αμιάντο. Ο αμιάντος αφαιρείται από τις χαλύβδινες κατασκευές με γυμνά χέρια και οι άνθρωποι αποξηραίνουν τον κροκιδόλιθο ώστε να μπορεί να μεταπωληθεί. Οι εργαζόμενοι είναι συνήθως ανυπόδητοι και η προστασία τους από τους πολλούς επαγγελματικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθενται συνίσταται, γενικά, σε ένα μαντήλι που καλύπτει το στόμα τους. Το γαλλικό κίνημα για την απαγόρευση της χρήσης αμιάντου προσέφυγε στο δικαστήριο κατά του γαλλικού κράτους και της SDI· η συζήτηση, που έπρεπε κανονικά να περιστραφεί γύρω από τις ηθικές αρχές, υποβιάστηκε σε διαπληκτισμό για τη διαδικασία. Μια απόφαση του Δικαστηρίου του Παρισιού, η οποία θα έλυσε το ζήτημα της δικαιοδοσίας, αναμενόταν να ανακοινωθεί στις 11 Οκτωβρίου 2005. Αν δεν υπήρχαν δραματικές εξελίξεις, το πλοίο μπορούσε να αποπλεύσει για την Ινδία τον Μάρτιο του 2006.⁵ Η μάχη του "Κλεμανσό" δόθηκε στα γαλλικά δικαστήρια, στη γαλλική τηλεόραση και στα υπόλοιπα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Έστρεψε τους προβολείς στη συνήθως απαρατήρητη μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων από τον αναπτυσσόμενο στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Η υπόθεση αυτή δεν αποδεικνύει απλώς την ύπαρξη δύο μέτρων και δύο σταθμών, αλλά και την αποφασιστικότητα των εθνικών κυβερνήσεων και των πολυεθνικών εταιρειών να αγνοούν τις διεθνείς συμβάσεις και τους νόμους που πλήττουν τα οικονομικά τους συμφέροντα.⁶

>

Η συχνότητα εμφάνισης ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο υποτιμάται από τις ελληνικές κρατικές υπηρεσίες. Οι αριθμοί των κρουσμάτων αμιάντωσης που αναφέρθηκαν από το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων ήταν: τρία το 1994, πέντε το 1995, τρία το 1996, τέσσερα το 1999, τρία το 2000 και ένα το 2001. Ο Δρ. Πατενταλάκης, ειδικός σε αναπνευστικές ασθένειες, ο οποίος εργάζεται σε ένα νοσοκομείο που εξειδικεύεται στις πνευμονικές παθήσεις, ανέφερε τη διάγνωση 456 κρουσμάτων αμιάντωσης και 22 κρουσμάτων μεσοθηλιώματος κατά την περίοδο 1994-2002. Στις ομάδες με υψηλότερο κίνδυνο εμφάνισης ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο περιλαμβάνονται:

- οι κάτοικοι της περιοχής του Μετσόβου, όπου παρουσιάζονται υψηλά ποσοστά μεσοθηλιώματος λόγω των περιβαλλοντικών εκθέσεων,
- τα πληρώματα των εμπορικών και των πολεμικών πλοίων και ιδιαίτερα οι μηχανικοί, οι οποίοι κατά παράδοση εκτίθενται κατ'επανάληψη και σε μεγάλο βαθμό στον αμιάντο κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στα πλοία.

Παρόλο που το μεσοθηλίωμα του περιτοναίου αναγνωρίζεται ως επαγγελματική ασθένεια στην Ελλάδα, δεν ισχύει το ίδιο και για το μεσοθηλίωμα του υπεζωκότα.⁷ Η κυβέρνηση, αν και έχει επίγνωση της αντίφασης, παραμένει άπραγη. Το 2001, ένας 52χρονος ελασματοουργός διαγνώστηκε με μεσοθηλίωμα του υπεζωκότα και, χάρη στις εντατικές προσπάθειες των ιατρών του, η ασθένειά του αναγνωρίστηκε ως επαγγελματική.

Από τη διεξαγωγή του Πανελληνίου Σεμιναρίου για τον Αμιάντο στην Αθήνα το 2002 και έπειτα, βρίσκεται σε εξέλιξη ένας διάλογος με την ελληνική κυβέρνηση για ζητήματα που αφορούν τον αμιάντο. Σε διάσκεψη Τύπου που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα την 21η Σεπτεμβρίου 2005, ο Υπουργός Εργασίας επιβεβαίωσε την απόφαση να συσταθεί Εθνική Επιτροπή του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τη διαχείριση των

κινδύνων που σχετίζονται με τον αμιάντο. Σε συνεργασία με το Τμήμα Επαγγελματικής και Περιβαλλοντικής Ιατρικής του *Imperial College* του Λονδίνου, μελετώνται μέτρα για την κατάρτιση ενός μητρώου των κρουσμάτων μεσοθηλιώματος στην Ελλάδα και αργότερα ενός μητρώου των κρουσμάτων όλων των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο. Καταρτίζονται σχέδια για τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των εργαζομένων στον οικοδομικό τομέα και το Υπουργείο Παιδείας αναπτύσσει ένα πρόγραμμα για την αντιμετώπιση του αμιάντου στα σχολεία, το οποίο θα περιλαμβάνει και μέτρα για την προστασία των εργαζομένων κατά την αφαίρεση του αμιάντου από τα μολυσμένα σχολικά κτίρια, εκτός από τα μέτρα για την προστασία των χρηστών των κτιρίων.

Τσεχική Δημοκρατία

Κατά την περίοδο 1991-2004, στην Τσεχική Δημοκρατία διαγνώστηκαν 638 κρούσματα μεσοθηλιώματος, εκ των οποίων 52 (8%) αναγνωρίστηκαν ως συνδεόμενα με την επαγγελματική απασχόληση, ενώ αναγνωρίστηκαν άλλα 230 κρούσματα ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο. Στην Τσεχική Δημοκρατία, οι αναγνωρισμένες επαγγελματικές ασθένειες καθορίζονται στον Κατάλογο Επαγγελματικών Ασθενειών (κυβερνητικό διάταγμα αριθ. 290/1995), ο οποίος βασίζεται στις κατηγοριοποιήσεις της ΔΟΕ.⁸ Υπάρχουν 18 κλινικές ή εξωτερικά ιατρεία με εξειδίκευση στις επαγγελματικές ασθένειες. Κάθε κρούσμα επαγγελματικής ασθένειας πρέπει να επαληθευτεί από ένα εκ των 18 παραρτημάτων του Τμήματος Επαγγελματικών Ασθενειών· η ασθένεια πρέπει να περιλαμβάνεται στον Κατάλογο Επαγγελματικών Ασθενειών και η έκθεση πρέπει να επιβεβαιωθεί από υγειονόμους εργασίας. Το Τμήμα αναγνωρίζει την αξίωση (όχι κάποια ασφαλιστική εταιρεία ή δικαστήριο) και αποφασίζει σχετικά με την αποζημίωση, συνήθως εντός μόνο λίγων εβδομάδων.⁹ Η ανάλυση των 23 κρουσμάτων επαγγελματικών ασθενειών οφειλόμενων στον αμιάντο παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Διάγνωση	Αριθμός αναγνωρισμένων κρουσμάτων	Άρρεν/Θήλυ	Ηλικία	Έκθεση (σε έτη)
Αμιάντωση	4	3/1	43-69	3-34
Υαλίνωση υπεζωκότα με διαταραχή της πνευμονικής λειτουργίας	12	4/8	55-79	2-38
Μεσοθηλίωμα	3	2/1	45-64	16-22
Καρκίνος του πνεύμονα με αμιάντωση ή υαλίνωση υπεζωκότα	4	4/0	56-73	3-30

Οι αριθμοί αυτοί φαίνονται μικροί εάν ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις επίσημων πηγών, έως 55.000 εργαζόμενοι στη Τσεχική Δημοκρατία έχουν υποστεί επαγγελματική έκθεση στον αμιάντο. Εκθέσεις στον αμιάντο εξακολουθούν να λαμβάνουν χώρα μεταξύ των εργαζομένων στην αφαίρεση του αμιάντου, σε κατεδαφίσεις και σε οικοδομικές εργασίες.

Ινδία

Στο ινδικό Εθνικό Μητρώο Καρκινοπαθών δεν καταγράφονται τα κρούσματα μεσοθηλώματος και η ινδική κυβέρνηση δεν τηρεί αρχείο των κρουσμάτων επαγγελματικών ασθενειών. Μόνο το 7% του ινδικού εργατικού δυναμικού είναι οργανωμένο- η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων, ιδίως στην οικοδομική βιομηχανία, παραμένει αφανής και άλαλη. Δεν παρέχεται κανένας προστατευτικός εξοπλισμός ή αναπνευστική προστασία προκειμένου να προφυλαχθούν οι εργαζόμενοι από τις επικίνδυνες εκθέσεις στον αμιάντο. Η κακή διακυβέρνηση της Ινδίας, σε συνδυασμό με τη διαφθορά και τις πολιτικές πιέσεις που ασκούνται από τη βιομηχανία αμιάντου μέσω των κεφαλαίων της, δημιουργούν ένα κλίμα στο οποίο η κατανάλωση αμιάντου ανθεί.

Η βιομηχανία αμιαντοσιμέντου, η οποία αποτελεί ισχυρή ομάδα πίεσης στην Ινδία, έχει πείσει την πολιτική ηγεσία να μειώσει τους δασμούς για τις εισαγωγές αμιάντου και, ως εκ τούτου, οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά περίπου 30%, από 76.095 τόννους το 1998-1999 σε 98.884 τόννους το 2002-2003. Σύμφωνα με πληροφορίες που παρέχει το ινδικό Κοινοβούλιο:

- το 82% του εισαγόμενου αμιάντου προέρχεται από τη Ρωσία, τον Καναδά και τη Ζιμπάμπουε,
- η παραγωγή αμιαντοσιμέντου αυξήθηκε από 681.000 τόννους το 1993-94 σε 1.387.000 τόννους το 2002-03,
- 32 εργοστάσια αμιαντοσιμέντου βρίσκονται διάσπαρτα σε ολόκληρη την Ινδία. Οι Πολιτείες με τον μεγαλύτερο αριθμό εγκαταστάσεων είναι: η Maharashtra (9), η Tamilnadu (6), η Andhra Pradesh (3) και η Δυτική Βεγγάλη (2).

Λιθουανία

Το 1997, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, ο αριθμός των εργαζομένων που είχαν εκτεθεί σε αμιάντο στη Λιθουανία ήταν 7.451, εκ των οποίων το 42% απασχολούνταν στον οικοδομικό τομέα. Άλλα άτομα, τα οποία αντιμετώπιζαν τον κίνδυνο να προσβληθούν από επαγγελματικές ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο, ήταν μεταξύ άλλων περίπου 2.787 εργαζόμενοι από:

- το εργοστάσιο οικοδομικών προϊόντων "Daugeliai", το οποίο παρήγε ελάσματα αμιαντοσιμέντου από το 1956 έως το 1997,
- το εργοστάσιο "Akmenes Cementas", το οποίο κατασκεύαζε ελάσματα αμιαντοσιμέντου από το 1963 έως το 2001 και αγωγούς έως το 2004.

Κατά τη δεκαετία του 1990 και στις αρχές της δεκαετίας του 2000, έρευνες κατέδειξαν την ύπαρξη αμιάντου σε σταθμούς παραγωγής ενέργειας, σε εργοστάσια κατασκευής μηχανημάτων και στις βιομηχανίες των χημικών προϊόντων, των οικοδομών και των μεταφορών. Στη Λιθουανία η αναγνώριση των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο είναι μέχρι σήμερα ελάχιστη. Παρά το γεγονός ότι κατά την περίοδο 1992-2001 καταγράφηκαν 125 κρούσματα μεσοθηλώματος του υπεζωκότα και ότι διαγιγνώσκονται ετησίως 1.300 νέα κρούσματα καρκίνου του πνεύμονα στους άνδρες, ούτε ένα περιστατικό οποιασδήποτε εκ των δύο ασθενειών δεν έχει αναγνωριστεί ή αποζημιωθεί ως οφειλόμενο σε επαγγελματική ασθένεια που σχετίζεται με τον αμιάντο. Υπάρχει ένας κατάλογος ασθενειών, οι οποίες έχουν αναγνωριστεί από την κυβέρνηση και περιλαμβάνουν κακοήθειες και καλοήθειες ασθένειες που αποδίδονται στην έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες στον χώρο εργασίας. Η διαδικασία αξιολόγησης και κοινοποίησης των επαγγελματικών ασθενειών είναι ανελαστική και επαχθής:

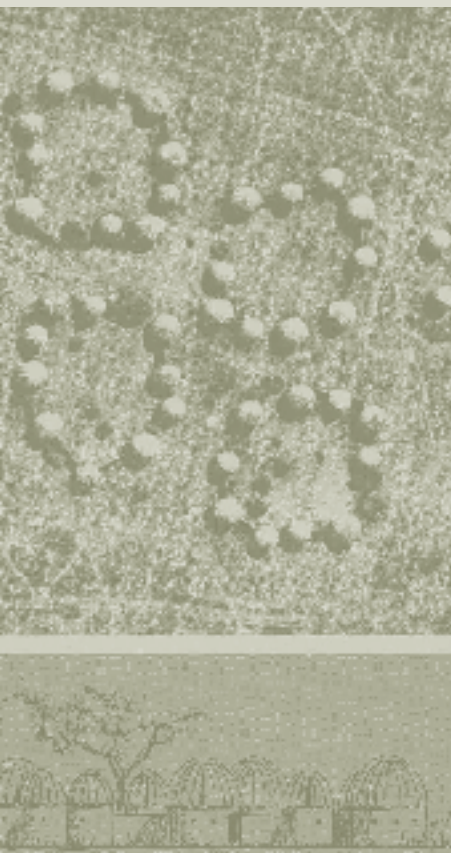
- ένας παθολόγος ή ιατρός γενικής ιατρικής ή ιατρικής της εργασίας πρέπει να ενημερώσει την τοπική αρχή επιθεώρησης της εργασίας για το κρούσμα,
- συνίσταται τριμελής επιτροπή για να διερευνήσει κατά πόσο υπήρξε πράγματι έκθεση στον χώρο εργασίας,
- τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η επιτροπή αποτελούν τη βάση για την απόφαση που λαμβάνει ακολούθως ένας εξουσιοδοτημένος γιατρός εργασίας.

Κατοικίες από αμιαντοσιμέντο στην Ινδία

Κατοικίες από αμιαντοσιμέντο κατά τη δεκαετία του 1970 στη Νιγηρία

Οι ασθενείς, πολλοί εκ των οποίων είναι σοβαρά άρρωστοι, οφείλουν να είναι παρόντες σε χρονόβρες συνεδριάσεις καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας επιδίκασης της αξίωσης. Λόγω της παρατεταμένης και σύνθετης φύσης του συστήματος, οι ιατροί δείχνουν ελάχιστο ενθουσιασμό για την κοινοποίηση κρουσμάτων. Απόδειξη της σχέσης αιτιότητας μεταξύ της εργασίας και της ασθένειας απαιτείται ακόμη και για τους ανθρώπους που έχουν εργαστεί σε τομείς υψηλού κινδύνου, όπως ο τομέας του αμιαντοσιμέντου, ή έχουν ασκήσει επαγγέλματα όπως αυτό του μονωτή και έχουν προσβληθεί από συγκεκριμένες ασθένειες, όπως το μεσοθελίωμα ή ο καρκίνος του πνεύμονα. Έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στη Λιθουανία δείχνουν ότι υπάρχουν τουλάχιστον 50 κρούσματα καρκίνου του πνεύμονα που σχετίζεται με τον αμίαντο κάθε χρόνο, κανένα εκ των οποίων δεν αναγνωρίζεται ως οφειλόμενο στην επαγγελματική απασχόληση.

Τουρκία

Η συχνότητα των κρουσμάτων μεσοθελιώματος είναι μεγάλη σε χωριά όπως το Karain και το Tuzkoj, στην Καππαδοκία της Τουρκίας, λόγω της παρουσίας και της χρήσης φυσικής προέλευσης εριονίτη. Για να διερευνηθεί εάν, εκτός από τις επικίνδυνες περιβαλλοντικές εκθέσεις, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που εξηγούν γιατί ορισμένοι χωρικοί εμφανίζουν μεσοθελίωμα, ενώ άλλοι όχι, διεξάγεται έρευνα από τον Δρ. Salih Emri του Πανεπιστημίου του Hacettepe της Άγκυρας. Κατά τη διάρκεια 30 μηνών, συλλέχθηκαν στοιχεία για τη διατροφή, τα επαγγέλματα, τον τρόπο ζωής, τους ιατρικούς φακέλους και το ιστορικό καπνίσματος οικογενειών από τις πόλεις Karain, Tuzkoj και Karlik από ομάδα τούρκων και αμερικανών επιστημόνων. Η εφαρμογή της τεχνικής της γενετικής χαρτογράφησης έδειξε κάποια γενετική προδιάθεση:

- η ανάλυση του γενεαλογικού δέντρου 526 ατόμων επί έξι γενεές έδειξε ότι το κακόηθες μεσοθελίωμα του υπεζωκότα μεταδίδεται γενετικώς
- υποστηρίχθηκε ότι η κάθετη μετάδοση του κακόηθους μεσοθελιώματος του υπεζωκότα είναι πιθανόν να οφείλεται σε αυτοσωμικό επικρατές γονίδιο.

Περαιτέρω έρευνες βρίσκονται σε εξέλιξη. Οι ισχυρισμοί που συνέδεαν τον ιό SV40 με τα μεσοθελιώματα δεν τεκμηριώθηκαν από τις έρευνες που διενεργήθηκαν στην Τουρκία, από τις οποίες προέκυψε ότι ο ιός SV40 δεν συντέινει στην ανάπτυξη του μεσοθελιώματος στη χώρα.

Πορτογαλία

Έως τη δεκαετία του 1980, στα εργοστάσια αμιάντου της Πορτογαλίας απασχολούνταν 800 άνθρωποι και η παραγωγή αμιαντοσιμέντου αποτελούσε μεγάλη επιχειρηματική δραστηριότητα. Προκειμένου να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους, τα ενδιαφερόμενα για τον αμίαντο μέρη ίδρυσαν μια επαγγελματική ένωση, την Ένωση Παραγωγών Προϊόντων Χρυσότιλου, η οποία άσκησε πιέσεις στην κυβέρνηση για να ματαιώσει την επιβολή περιορισμών ως προς τη χρήση αμιάντου, με τους παραγωγούς να ισχυρίζονται ότι ο χρυσότιλος μπορεί να χρησιμοποιείται με ασφάλεια υπό "ελεγχόμενες συνθήκες". Μετά την εφαρμογή των οδηγιών της ΕΕ για τον αμίαντο, οι βιομηχανίες αντικαθιστούν τον αμίαντο με ασφαλέστερες εναλλακτικές ουσίες, όπως το πολυβινύλιο (PVA) και η κυτταρίνη.

Στοιχεία για τη συχνότητα των επαγγελματικών ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο στην Πορτογαλία είναι διαθέσιμα μόνο για την περίοδο 1985-1993, κατά την οποία καταγράφηκαν 71 κρούσματα ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο. Το 1992, καταγράφηκαν έξι θάνατοι λόγω ασθένειας που σχετίζεται με τον αμίαντο. Το 2003, το Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων δήλωσε ότι υπήρξαν 161 κρούσματα ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο, καθώς και πολύ περισσότερα κρούσματα πνευμονικών επιπλοκών λόγω της εισπνοής σκόνης αμιάντου. Το σύστημα συλλογής και αντιπαραβολής των στοιχείων σχετικά με τη συχνότητα των ασθενειών που αποδίδονται στον αμίαντο είναι ανεπαρκές και οι επίσημοι αριθμοί είναι κατά πάσα πιθανότητα ανακριβείς.

Βραζιλία

Η βιομηχανία χλωρίου διαθέτει ισχυρή ομάδα πίεσης στη Βραζιλία. Το 2004, οκτώ βραζιλιάνικες εταιρείες παρήγαγαν 1,2 εκατομμύρια τόνους χλωρίου και 1,3 εκατομμύρια τόνους καυστικής σόδας. Το 72% της παραγωγής χλωρίου της Βραζιλίας επιτυγχάνεται από τρεις εταιρείες, οι οποίες χρησιμοποιούν την τεχνική των διαφραγμάτων αμιάντου. Το 2003, τα εργοστάσια αυτά κατανάλωσαν 128 τόνους αμιάντου για τα διαφραγμάτα τους.

Η επιθεωρήτρια εργοστασίων κα Fernanda Giannasi άρχισε μια έρευνα για την έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες στις βιομηχανίες, αλλά διετάχθη από υπαλλήλους του Υπουργείου Εργασίας να τη σταματήσει. Πριν το πράξει, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι κίνδυνοι της επαγγελματικής έκθεσης στον αμίαντο στον τομέα των χλωροαλκαλικών ενώσεων είναι εξίσου σοβαροί με τους κινδύνους σε άλλους τομείς, στους οποίους έχει απαγορευθεί η χρήση αμιάντου στην Ευρώπη.

Περισσότερο από το 11% της παγκόσμιας παραγωγής αμιάντου προέρχεται από τη Βραζιλία. Η Βραζιλία έχει αντικαταστήσει πλέον τον Καναδά ως 4η μεγαλύτερη παραγωγός χρυσότιλου στον κόσμο. Εξάγει το 65% της ετήσιας της παραγωγής ύψους 252.000 τόνων στην Ταϊλάνδη, στην Ινδία, στην Ινδονησία, στο Ιράν και σε άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής. Η κυβέρνηση της Βραζιλίας διαμορφώνει την υποκριτική της θέση σχετικά με τον αμιάντο με βάση το παράδειγμα του Καναδά, ο οποίος, αν και ισχυρίζεται ότι ο αμιάντος μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ασφάλεια υπό "ελεγχόμενες συνθήκες", εξάγει περισσότερο από το 95% του αμιάντου που παράγει. Παρόλο που η κυβέρνηση της Βραζιλίας εξήγγειλε ότι σχεδίαζε την απαγόρευση της χρήσης αμιάντου το 2004, τίποτα δεν έχει γίνει. Είναι δύσκολο για αναπτυσσόμενες χώρες όπως η

Βραζιλία να αναλάβουν δράση εναντίον μιας βιομηχανίας που διαθέτει τόσο ισχυρές ομάδες πίεσης. Η Επιστημονική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Τοξικότητα, την Οικοτοξικότητα και το Περιβάλλον (ΕΕΤΟΠ) θα αναθεωρήσει σύντομα την κατά παρέκκλιση χρήση αμιάντου για παραγωγή χλωρίου σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ του 1999, η οποία όριζε ότι η εξαίρεση θα πρέπει να αναθεωρηθεί έως την 1η Ιανουαρίου 2008. Η ΕΕΤΟΠ πρέπει να θέσει τέλος σε αυτήν την παρέκκλιση. Θα στείλει έτσι ένα ισχυρό μήνυμα, το οποίο θα παρακινήσει τις εθνικές κυβερνήσεις και τους διεθνείς οργανισμούς να απαγορεύσουν τον αμιάντο παγκοσμίως.

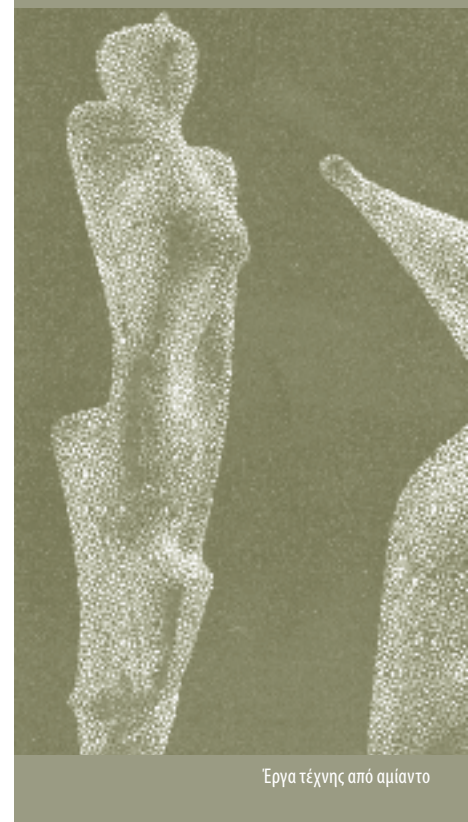
εξάγοντας το κακό

Χλώριο – μια ειδική περίπτωση

Το 1999, όταν η οδηγία 99/77/ΕΚ της ΕΕ απαγόρευσε τη χρήση χρυσότιλου από την 1η Ιανουαρίου 2005, υπήρχε μία εξαίρεση: η χρήση διαφραγμάτων αμιάντου για την παραγωγή χλωροαλκαλικών ενώσεων στα υφιστάμενα εργοστάσια. Η ευρωπαϊκή ομάδα πίεσης για το χλώριο, με επικεφαλής τον εμπορικό όμιλο "Euro Chlor", υποστήριξε ότι η βιομηχανία χλωρίου θα έπρεπε να αποτελείσει "ειδική περίπτωση" διότι:

- στη συγκεκριμένη βιομηχανία ο κίνδυνος έκθεσης στον αμιάντο θα ήταν πολύ μικρός,
- τα διαφράγματα αμιάντου θα παράγονταν με μια κλειστή επιτόπια διαδικασία και δεν θα αποτελούσαν αντικείμενο εμπορίας,
- χρειαζόταν περισσότερος χρόνος για την ανάπτυξη ικανοποιητικών υποκατάστατων και η αποτυχία θα μπορούσε να οδηγήσει σε εκρήξεις.

Στην πραγματικότητα, τα κίνητρα της βιομηχανίας ήταν αμιγώς οικονομικά. Παρόλο που τα κατάλληλα υποκατάστατα ήταν ήδη διαθέσιμα, πρωταρχικός στόχος της βιομηχανίας ήταν η αποφυγή των δαπανών που συνδέονταν με τη μετάβαση στη χρήση τεχνολογίας χωρίς αμιάντο. Στην Ευρώπη, 85 εταιρείες παράγουν 20 εκατομμύρια τόνους χλωροαλκαλικών ενώσεων (χλώριο + καυστική σόδα) ετησίως. Η μεγαλύτερη παραγωγός χώρα είναι η Γερμανία, στην οποία αναλογεί το 48,9% της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής. Από το 1997 και μετά, ο ρυθμός της σταδιακής κατάρτησης της χρήσης αμιάντου για την παραγωγή χλωρίου στην Ευρώπη υπήρξε αργός: το 1996, χρησιμοποιούνταν διαφράγματα αμιάντου στο 24% της συνολικής παραγωγής έως το 2005 το ποσοστό αυτό είχε μειωθεί σε 17,4%. Εννέα από τις ευρωπαϊκές εταιρείες που παράγουν χλωροαλκαλικές ενώσεις χρησιμοποιούν την τεχνολογία των διαφραγμάτων αμιάντου: τρεις στη Γαλλία, δύο στη Γερμανία, μία στην Πολωνία, μία στις Κάτω Χώρες και μία στη Νορβηγία. Με τους παρόντες ρυθμούς αντικατάστασης, θα χρειαστούν ακόμη 24 χρόνια για να τερματιστεί η χρήση αμιάντου σε αυτή τη διαδικασία.

Έργα τέχνης από αμιάντο

Η επαγγελματική έκθεση στον αμίαντο

Τα εταιρικά κέρδη συχνά υπερισχύουν της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων. Δεκαετίες εταιρικής απληστίας είχαν καταστροφικό αντίκτυπο στη ζωή εκατομμυρίων εργαζομένων ανά τον κόσμο. Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζονται τα επίπεδα έκθεσης στον αμίαντο στον χώρο εργασίας στις Κάτω Χώρες, στην Ισπανία, στη Βουλγαρία και στην Ιταλία.

Αποφυγή ευθυνών

Οι αξιώσεις αποζημιώσεων για μεσοθλιώματα του υπεζωκότα αντιστοιχούν στο 70% του συνόλου των δικαστικών αγωνών που αφορούν τον αμιάντο στο Ηνωμένο Βασίλειο. Κατά το παρελθόν, στα θύματα μεσοθλιώματος του υπεζωκότα τα δικαστήρια επιδίκαζαν αποζημίωση ύψους 6.000-7.500 στερλινών σε προσωρινή βάση. Το 2005, μια δικαστική απόφαση μείωσε το καταβαλλόμενο ποσό κατά περίπου 50%. Για την απόφαση αυτή έχει ασκηθεί έφεση στο Εφετείο. Μία άλλη εξέλιξη που έχει αρνητικό αντίκτυπο στα δικαιώματα των θυμάτων είναι η αναδιάρθρωση των εταιρειών, όπως η εξαγορά του βρετανικού “γίγαντα του αμιάντου”, “T&N PLC”, από την αμερικανική εταιρεία “Federal Mogul” (FM). Εντός τριών ετών από την εξαγορά, η “FM”, κατόπιν ενός καταγισμού αξιώσεων για αποζημίωση στις ΗΠΑ, αναγκάστηκε να αναδιοργανωθεί βάσει του Κεφαλαίου 11 του Κώδικα περί Πτωχεύσεων των ΗΠΑ και η “T&N” να τεθεί υπό διαχείριση. Εντός των επόμενων τεσσάρων ετών, χιλιάδες άνθρωποι πέθαναν από παθήσεις που σχετίζονται με τον αμιάντο και ούτε ένα θύμα δεν αποζημιώθηκε, καθώς όλες οι αγωγές παραμένουν παγωμένες με δικαστική απόφαση. Η “Care PLC”, παλαιότερα ο δεύτερος μεγαλύτερος όμιλος αμιάντου του Ηνωμένου Βασιλείου, προσπαθεί επίσης να περιορίσει τις υποχρεώσεις της που σχετίζονται με τον αμιάντο μέσω εταιρικών αναδιարθρώσεων. Το 2005, τα σχέδια που ανακοίνωσε η εταιρεία σχετικά με τη δημιουργία ενός ταμείου αποζημιώσεων ύψους 40 εκατομμυρίων στερλινών έγιναν δεκτά με σκεπτικισμό από τις ομάδες των θυμάτων αμιάντου του Ηνωμένου Βασιλείου. Με την αντίσταση που προέβλεψαν αυτές οι ομάδες και οι νομικοί τους σύμβουλοι, κατάφεραν να καθυστερήσουν τις προσπάθειες της “Care” να επιτύχει την ταχεία αποδοχή των προτάσεών της από τα δικαστήρια. Οι ομάδες των εναγόντων ζητούν τώρα ανεξάρτητες νομικές και χρηματοοικονομικές συμβουλές για την εκτίμηση της αξίας και της βιωσιμότητας των προτάσεων της “Care”.

“Σαν να μην έφθαναν όλα αυτά, όσοι έχουν ταλαιπωρηθεί από ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο εξαιτίας της αμέλειας των εργοδοτών τους αντιμετωπίζουν επιπλέον την ανασφάλεια ότι ο ασφαλιστής του εργοδότη δεν θα καταβάλει τις αποζημιώσεις τους”.

Sally Moore, δικηγόρος

Ο σοσιαλιστής βουλευτής κ. **Remi Poppe** από τις Κάτω Χώρες διερευνά περιπτώσεις επικίνδυνης έκθεσης στον αμιάντο εδώ και πάνω από σαράντα χρόνια. Σύμφωνα με τον κ. Poppe, “πριν απαγορευθεί ο αμιάντος στην Ολλανδία, υπήρχαν αυστηροί περιβαλλοντικοί περιορισμοί όσον αφορά την εργασία με χρυσουλιτικό αμιάντο, οι οποίοι παραβλέπονταν σε μόνιμη βάση”. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, ο κ. Poppe ήλθε σε επαφή με ανθρώπους από το Goor, την τοποθεσία ενός εργοστασίου αμιαντοτσιμέντου «Eternit», οι οποίοι τον βοήθησαν να αποκτήσει πρόσβαση στο εργοστάσιο από την πίσω πόρτα. Εκεί είδε ανθρώπους να εργάζονται υπό τρομακτικές συνθήκες:

- το δάπεδο του εργοστασίου ήταν καλυμμένο από υπολείμματα αμιάντου,
- αμιάντος έπεφτε από τον ιμάντα μεταφοράς,
- οι άνθρωποι σκούπιζαν από το δάπεδο υπολείμματα αμιάντου σε στεγνή μορφή,
- το τελικό προϊόν έπρεπε κανονικά να συσκευάζεται αεροστεγώς σε πλαστικές σακούλες, όμως, αν’ αυτού, το έριχναν απλά στην πλαστική συσκευασία και ακολούθως το συμπιέζαν και το έδεναν χειρωνακτικά,
- λόγω της ζέσσης που υπήρχε μέσα στο εργοστάσιο (ήταν Αύγουστος), κανένας από τους εργαζομένους δεν φορούσε προστατευτικό ρουχισμό.

Όταν ο κ. Poppe δημοσίευσε μία έκθεση στην οποία περιέγραφε λεπτομερώς αυτές τις διαπιστώσεις, η εταιρεία απείλησε ότι θα υπέβαλλε αγωγή. Το σκάνδαλο που δημιουργήθηκε από αυτό το περιστατικό οδήγησε στην απαγόρευση του αμιάντου στις Κάτω Χώρες. “Αν αυτού του είδους οι απαράδεκτες εταιρικές πρακτικές είναι δυνατές σε μια χώρα με αυστηρούς κανονισμούς όσον αφορά την υγεία και την ασφάλεια, τι συμβαίνει αλλού”, διερωτάται ο κ. Poppe. “Είναι καιρός να απαγορευθεί ο αμιάντος παγκοσμίως. Τα Ηνωμένα Έθνη θα πρέπει να υιοθετήσουν ένα ψήφισμα, στο οποίο να ζητούν την οριστική παύση λειτουργίας της βιομηχανίας αμιάντου παγκοσμίως”.

Ισπανία

Κατά τις δεκαετίες που προηγήθηκαν της απαγόρευσης του αμιάντου στην Ισπανία, 140.000 εργαζόμενοι ήταν εκτεθειμένοι σε ένα μίγμα κροκιδόλιθου, αμοσίτη και χρυσόλιου (2001).¹⁰ Κατά την περίοδο αυτή, εισήχθησαν πάνω από δύο εκατομμύρια τόνοι χρυσόλιου.¹¹ Σύμφωνα με το ισπανικό Εθνικό Κέντρο Επιδημιολογίας, το ποσοστό θνησιμότητας εξαιτίας του αμιάντου έχει αυξηθεί κατά 90%, από 419 θύματα το 1992 σε 795 το 2002.¹²

Η εμπειρία του αμιάντου στην Ισπανία είναι παρόμοια με την εμπειρία άλλων χωρών, όπου η πρόοδος επί του ζητήματος

Απόβλητα αμιάντου

Σπασμένες και εγκαταλελειμμένες σωληνώσεις από αμιάντο

[Είναι καιρός να απαγορευθεί ο αμιάντος παγκοσμίως. Τα Ηνωμένα Έθνη θα πρέπει να υιοθετήσουν ένα ψήφισμα, στο οποίο να ζητούν την οριστική παύση λειτουργίας της βιομηχανίας αμιάντου παγκοσμίως.]

Remi Porre, πρώην ευρωβουλευτής,
Σοσιαλιστικό Κόμμα, Κάτω Χώρες

απορρέει κατά μεγάλο μέρος από τις συντονισμένες ενέργειες των θυμάτων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Η Confederación Sindical de Comisiones Obreras (CCOO), μία από τις μεγαλύτερες συνδικαλιστικές οργανώσεις της Ισπανίας, συνεργάζεται με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας της ΕΕ (SLIC), για την υλοποίηση των ακόλουθων ενεργειών στην Ισπανία:

- κατάρτιση προγράμματος παρακολούθησης της υγείας των εργαζομένων που διατρέχουν κίνδυνο,
- κατάρτιση εθνικού μητρώου των κρουσμάτων μεσοθηλιώματος και προγράμματος ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης των θυμάτων αμιάντου,
- επιδημιολογικές έρευνες στις τοποθεσίες υψηλού κινδύνου,
- νομοθεσία που να επιτρέπει την πρόωρη συνταξιοδότηση των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμιάντο,
- δημιουργία εθνικού ταμείου αποζημιώσεων και θέσπιση διαδικασιών για την αναγνώριση των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο ως επαγγελματικών,
- υιοθέτηση εθνικού πρωτοκόλλου για την προστασία του κοινού από τον κρυμμένο στις ισπανικές υποδομές αμιάντο μέσω υποχρεωτικών ελέγχων των κτιρίων και άλλων κατασκευών.

Βουλγαρία

Στη Βουλγαρία δεν υπάρχει συστηματική παρακολούθηση των εργαζομένων που εκτίθενται στον αμιάντο. Παρά τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση για τη μείωση της επικίνδυνης έκθεσης σε αμιάντο, μια έρευνα που διεξήχθη πριν από πέντε χρόνια κατέδειξε ότι 4.400 εργαζόμενοι εξακολουθούσαν να εκτίθενται σε αμιάντο κατά την εργασία τους και ότι η επίγνωση των κινδύνων του αμιάντου ήταν χαμηλή μεταξύ των εργοδοτών και των εργαζομένων.

Σύμφωνα με την κ. Svetla Karova, από τη Συνομοσπονδία Ανεξάρτητων Συνδικαλιστικών Οργανώσεων της Βουλγαρίας,¹³ μεταξύ των δεκαετιών του 1970 και του 1990, στη Βουλγαρία παρήχθησαν ή υπέστησαν επεξεργασία 40.000 τόνοι χρυσότιλου και ανθοφυλλίτη. Επιπροσθέτως, εισήχθησαν χιλιάδες τόνοι αμιαντούχων προϊόντων για να χρησιμοποιηθούν στην οικοδόμηση, στην παραγωγή ενέργειας, στις μεταφορές και σε άλλους βιομηχανικούς κλάδους. Τα αναφερθέντα κρούσματα ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο κατά την περίοδο 1980-2000 ανέρχονται συνολικά σε 887, συμπεριλαμβανομένων 45 περιστατικών κακοήθους μεσοθηλιώματος του υπεζωκότα. Αν και ο αριθμός των μεσοθηλιωμάτων σχεδόν τριπλασιάστηκε από 6 το 1991 σε 16 το 1997, πολλά κρούσματα δεν έχουν καταμετρηθεί λόγω των αναποτελεσματικών διαδικασιών συλλογής των στοιχείων.

Ιταλία

Τα επίσημα αριθμητικά στοιχεία δείχνουν ότι μέχρι τον Μάρτιο του 2005 το ιταλικό κράτος είχε αναγνωρίσει 128.000 αξιώσεις αποζημιώσεων για επαγγελματικές ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο, από ενάγοντες που είχαν εκτεθεί σε αμιάντο πριν από διάστημα μεγαλύτερο των δέκα ετών. Σύμφωνα με τον ιταλό συνδικαλιστή κ. Riccardo Ferretti, η διαχείριση των προϊόντων αμιάντου που βρίσκονται σε πολλά δημόσια κτίρια, όπως σχολεία και νοσοκομεία, είναι ανεπαρκής και οι διαδικασίες αφαίρεσης του αμιάντου και απολύμανσης πριν από την κατεδάφιση δεν διεξάγονται σύμφωνα με τις αποδεκτές προδιαγραφές. Ακόμη και μετά την απαγόρευση του αμιάντου στην Ιταλία το 1992, ο αμιάντος εξακολουθεί να προξενεί προβλήματα στη χώρα, οι κανονισμοί για τον αμιάντο εφαρμόζονται μόνο εν μέρει και η προστασία των εργαζομένων παραμένει ανεπαρκής.

Η πληρωμή των “σπασμένων” της βιομηχανίας

Εκτιμάται ότι το συνολικό ποσό που δαπανήθηκε για τη θεραπεία του μεσοθηλιώματος στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά την περίοδο 1990-1999 ανέρχεται σε 471.019.000 στερλίνες. Το κόστος αυτό το επωμίστηκαν οι φορολογούμενοι και όχι οι εταιρείες παραγωγής αμιάντου, οι οποίες τουναντίον κέρδισαν από την πώληση των αμιαντούχων προϊόντων. Οι παραγωγοί αμιάντου ανά τον κόσμο μπόρεσαν να αποκομίσουν κέρδη από το θανατηφόρο εμπόριό τους μόνο και μόνο χάρη στην εξωτερική των δαπανών για την υγειονομική περίθαλψη και τη θεραπεία των θυμάτων τους. Όταν αυτές οι δαπάνες εγγράφονται στον προϋπολογισμό, η παραγωγή και η χρήση αμιάντου καθίσταται μη βιώσιμη.

Η περιβαλλοντική έκθεση στον αμίαντο

Ο αμίαντος δεν επηρεάζει μόνο την υγεία και την ασφάλεια όσων εκτίθενται άμεσα σε αυτόν στον χώρο εργασίας, αλλά προκαλεί επίσης ευρεία ατμοσφαιρική και περιβαλλοντική ρύπανση, η οποία επηρεάζει μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Το κεφάλαιο αυτό εξετάζει τις έρευνες που έχουν διεξαχθεί στην Πολωνία, την Κύπρο, την Ιταλία και την Ουκρανία.

Πολωνία

Στο άρθρο της *"Environmental Asbestos Exposure in Poland"* (*"Η περιβαλλοντική έκθεση στον αμίαντο στην Πολωνία"*), η Δρ. Neonila Szeszenia-Dabrowska, εμπειρογνώμων σε θέματα αμιάντου από το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Υγείας Nofer της Πολωνίας, περιγράφει τα ειδικά χαρακτηριστικά της περιβαλλοντικής ρύπανσης από αμίαντο:

- απεριόριστη διάρκεια ζωής — οι ίνες αμιάντου είναι πρακτικά αδύνατο να καταστραφούν-,
- διαρκής κίνδυνος — θανατηφόρες ίνες ελευθερώνονται συνεχώς κατά την αποδόμηση αμιαντούχων υλικών όπως τα προϊόντα αμιαντοσιμέντου και τα μονωτικά υλικά-,
- πολλαπλές πηγές αμιάντου και ποικίλες συγκεντρώσεις ινών αμιάντου στον αέρα του περιβάλλοντος.

Η περιβαλλοντική έκθεση σε σκόνη αμιάντου αυξάνει τον κίνδυνο εκδήλωσης καρκίνου του πνεύμονα και μπορεί επίσης να προκαλέσει μεσοθελίωμα και καλοήθεις παθήσεις του υπεζωκότα. Προκειμένου να εκτιμηθεί το μέγεθος του κινδύνου για την υγεία του πληθυσμού, είναι απαραίτητος ο συνυπολογισμός:

- της συσσώρευσης στους πνεύμονες εισπνευσιμων ινών αμιάντου από τον αέρα του περιβάλλοντος καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου,
- της μεγάλης καθυστέρησης της εκδήλωσης των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο (20-40 χρόνια) και του γεγονότος ότι η ασθένεια μπορεί να εμφανιστεί πολύ καιρό μετά το πέρας της επικίνδυνης έκθεσης,
- του γεγονότος ότι η βραχυπρόθεσμη περιβαλλοντική έκθεση σε υψηλές συγκεντρώσεις αμιάντου ή η παρατεταμένη επαφή με χαμηλές συγκεντρώσεις αμιάντου μπορούν να προκαλέσουν μεσοθελίωμα.

Ελλείψει λεπτομερούς καταγραφής των συγκεντρώσεων αμιάντου στον αέρα του περιβάλλοντος, για την ακριβή εκτίμηση των κινδύνων είναι ουσιώδεις, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες πληροφορίες:

- η ποσότητα του αμιάντου και των αμιαντούχων υλικών που έχουν εισαχθεί σε μια χώρα,
- η ποσότητα του ακατέργαστου αμιάντου που χρησιμοποιείται στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας αμιάντου,
- η ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση ακατέργαστου αμιάντου,
- η ποσότητα και η κατάσταση των αμιαντούχων προϊόντων στη χώρα και η ποσότητα των αποβλήτων αμιάντου ή των μολυσμένων με αμίαντο αποβλήτων.

Η Πολωνία εισήγαγε δύο εκατομμύρια τόνους αμιάντου, εκ των οποίων το 90% ήταν χρυσόλιθος από την πρώην Σοβιετική Ένωση και το 10% κροκιδόλιθος από τη Δημοκρατία της Νοτίου Αφρικής. Εκτιμάται ότι στα πολωνικά κτίρια υπάρχουν 15,5 εκατομμύρια τόνοι αμιαντούχων υλικών. Για την παραγωγή προϊόντων αμιαντοσιμέντου στα πολωνικά εργοστάσια κατά την περίοδο 1946-1993 καταναλώθηκαν 1,4 εκατομμύρια τόνοι αμιάντου, μεταξύ των οποίων 86.000 τόνοι κροκιδόλιθου. Υπάρχουν έντονες διαφορές στην περιφερειακή κατανομή των κρουσμάτων ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο στην Πολωνία, οι οποίες συσχετίζονται με τις τοποθεσίες πρώην εγκαταστάσεων επεξεργασίας αμιάντου:

«Τα εργοστάσια κατασκευής προϊόντων αμιαντοσιμέντου αποτελούσαν σημαντικές πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ο αέρας γύρω από τα εργοστάσια αυτά περιείχε σημαντικές συγκεντρώσεις ινών αμιάντου. Η αποθήκευση των αποβλήτων αμιάντου και η απερισκεψία των τοπικών πληθυσμών να επαναχρησιμοποιούν τα μολυσμένα με αμίαντο προϊόντα "χάριν οικονομίας" έχουν δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα υγείας», σύμφωνα με την Δρ. Neonila Szeszenia-Dabrowska.

Trzeba usunąć ten azbest

Do szkoły pod azbestem

Οι επιπτώσεις του αμιάντου σε μια μικρή πολωνική πόλη

Τα σκήπτρα στην παρασκευή αμιαντοσιμέντου στην Πολωνία τα κατέχουν οι ανατολικές επαρχίες όπως η Podlaskie, η Lubelskie, η Mazowieckie και η Swietokrzyskie. Η Szczucin, μια μικρή πόλη στη Νοτιοανατολική Πολωνία, αποτελεί μία από τις κυριότερες εστίες αμιάντου. Στο παρελθόν η πόλη φιλοξενούσε ένα μεγάλο εργοστάσιο αμιαντοσιμέντου, το οποίο κατανάλωνε μεγάλες ποσότητες κροκιδόλιθου, με αποτέλεσμα να έχουν μολυνθεί τόσο οι κάτοικοι της πόλης όσο και το περιβάλλον. Η ανάλυση των μετρήσεων δείχνει ότι περισσότεροι από τους μισούς κατοίκους (55%) της περιοχής είναι εκτεθειμένοι σε υψηλές συγκεντρώσεις ινών αμιάντου στο περιβάλλον, οι οποίες υπερβαίνουν τα 10f/l. Κατά την περίοδο 1987-2003 καταγράφηκαν 55 κρούσματα μεσοθηλώματος του υπεζωκότα, εκ των οποίων τα 28 αφορούσαν εργαζόμενους στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις της Szczucin (επαγγελματική και περιβαλλοντική έκθεση) και τα 27 αφορούσαν κατοίκους της Szczucin (περιβαλλοντική έκθεση). Η συχνότητα των κρουσμάτων μεσοθηλώματος του υπεζωκότα στον πληθυσμό της πόλης κατά την περίοδο 2000-2003 ήταν 125 φορές υψηλότερη από ό,τι στο σύνολο του πολωνικού πληθυσμού.

Απόβλητα αμιάντου στην Ουκρανία

Κύπρος

Το 1980, η υγεία του 8% του πληθυσμού που κατοικούσε κοντά σε ορυχεία χρυσόλιθου στην Κύπρο είχε κλονιστεί εξαιτίας ασθενειών συνδεόμενων με τον αμίαντο. Κατά την περίοδο 1990-95, το 30% των θανάτων σε αυτήν την περιοχή οφειλόταν σε ασθένειες που σχετίζονται με τον αμίαντο, όπως το μεσοθηλίωμα, η αμιάντωση και ο καρκίνος του πνεύμονα. Το μεγαλύτερο πρόβλημα τώρα είναι η περιοχή που γειτνιάζει με τα ορυχεία, όπου έχουν συσσωρευθεί τα κατάλοιπα. Συζητήθηκε, συνεπώς, κατά πόσο θα πρέπει να αφαιρεθεί ο αμίαντος από τις κατοικίες, όμως δεν υπήρχαν διαθέσιμοι εναλλακτικοί χώροι για τη μεταστέγηση των κατοίκων. Το 2002, μία έρευνα εντόπισε 110 κρατικά κτίρια στην Κύπρο που περιείχαν αμιαντούχα υλικά. Η κυβέρνηση κατήρτισε ένα σχέδιο δράσης, το οποίο προέβλεπε

- τη βαθμιαία αφαίρεση των αμιαντούχων πλακών από τις στέγες των σχολείων και των κρατικών κτιρίων,
- τη χρήση των ορυχείων αμιάντου που έχουν τεθεί εκτός λειτουργίας για την ασφαλή διάθεση των αποβλήτων αμιάντου,
- την αφαίρεση των αμιαντούχων υδραγωγίων από το σύστημα υδατοπρομήθειας.

Τρία χρόνια αργότερα, ελάχιστα πράγματα είχαν υλοποιηθεί. Επιπροσθέτως, η έλλειψη χώρων για τη διάθεση του αμιάντου έχει οδηγήσει στην ανεξέλεγκτη απόρριψη των αποβλήτων. Τα αιτήματα του κινήματος κατά του αμιάντου είναι:

- η άμεση και ασφαλή αφαίρεση και διάθεση των αμιαντούχων υλικών από τα δημόσια κτίρια και το σύστημα υδατοπρομήθειας,

- η δημιουργία και η ασφαλής διαχείριση ρυθμισμένων χώρων για τη διάθεση των αποβλήτων αμιάντου,
- η άμεση καθιέρωση υποχρεωτικών ελέγχων των δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων για αμίαντο,
- η διεξαγωγή εκστρατείας για την ευαισθητοποίηση του κοινού,
- η θέσπιση αυστηρότερης νομοθεσίας για την ελαχιστοποίηση της επικίνδυνης έκθεσης στον αμίαντο.

Ιταλία

Ο Ιταλικός Σύνδεσμος των Εκτεθειμένων στον Αμίαντο υποστηρίζει ότι η περιβαλλοντική έκθεση στον αμίαντο αποτελεί όλο και μεγαλύτερο πρόβλημα στην Ιταλία. Εάν ληφθεί υπόψη ότι ο αμίαντος έχει απαγορευθεί στην Ιταλία από το 1992, ο ισχυρισμός αυτός μπορεί να προκαλεί έκπληξη. Ωστόσο, η ύπαρξη 34 εκατομμυρίων τόνων αμιάντου στην Ιταλία εξακολουθεί να αποτελεί σαφή και υπαρκτό κίνδυνο για το κοινό και τους εργαζόμενους.

Στην Ιταλία, δεν προβλέπεται καμία αποζημίωση για τα θύματα της περιβαλλοντικής έκθεσης στον αμίαντο. Ο Σύνδεσμος ασκεί πιέσεις στους πολιτικούς προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ταμείο για την αποζημίωση αυτών των θυμάτων. Στοιχεία από το εθνικό μητρώο κρουσμάτων μεσοθηλώματος δείχνουν ότι, το 2001, το 4% των μεσοθηλωμάτων (88 από 3.446) οφειλόταν σε περιβαλλοντική έκθεση, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των καρκίνων που σχετίζονται με τον αμίαντο οφείλονται σε επαγγελματική έκθεση.

Ο αμιάντος και η νομοθεσία της ΕΕ για τις χημικές ουσίες – REACH

Ο αμιάντος σήμερα περιορίζεται στην ΕΕ μέσω συγκεκριμένης νομοθεσίας και η νέα πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα χημικά, η οποία είναι γνωστή ως REACH, (Καταχώρηση, Αξιολόγηση και Έγκριση Χημικών), θα καλύψει μόνον εν μέρει τον αμιάντο. Δεν θα υπάρξουν νέες σημαντικές απαιτήσεις. Το πρόγραμμα REACH έχει καταρτιστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να θέσει υπό έλεγχο την κατάσταση στη χημική βιομηχανία, εφόσον σχεδόν για όλες τις χημικές ουσίες μεγαλύτερης χρήσης, οι δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες όσον αφορά την ασφάλεια και το περιβάλλον είναι ελάχιστες ή ανύπαρκτες και εκφράζονται όλο και μεγαλύτεροι φόβοι ότι αυτό συνδέεται με τα αυξημένα κρούσματα καρκίνου, αλλεργιών, γενετικών ανωμαλιών και τη μειωμένη γονιμότητα που παρατηρείται τις τελευταίες δεκαετίες.

Η μεγαλύτερη καινοτομία του REACH είναι η διαδικασία καταχώρησης, η οποία απαιτεί από τους παρασκευαστές να καταχωρήσουν τα χημικά που παράγουν σε μεγαλύτερες ποσότητες. Για κάθε ουσία η βιομηχανία θα πρέπει να καταρτίσει έναν ενημερωτικό φάκελο, ο οποίος θα περιλαμβάνει φυσικοχημικά, τοξικολογικά και οικοτοξικολογικά στοιχεία για την ουσία, καθώς και πληροφορίες για τις χρήσεις της. Ο φάκελος αυτός αποστέλλεται στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Χημικών Ουσιών, ενώ το περιεχόμενό του πρέπει να χρησιμοποιηθεί από τη βιομηχανία για την εφαρμογή μέτρων διαχείρισης των κινδύνων σε ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής. Ωστόσο, με τις τροπολογίες που υιοθετήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όσον αφορά την πρόταση της Επιτροπής, ο αμιάντος δεν περιλαμβάνεται στη νομοθεσία, εφόσον σύμφωνα με το τροποποιημένο πρόγραμμα REACH, τα επικίνδυνα ορυκτά δεν θα πρέπει να καταχωρούνται. Για αυτά ισχύουν μόνον οι διατάξεις της νομοθεσίας REACH που αφορούν την έγκριση και τον περιορισμό.

Μετά τις τροπολογίες επί της πρότασης, το REACH δεν θα χρησιμεύσει ως ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για μελλοντικά κρούσματα ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο. Εξαιρώντας τα επικίνδυνα ορυκτά από την Καταχώρηση, οι κίνδυνοι που απορρέουν από τον αμιάντο δεν θα αναγνωρίζονται ωριότερα ή με διαφορετικό τρόπο απ' ό,τι στο παρελθόν. Η μορφή της πρότασης REACH θα οριστικοποιηθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πριν από την άνοιξη του 2007.

Carolina Falk.

Ουκρανία

Ο κ. Dmytro Skrylnikov από τον Σύνδεσμο Περιβαλλοντικού Δικαίου των χωρών ΚΑΕ/ΝΑΚ¹⁴ στο Lvin της Ουκρανίας επιβεβαιώνει ότι η χρήση αμιάντου συνεχίζεται σήμερα στην Ουκρανία. Επί του παρόντος, 4.000 εργαζόμενοι σε 10 εργοστάσια επεξεργάζονται 110.000 τόννους ρωσικού και καζακτανικού χρυσόστου για την παραγωγή αμιαντούχων υλικών, με ετήσιο κύκλο εργασιών 828.000 ευρώ. Ένα από τα κυριότερα προϊόντα αμιάντου της Ουκρανίας είναι οι πλάκες στεγάσεως, οι οποίες χρησιμοποιούνται ευρέως, ιδίως στις αγροτικές περιοχές. Καθώς η εισαγωγή προϊόντων αμιάντου απαγορεύεται πλέον στην ΕΕ, ορισμένοι παραγωγοί στρέφονται προς μη αμιαντούχο τεχνολογία. Έτσι, τα τελευταία

χρόνια, η παραγωγή αμιαντούχων υλικών στεγάσεως μειώνεται κατά 6-7% ετησίως. Ωστόσο, στην Ουκρανία, δεν υπάρχει κρατική πολιτική για τον αμιάντο, ούτε συντονισμός μεταξύ των διάφορων υπουργείων και θεσμικών οργάνων. Ως αποτέλεσμα, ορισμένοι πολιτικοί πιέζουν για εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τη νομοθεσία της ΕΕ, για τον αμιάντο, ενώ άλλοι προωθούν την πολιτική που υποστηρίζεται από τη βιομηχανία αμιάντου και τη ρωσική κυβέρνηση και η οποία βασίζεται στο επιχείρημα της “ελεγχόμενης χρήσης”.

Το 2004, ο αντιπρόσωπος της Ουκρανίας ήταν ένας από τους 11 εθνικούς αντιπροσώπους που τάχθηκαν κατά της συμπεριληψής του χρυσόστου στον κατάλογο των ουσιών που υπόκεινται στη

[Ωστόσο, στην Ουκρανία, δεν υπάρχει κρατική πολιτική για τον αμιάντο, ούτε συντονισμός μεταξύ των διάφορων υπουργείων και θεσμικών οργάνων.]

Σάκοι με αμιάντο που απορρίπτονται στην Ουκρανία

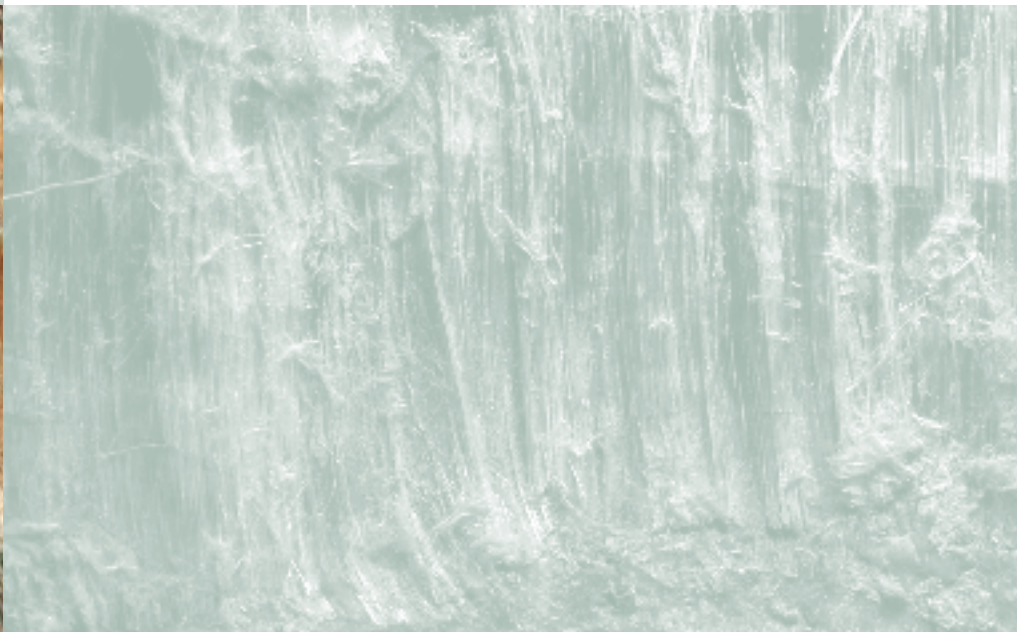

Εγκαταλελειμμένος αμιάντος στην Κοιλάδα του Spodden

Ίνες αμιάντου

διαδικασία Προηγούμενης Ενημερωμένης Συγκατάθεσης της Σύμβασης του Ρότερνταμ. Μετά τη συνάντηση, ο ουκρανός αντιπρόσωπος, ο οποίος ήταν Προϊστάμενος του Ινστιτούτου Επαγγελματικής Υγείας, δήλωσε στους δημοσιογράφους ότι:

- Η Ουκρανία υπερέσπασε το δικαίωμα της να χρησιμοποιεί αμιάντο!
- Η Ουκρανία απέδειξε στην ΕΕ ότι ο χρυσοσιλικός αμιάντος δεν είναι επικίνδυνος και μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ασφάλεια.

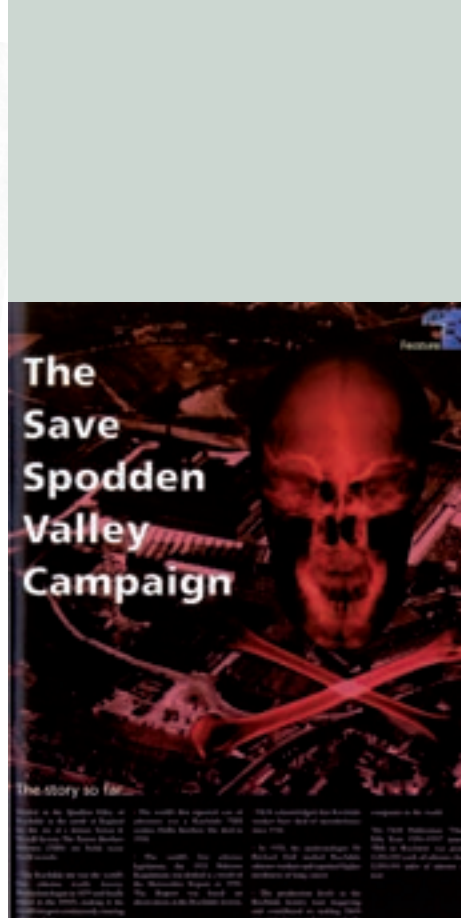
Τον Μάιο του 2005 η Διεθνής Τράπεζα συμφώνησε να χορηγήσει δάνειο ύψους 71,9 εκατομμυρίων ευρώ για ένα πρόγραμμα με στόχο την παροχή *Ίσης Πρόσβασης στην Ποιοτική Εκπαίδευση στην Ουκρανία*. Οι όροι αυτού του δανείου τονίζουν τα προβλήματα που προκαλεί η παρουσία αμιαντούχων υλικών στα ουκρανικά σχολεία και θα μπορούσαν, σύμφωνα με τον κ. Skrylnikov, να αποτελέσουν το πρώτο βήμα προς την εθνική απαγόρευση του αμιάντου:

“Καθώς πολλά σχολικά κτίρια στην Ουκρανία οικοδομήθηκαν υπό το σοβιετικό καθεστώς και οι στέγες τους κατασκευάστηκαν με υλικά αμιάντου, η αποκατάστασή τους στο πλαίσιο του προγράμματος απαιτεί την ασφαλή αφαίρεση και διάθεση αυτών

των υλικών. Το Υπουργείο Παιδείας θα προετοιμάσει, κατόπιν διαβουλεύσεων με τα κυριότερα ενδιαφερόμενα μέρη, ένα Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ), το οποίο θα προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μέτρα:

- α) δεν θα χρησιμοποιηθεί κανένα αμιαντούχο υλικό στην αποκατάσταση των σχολείων,
- β) ο αμιάντος θα διατεθεί καταλλήλως, σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις κοινώς αποδεκτές πρακτικές διάθεσης,
- γ) δεν θα χρησιμοποιηθεί καμία βαφή με βάση τον μολυβδο,
- δ) ο θόρυβος από τα οικοδομικά έργα θα ελαχιστοποιηθεί σε όριο αποδεκτό από τους περιοίκους.

Οι εργολάβοι θα κληθούν να συμμορφωθούν με το ΣΠΔ, το οποίο θα αποτελεί μέρος του τυποποιημένου εγγράφου υποβολής προσφοράς.”

Πορεία από παιδιά στο Rochdale

Η Κοιλιάδα του Spodden

Η ομάδα πολιτών “Σώστε την Κοιλιάδα του Spodden” συστάθηκε με σκοπό την προβολή των προβλημάτων που προξενεί η περιβαλλοντική ρύπανση ενός οικοπέδου 72 εκταρίων, το οποίο αποτελούσε στο παρελθόν ιδιοκτησία της “Turner Brothers Asbestos” (TBA), στο Rochdale του Ηνωμένου Βασιλείου. Κατά τη δεκαετία του 1870, το οικόπεδο αυτό ήταν το λίκνο της σύγχρονης κλωστοϋφαντουργικής βιομηχανίας αμιάντου και για περίοδο σχεδόν 30 ετών ήταν η κεντρική έδρα του μεγαλύτερου ομίλου εταιρειών αμιάντου του Ηνωμένου Βασιλείου, του “Turner & Newall” (T&N), καθώς και η έδρα του Ερευνητικού Συμβουλίου για την Αμιάντωση. Η επεξεργασία εκατοντάδων χιλιάδων τόννων ινών αμιάντου από την TBA υπέβαλλε τόσο τους εργαζομένους όσο και τον τοπικό πληθυσμό σε υψηλά επίπεδα επικίνδυνης έκθεσης. Το 1957 ένα έγγραφο της εταιρείας επιβεβαίωνε ότι:

“Επί του παρόντος, στο εργοστάσιο του Rochdale απασχολούνται 2.200 άνθρωποι, εκ των οποίων οι 1.390 εργάζονται σε “ρυθμισμένους τομείς”, δηλαδή σε τομείς όπου εφαρμόζονται οι Κανονισμοί. Το συνολικό βάρος της σκόνης (αμιάντου) που συγκρατείται στα φίλτρα είναι περίπου 15.000 λίβρες και η ποσότητα αυτή απορρίπτεται εξ ολοκλήρου”.

Η ρύπανση του οικοπέδου ήταν ευρέως γνωστή. Οι πρώην ιδιοκτήτες του το θεωρούσαν “αμφίβολης αξίας στοιχείο του ενεργητικού, ίσως ακόμη και στοιχείο του παθητικού”. Ντόπιοι που είχαν εργαστεί στο εργοστάσιο επιβεβαίωσαν την ύπαρξη χώρων απόρριψης αμιάντου, οι οποίοι περιέχουν δυνητικά δεκάδες χιλιάδες τόννους αποβλήτων αμιάντου. Τον Απρίλιο του 2004, εργοληπτικές επιχειρήσεις αγόρασαν το οικόπεδο και άρχισαν να κόβουν τα δέντρα γύρω από τα εναπομένοντα βιομηχανικά κτίρια. Η εμφανής παράβλεψη της μολυσμένης κατάστασης του οικοπέδου και των δυνητικών επιπτώσεων των ενεργειών αυτών των επιχειρήσεων στην υγεία κινητοποίησαν την τοπική κοινότητα και έτσι ξεκίνησε η εκστρατεία “Σώστε την Κοιλιάδα του Spodden”.

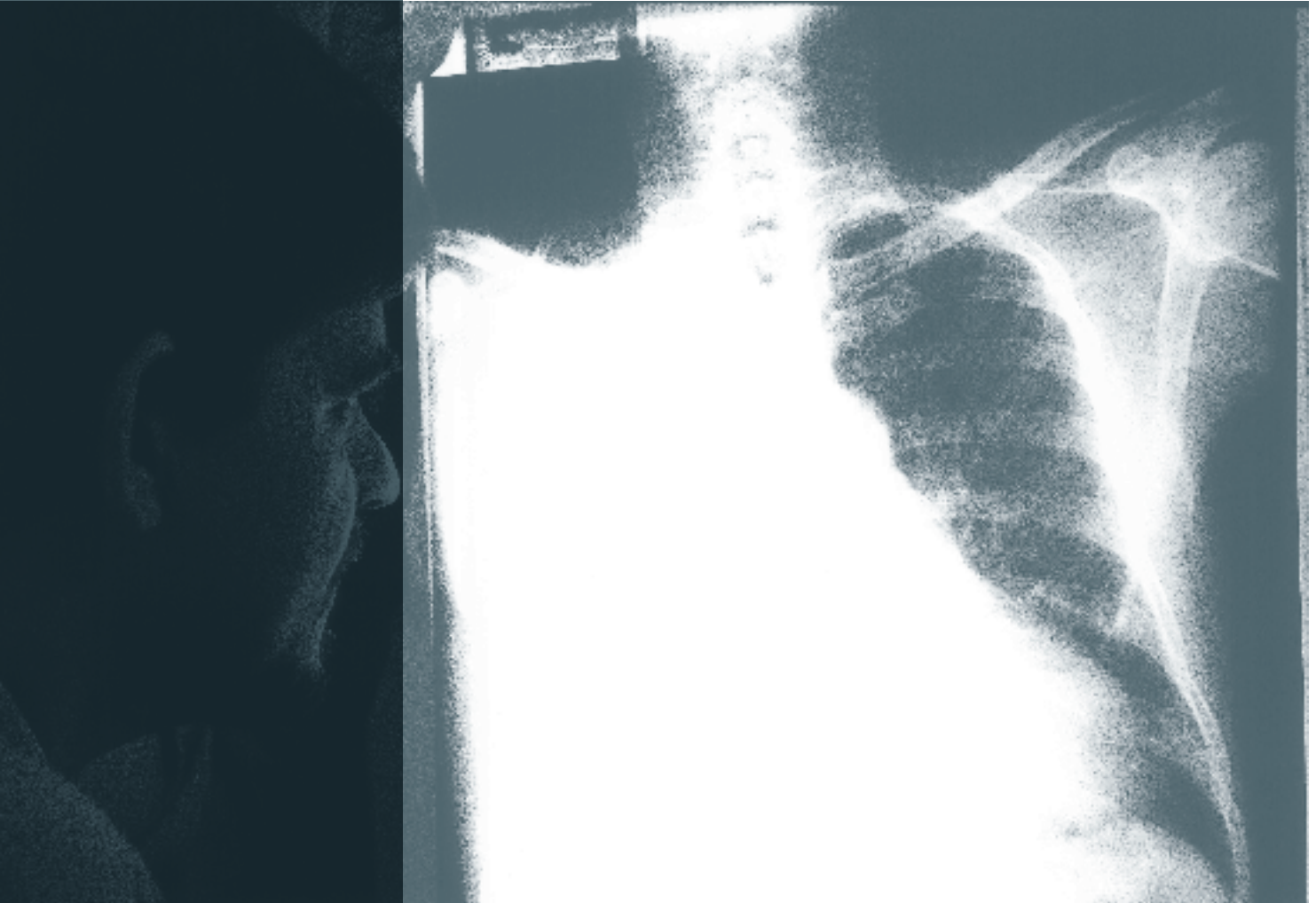
Ο κ. Jason Addy, ιδρυτικό μέλος της ομάδας, συνοψίζει ως εξής τις κυριότερες ανησυχίες της:

1. παρουσία αμιάντου σε χώρους απόρριψης επί της ιδιοκτησίας και εντός των εναπομενόντων βιομηχανικών κτιρίων,
2. δυνητική ρύπανση των τοπικών υδατινών πηγών – σωροί μολυσμένων με αμιάντο απορριμμάτων στις όχθες του ποταμού Spodden, απόρριψη αποβλήτων αμιάντου σε εκτός λειτουργίας ανθρακωρυχεία, τα οποία πλημμυρίζουν,
3. πρόκληση σημαντικού επιπέδου αερομεταφερόμενης ρύπανσης λόγω της διατάραξης των μολυσμένων εδαφών και κτιρίων.

“Αν οι χώροι αυτοί δεν αξιολογηθούν και δεν απολυμανθούν καταλλήλως, οι μελλοντικές γενεές θα υποστούν την ίδια επικίνδυνη έκθεση που έχει ήδη πλήξει την υγεία και τη ζωή τόσο πολλών ανθρώπων. Τα σχέδια των ιδιοκτητών της γης να κατασκευάσουν 600 και πλέον κατοικίες συν ένα βρεφονηπιακό σταθμό σε ένα οικόπεδο που δεν έχει αξιολογηθεί καταλλήλως είναι επιεικώς επιπόλαια. Δεν επιτρέπεται να προκληθεί ούτε ένας επιπλέον θάνατος εξαιτίας του αμιάντου από αυτό το οικόπεδο. Η Κοιλιάδα πρέπει να αντιμετωπιστεί με τον υπέρτατο σεβασμό. Έως ότου πραγματοποιηθεί διεξοδική δημόσια μελέτη, πρέπει να απαγορευθεί κάθε αναπτυξιακό έργο”. Jason Addy.

Αυτά που συμβαίνουν στο Rochdale έχουν ευρύτερη σημασία. Υπάρχει τεράστια πίεση στο Ηνωμένο Βασίλειο και αλλού για την ανάπτυξη πρώην βιομηχανικών οικοπέδων για οικιστική χρήση.

Η ανθρώπινη διάσταση των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο

Η πραγματικότητα της εξάπλωσης των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμίαντο αντικατοπτρίζεται στις εκατοντάδες χιλιάδες τεθλιμμένων οικογενειών και κοινοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ. Κάθε θάνατος που οφείλεται σε ασθένεια που σχετίζεται με τον αμίαντο είναι άλλος ένας θάνατος που θα μπορούσε να έχει αποφευχθεί. Το κεφάλαιο αυτό αφηγείται την ιστορία μερικών από τα αθώα θύματα του αμιάντου.

Η αποποίηση των ευθυνών και οι αμυντικές τακτικές των εταιρειών

Ο αγώνας για την εξασφάλιση αποζημιώσεων για τα θύματα του αμιάντου και τις οικογένειές τους είναι μια διαρκής μάχη, ενώ οι πρόσφατες εξελίξεις καταδεικνύουν την αυξανόμενη αδιαλλαξία των εναγόμενων, οι οποίοι, αντιμέτωποι με μια αλματώδη αύξηση των θανάτων που σχετίζονται με τον αμιάντο, προβάλλουν συντονισμένη αντίσταση στα δικαστήρια και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης για να υποσκάψουν τα δικαιώματα των θυμάτων του αμιάντου. Οι ασφαλιστικές εταιρείες και οι εναγόμενοι συνεργάστηκαν στη στρατηγική για την υπόθεση Fairchild, ισχυριζόμενοι ότι όποτε δεν μπορεί να αποδειχθεί επιστημονικά ποια ίνα αμιάντου προκάλεσε το μεσοθελίωμα στον ενάγοντα, δεν μπορούν να καταλογίζονται ευθύνες στον εναγόμενο. Ευτυχώς, η Βουλή των Λόρδων του Ηνωμένου Βασιλείου αποφάσισε το 2002 ότι οι ενάγοντες που είχαν υποστεί έκθεση σε αμιάντο, η οποία αύξησε ουσιωδώς τον κίνδυνο εμφάνισης μεσοθελιώματος, δικαιούνται αποζημίωση για όλες τους τις βλάβες από οποιοδήποτε εναπομείναντα αμελούντα εναγόμενο. Μετά την υπόθεση Fairchild, μία αναλογιστική έκθεση (2004) εκτιμούσε ότι εντός των τριών επόμενων δεκαετιών ενδέχεται να υποβληθούν στο Ηνωμένο Βασίλειο έως και 200.000 απαιτήσεις αποζημιώσεων σε σχέση με τον αμιάντο, οι οποίες θα κοστίσουν 8-20 δισεκατομμύρια στερλίνες. Οι προβλέψεις αυτές έδωσαν νέα ώθηση στην αναζήτηση νέων αμυντικών τακτικών. Στην υπόθεση Barker, η οποία θα εξεταστεί από τη Βουλή των Λόρδων το 2006, οι εναγόμενοι θα υποστηρίξουν ότι όταν η αποζημίωση κατανέμεται μεταξύ διάφορων εργοδοτών, ο καθένας τους θα πρέπει να καταβάλει μόνο το μερίδιο της βλάβης που του αναλογεί. Τυχόν νίκη του εναγόμενου θα "έχει βαθιά επίπτωση στις επιδικασίες αποζημιώσεων στα θύματα μεσοθελιώματος."

Γαλλία

ο αγώνας μιας αδελφής νοσοκόμας για δικαιοσύνη

Η οικογένεια της κ. Nicole Voide κατοικούσε σε απόσταση 100 μέτρων από το εργοστάσιο αμιάντου του CMMR¹⁵ στο Aulnay-Sous-Bois, ενώ το τοπικό σχολείο, στο οποίο φοιτούσαν η ίδια και ο αδελφός της, βρισκόταν 50 μέτρα από το εργοστάσιο. Το 1995, διαγνώστηκε μεσοθελίωμα στον αδελφό της κ. Voide. Όταν πραγματοποιήθηκε η διάγνωση, καταβλήθηκαν προσπάθειες να εντοπιστεί η πηγή της έκθεσής του, αλλά κανείς δεν συσχέτισε την ασθένεια με το εργοστάσιο, το οποίο είχε κλείσει λίγα χρόνια νωρίτερα.

Κατόπιν ενδελεχούς διερεύνησης του επαγγελματικού ιστορικού του, ανακαλύφθηκαν έγγραφα τα οποία καταδείκνυαν, πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι στις εγκαταστάσεις του CMMR είχε λάβει χώρα επεξεργασία αμιάντου. Υποκινούμενη από την υπόσχεση που του είχε δώσει ότι θα αποδοθεί δικαιοσύνη, η κ. Voide συνέχισε την έρευνά της και ανακάλυψε ότι είχαν επέλθει άλλοι 50 θάνατοι μεταξύ των κατοίκων της πόλης που κατοικούσαν ή φοιτούσαν σε ακτίνα 500 μέτρων από το εργοστάσιο. Το 2000, πραγματοποιή

ήθηκε μια δημόσια συνεδρίαση στην οποία οι διοργανωτές ανέμεναν ακροατήριο 20 ατόμων, αλλά εμφανίστηκαν 100. Εξήντα εθελοντές ψήφισαν υπέρ της ίδρυσης μιας νέας οργάνωσης, του Συλλόγου Κατοίκων και Θυμάτων του CMMR,¹⁶ με σκοπό τη διεξαγωγή εκστρατείας για την αποκατάσταση των εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων. Τον Απρίλιο του 2005, ο Σύλλογος, ο οποίος αριθμούσε 200 μέλη, από κοινού με άλλες τέσσερις οργανώσεις¹⁷, διοργάνωσε μια διαδήλωση μπροστά από το εγκαταλελειμμένο εργοστάσιο με αίτημα την απολύμανση των εγκαταστάσεων από την εταιρεία. Σε ομιλία της στη διάσκεψη της GUE/NGL για τον αμιάντο, η κ. Voide απαριθμήσε τα τέσσερα σκάνδαλα που σχετίζονται με τον αμιάντο στο Aulnay-Sous-Bois:

1. η ανέγερση του εργοστασίου αμιάντου του CMMR σε απόσταση 50 μέτρων από ένα νηπιαγωγείο και δημοτικό σχολείο στο κέντρο της πόλης, παρόλο που οι δημόσιες αρχές γνώριζαν ότι ο αμιάντος είναι επικίνδυνη ουσία,
2. η παραβίαση από την εταιρεία των γαλλικών νόμων περί υγιεινής,
3. η ιστορική αμέλεια των τοπικών αρχών να προστατεύσουν τους κατοίκους, τους μαθητές και το περιβάλλον,
4. η σημερινή αμέλεια της τοπικής αυτοδιοίκησης να απολυμάνει τις εγκαταστάσεις.

Ο Pierre Voide μαθητής.

Xavier Jonckheere

Βέλγιο

Ζωή υπό την απειλή μιας δαμόκλειου σπάθης

Η οικογένεια του κ. Xavier Jonckheere έχει αποδεκατιστεί από τον αμιάντο. Ο πατέρας του κ. Jonckheere, του οποίου η εργασία σχετιζόταν με τον αμιάντο, πέθανε το 1987 από μεσοθηλώμα. Η μητέρα του πέθανε από την ίδια ασθένεια το 2000. Η κατοικία της οικογένειας βρισκόταν σε απόσταση 200 μέτρων από το τοπικό εργοστάσιο "Eternit" στην πόλη Kappelle-or-den-Bos του Βελγίου. Ως αποτέλεσμα της έκθεσης στον αμιάντο, ένας από τους 4 αδελφούς του κ. Jonckheere, πατέρας τριών παιδιών, πέθανε επίσης από μεσοθηλώμα, στα 43 του χρόνια.

Η οικογένεια αισθάνεται έντονα αδικημένη και οι επίζωντες αδελφοί ζουν υπό την απειλή μιας "δαμόκλειου σπάθης", μη γνωρίζοντας πότε και αν θα έλθει η σειρά τους. Κατά την άποψη της οικογένειας, η βελγική κυβέρνηση επέτρεψε να συμβεί αυτή η έκθεση και έχει υποχρέωση να συνδράμει τους πληγέντες και τους τεθλιμμένους συγγενείς τους.

Η πόλη Harmignies

Στη βελγική πόλη Harmignies, από την οποία κατάγεται ο κ. Michel Verniers (ασθενής με αμιάντωση και ιδρυτικό μέλος της βελγικής ομάδας θυμάτων του αμιάντου), η διαρροή αμιάντου από το εργοστάσιο της "Fabrecim Coverit", θυγατρικής του ομίλου "Eternit", έχει προκαλέσει περισσότερους από 100 θανάτους, ενώ πολλά άλλα άτομα πάσχουν από προβλήματα υγείας εξαιτίας της έκθεσής τους. Οι πρώην εργαζόμενοι και οι κάτοικοι της περιοχής έχουν επηρεαστεί από το βιομηχανικό παρελθόν της πόλης και οι επιπτώσεις φαίνεται να μην έχουν τέλος. Η κρίση της δημόσιας υγείας στην πόλη Harmignies αποτελεί ένα μόνο παράδειγμα των σοβαρών προβλημάτων που εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμη και μετά την απαγόρευση του αμιάντου το 2005.

Ηνωμένο Βασίλειο

Βελτίωση της ζωής των θυμάτων

Τον Ιούλιο του 2005, εννέα ομάδες θυμάτων του αμιάντου από τη Βόρεια Αγγλία και την Ουαλία συνέστησαν ένα φορέα ευαισθητοποίησης του κοινού με την ονομασία "Φόρουμ των ομάδων στήριξης των θυμάτων αμιάντου" (στο εξής το "Φόρουμ"). Αν και το έναυσμα για τη σύσταση αυτού του φορέα ήταν μία πρόταση της "Cape PLC" (πρώην "Cape Asbestos"), η οποία δικαίως αντιπετιπίστηκε με δυσπιστία από τις ομάδες, οι στόχοι του Φόρουμ δεν περιορίζονταν σε αυτό το ένα και μοναδικό ζήτημα. Τα μέλη του Φόρουμ επιθυμούσαν να βελτιώσουν το φάσμα των διαθέσιμων υπηρεσιών και συμβουλών για τα θύματα και να τους παράσχουν την ευκαιρία να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να αλληλοϋποστηρηχθούν. Το "Φόρουμ" συνεργάζεται με την κοινοβουλευτική Υποεπιτροπή για τον Αμιάντο, με σκοπό τη μεγαλύτερη προβολή των ζητημάτων που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των θυμάτων του αμιάντου και των οικογενειών τους.

"Ένα από τα ζητήματα που απασχολούν έντονα τόσο το Φόρουμ όσο και την κοινοβουλευτική Υποεπιτροπή για τον Αμιάντο είναι η άριστη αντιμετώπιση των εναγόντων από το σύστημα της κοινωνικής μας ασφάλισης. Το σύστημα αυτό στερεί από τα θύματα καρκίνου του πνεύμονα που σχετίζεται με τον αμιάντο το δικαίωμα να ζητήσουν αποζημίωση, λόγω δρακόντειων κριτηρίων, τα οποία καθιστούν αδύνατη την αξίωση αποζημίωσης για την πλειοψηφία των θυμάτων. Οι νέοι κανόνες όσον αφορά τα κριτήρια φαίνεται ότι, στην καλύτερη περίπτωση, θα διατηρήσουν το status quo και, στη χειρότερη, θα μειώσουν τον αριθμό των εναγόντων." *John Flanagan, από την Ομάδα Στήριξης των Θυμάτων του Αμιάντου της Περιφέρειας του Merseyside*

Αν και η δραματική αύξηση της συχνότητας των θανάτων από μεσοθηλώμα στο Ηνωμένο Βασίλειο –σχεδόν 2.000 θάνατοι επέρχονται σήμερα από μεσοθηλώμα ετησίως– θα έπρεπε να είχε καταστήσει την ιατρική έρευνα προτεραιότητα για την κυβέρνηση, εντούτοις, κατά την περίοδο 2000-2004 δεν χορηγήθηκε καμία χρηματοδότηση από την κυβέρνηση ή την ΕΕ για τη διεξαγωγή ερευνών όσον αφορά το μεσοθηλώμα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τα ελάχιστα ποσά που χορηγήθηκαν στους ερευνητές του μεσοθηλώματος κατά την περίοδο αυτή προέρχονταν από φιλανθρωπικές οργανώσεις και ανέρχονταν συνολικά σε μόλις 1,2 εκατομμύρια ευρώ. Εάν ληφθεί υπόψη ότι οι βασικές δαπάνες για την εργαστηριακή έρευνα εκτιμώνται σε 160.000 ευρώ ετησίως ανά μέλος του προσωπικού, είναι σαφές ότι τα κονδύλια για την έρευνα είναι θλιβερά ανεπαρκή. Ένα γράφημα του Εθνικού Ιδρύματος Καρκινολογικών Ερευνών έδειξε ότι, παρόλο που τα κρούσματα καρκίνου του πνεύμονα (συμπεριλαμβανομένου του

μεσοθηλώματος) αντιστοιχούσαν στο 14% του συνόλου των καρκίνων το 2000, το συνολικό ποσό που χορηγήθηκε για έρευνες σε σχέση με τον καρκίνο του πνεύμονα αντιστοιχούσε μόλις στο 4% του προϋπολογισμού των ερευνών για τον καρκίνο.

Ένα άλλο χρηματοδοτικό ζήτημα που πλήττει τους ασθενείς με μεσοθηλίωμα στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι η απροθυμία του Εθνικού Συστήματος Υγείας να εγκρίνει τη χρήση του φαρμάκου "ALIMTA". Παρόλο που το "ALIMTA" είναι το μόνο εγκεκριμένο φάρμακο για τη θεραπεία του μεσοθηλώματος στο Ηνωμένο Βασίλειο και παρότι είναι ευρέως διαθέσιμο στις ΗΠΑ και σε ολόκληρη την Ευρώπη, εξακολουθεί να μην διατίθεται στα περισσότερα ιατρικά κέντρα της Αγγλίας. Σύμφωνα με τα λεγόμενα της κ. Κλαμπασά, είναι απαράδεκτο το γεγονός ότι το μόνο εγκεκριμένο φάρμακο για το μεσοθηλίωμα, το οποίο αποδεδειγμένα ωφελεί έως και το 30% των ασθενών, δεν συνταγογραφείται σε σταθερή βάση. Το φάρμακο υποβάλλεται επί του παρόντος στη γραφειοκρατική διαδικασία που επιβάλλει το Εθνικό Ίδρυμα Κλινικής Αριστείας και δεν αναμένεται να ληφθεί απόφαση πριν από το φθινόπωρο του 2006.

"Το μεσοθηλίωμα είναι σοβαρή ασθένεια και δεν έχουμε πολύ χρόνο. Άνθρωποι πεθαίνουν και οφείλουμε να τους εξασφαλίσουμε καλύτερη επιβίωση. Είναι απαράδεκτος και γελοίος ο ισχυρισμός ότι ο χρόνος επιβίωσης ενός ατόμου στο οποίο διαγνώστηκε μεσοθηλίωμα είναι ένα έτος. Ως επιστήμονες δεν μπορούμε να το δεχθούμε αυτό και προσπαθούμε να κάνουμε το κατά δύναμη, όμως χρειαζόμαστε περισσότερη χρηματοδότηση για έρευνα αιχμής και περισσότερους συναδέλφους αφοσιωμένους στην ασθένεια. Η ΕΕ και οι εθνικές κυβερνήσεις πρέπει να σκεφθούν σοβαρά την επίτευξη διαδικασιών όπως η έγκριση των φαρμάκων, ώστε να δοκιμάζουμε τα φάρμακα και τις πειραματικές θεραπείες στους ασθενείς χωρίς μεγάλη καθυστέρηση." *Αστέρω Κλαμπασά, από την Ερευνητική Μονάδα για το Μεσοθηλίωμα του νοσοκομείου Bart's and London*

μεσοθηλίωμα

η εμπειρία του Ηνωμένου Βασιλείου

"Η εμπειρία του Ηνωμένου Βασιλείου καταδεικνύει ότι όταν τα θύματα του αμιάντου και οι εκπρόσωποί τους ενώνουν τις δυνάμεις τους και ασκούν πολιτική πίεση, αποτελούν μια τρομερή αντίσταση που ανατρέπει τις απόπειρες εταιρικής ληστείας. Η ευαισθητοποίηση απέναντι στο σοβαρό πρόβλημα των θυμάτων του αμιάντου αυξάνεται, καθώς ομάδες υποστήριξης των θυμάτων εμφανίζονται σε όλο τον κόσμο, σε μέρη όπως η Ιαπωνία, η Αργεντινή και οι Φιλιππίνες. Αυτό που εξακολουθεί να χρειάζεται μεταξύ όλων ημών –θυμάτων, εκπροσώπων των θυμάτων, συνδικαλιστών, ακαδημαϊκών και δικηγόρων– είναι η συνεργασία. Αναγκαίο είναι επίσης να θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε τάξη "τα του οίκου της". Η μετεγκατάσταση της εταιρείας «James Hardie» από την Αυστραλία στις Κάτω Χώρες για να αποφύγει τις υποχρεώσεις της έναντι των θυμάτων του αμιάντου είναι τόσο διαφανής όσο και αξιοκαταφρόνητη. Η ΕΕ δεν πρέπει να προσφέρει καταφύγιο σε αυτό το βρόμικο χρήμα. Επιπλέον, η ΕΕ οφείλει να διασφαλίσει ότι οι εταιρείες της δεν επιδίδονται σε επιχειρήσεις με αμίαντο εκτός Ευρώπης. Θα πρέπει να προβλέπονται κυρώσεις για την τιμωρία όσων το πράττουν."

Sally Moore, δικηγόρος

John Flanagan, Nicole Voide, Roberto Musacchio, Eric Jonckheere

Η εικόνα κατά χώρα

τρέχουσες εξελίξεις & ειδικά προβλήματα

Bairbre de Brún, Tinka de Bruin

[Ο αμίαντος είναι πρόβλημα του παρόντος και του μέλλοντος, όχι μόνο του παρελθόντος.]

Bairbre de Brún
Sinn Féin, Ιρλανδία

[Ο αμίαντος χρησιμοποιείται στη χώρα μου από τη δεκαετία του '20 στην κατασκευή μιας σειράς προϊόντων που περιλαμβάνει υφαντουργικά προϊόντα, φρένα, παπούτσια και υλικά τριβής, πράγμα που οδήγησε σε ανεπίπλο ανθρώπινο πόνο και αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις.]

Jiri Mastalka
KSCM, Τσεχική Δημοκρατία

Κατά τη διάρκεια μιας τριώρης συζήτησης στοργυλής τραπέζης στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τον Αμίαντο, η οποία συνδιοργανώθηκε με την GUE/NGL στις 23 Σεπτεμβρίου 2005, ιατροί, πολιτικοί ακτιβιστές, συνδικαλιστές, ομάδες υποστήριξης των θυμάτων και εκπρόσωποι ΜΚΟ από τα νέα και τα παλιά κράτη μέλη της ΕΕ παρουσίασαν τις τρέχουσες εξελίξεις και τα ειδικά προβλήματα που αντιμετωπίζονται. Παρουσιάστηκαν ενημερωμένα στοιχεία για διάφορες χώρες και ακολούθησε ευρεία συζήτηση με συμβολές πολλών συμμετεχόντων.

Λιθουανία

Συμπληρώνοντας την προηγούμενη παρουσίασή της (βλ. σελίδα 17), η **Δρ. Ruta Everatt** εξήγησε ότι οι πρώτοι εθνικοί κανονισμοί για την παραγωγή και τη χρήση αμιάντου υιοθετήθηκαν το 1998, ενώ το 1999 άρχισε η μέτρηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από τον αμίαντο. Από το 2000 και μετά, λαμβάνονται μέτρα για τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης αμιάντου, με την απαγόρευση συγκεκριμένων προϊόντων ως ακολούθως:

- από την 1η Ιανουαρίου 2001 απαγορεύεται η εισαγωγή, παραγωγή και χρήση κυματοειδών και απλών πλακών αμιαντοσιμεντού για νέες κατοικίες και δημόσια κτίρια,
- από την 1η Ιανουαρίου 2002 απαγορεύεται η χρήση κυματοειδών και απλών πλακών αμιαντοσιμεντού για όλα τα υπόλοιπα νέα κτίρια και η εισαγωγή και παραγωγή επεξεργασμένων ινών και υλικών αμιάντου, εκτός εάν προορίζονται για την πολιτική αεροπορία,
- από την 1η Ιανουαρίου 2003 απαγορεύεται η χρήση επεξεργασμένων ινών και υλικών αμιάντου, εκτός εάν προορίζονται για την πολιτική αεροπορία,
- από την 1η Ιανουαρίου 2004 απαγορεύεται η εισαγωγή αμιάντου και η παραγωγή αγωγών αμιαντοσιμεντού.

Σύμφωνα με τον υγειονομικό κανόνα HN 36:2002 για τις "Απαγορευμένες και Περιορισμένες Ουσίες" και το κυβερνητικό διάταγμα για τον "Περιορισμό της Εισαγωγής, της Παραγωγής και της Χρήσης Αμιάντου και Αμιαντούχων Προϊόντων", εφαρμόστηκε το 2004 ολοκληρωτική εθνική απαγόρευση του αμιάντου.

Οι πρόσφατες προσπάθειες να ελαχιστοποιηθεί η έκθεση στον αμίαντο στη Λιθουανία πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της μεταφοράς της νομοθεσίας της ΕΕ για τον αμίαντο. Ο "Κανονισμός για την Εργασία με Αμίαντο", ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2005, καταρτίστηκε σύμφωνα με τις οδηγίες 80/1107/ΕΟΚ, 83/477/ΕΟΚ και 91/382/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Σύμφωνα με τη Δρ. Ruta Everatt:

"Ο κανονισμός αυτός καθορίζει τις απαιτήσεις για όλα τα πεδία δραστηριοτήτων που συνδέονται με τον αμίαντο: μεταφορά, απόθεση, κατεδάφιση και επιδιόρθωση, απομάκρυνση αποβλήτων, προστασία, υγειονομική περιθάλψη και ειδική εκπαίδευση των εργαζομένων, επισήμανση των προϊόντων κ.τ.λ.. Πριν από την έναρξη οποιασδήποτε δραστηριότητας που συνδέεται με τον αμίαντο, όπως εργασίες κατεδάφισης ή αφαίρεσης του αμιάντου, πρέπει να αξιολογηθεί η έκθεση των εργαζομένων για να καθοριστεί ο βαθμός και η φύση της. Ο εργοδότης υποχρεούται να ενημερώσει το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας σχετικά με αυτές τις δραστηριότητες. Ο Κανονισμός μειώνει τις οριακές τιμές αμιάντου στο 0,1f/cm³ και πρέπει να πραγματοποιούνται συστηματικά μετρήσεις της συγκέντρωσης του αμιάντου στην ατμόσφαιρα των χώρων εργασίας. Η κατάσταση της υγείας των εργαζομένων πρέπει να αξιολογείται πριν από την έκθεση και ανά τακτά διαστήματα κατά τη διάρκεια της έκθεσης με επίσημες ακτινογραφίες θώρακα και εξέταση της αναπνευστικής λειτουργίας. Δεν προβλέπεται καμία ιατρική εξέταση μετά το πέρας της έκθεσης."

Η εφαρμογή των κανονισμών αυτών παρουσιάζει δυσκολίες με αποτέλεσμα η επικίνδυνη επαγγελματική και περιβαλλοντική έκθεση στον αμίαντο να είναι "ακόμη αρκετά κοινή".

Βουλγαρία

Η συνδικαλιστριάς κ. **Svetla Karova** περιέγραψε τις προσπάθειες της Βουλγαρίας να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του “πατροπαράδοτου” αμιάντου. Το 2000, η Γενική Επιθεώρηση Εργασίας ξεκίνησε μια εκστρατεία, η οποία είχε ως στόχο την επίτευξη συναίνεσης για την εξάλειψη του αμιάντου και των προϊόντων του. Το πρόγραμμα συζητήθηκε στο Τριμερές Εθνικό Σεμινάριο του 2001 και στη συνέχεια προωθήθηκε ως μέρος του εθνικού σχεδίου δράσης του Υπουργείου Υγείας για το περιβάλλον και την υγεία. Η αναγκαία νομοθεσία που θεσπίστηκε περιελάμβανε τους εξής κανονισμούς:

- Κανονισμός αρ. 1 της 27ης Φεβρουαρίου του 2003 για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που σχετίζονται με την έκθεση στον αμιάντο κατά την εργασία¹⁸,
- Κανονισμός αρ. 5 της 15ης Απριλίου του 2003 για την πρόληψη και τη μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος¹⁹
- Κανονισμός για τις επικίνδυνες χημικές ουσίες, παρασκευάσματα και προϊόντα, η οποία βρίσκεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου του 2003,
- Κανονισμός για την εισαγωγή και εξαγωγή επικίνδυνων χημικών ουσιών, ο οποίος βρίσκεται σε ισχύ από το 2004.

Παρόλο που η εισαγωγή, η παραγωγή και η χρήση όλων των ειδών ινών και προϊόντων αμιάντου έχουν απαγορευτεί από την 1η Ιανουαρίου του 2005, “οι επικίνδυνες επιπτώσεις του αμιάντου θα εξακολουθήσουν να υφίστανται στα επόμενα χρόνια λόγω της ενασχόλησης πολλών εργαζομένων με δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.” Οι μέθοδοι που έχουν προταθεί για τον περιορισμό των επικίνδυνων επιπτώσεων της συνεχιζόμενης έκθεσης στον αμιάντο είναι οι εξής:

- διεξαγωγή ελέγχων για την κατάρτιση καταλόγου των κτιρίων με αμιάντο,
- παρακολούθηση της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται στον αμιάντο,
- κατάρτιση μητρώου των ατόμων που έχουν υποστεί επαγγελματική έκθεση στον αμιάντο,
- έλεγχος της διάθεσης των αποβλήτων αμιάντου και διαχείριση των επικίνδυνων χώρων αποβλήτων.

Κύπρος

Μετά την εκστρατεία που διεξήχθη το 2002 με σκοπό να ευαισθητοποιηθεί το κοινό για το ζήτημα του αμιάντου στην Κύπρο, έχουν προκύψει αρκετά νέα προβλήματα, δήλωσε η κ. **Έφη Ξάνθου**. Τα σχέδια της κυβέρνησης να χρησιμοποιήσει τα πλεονάζοντα ορυχεία αμιάντου ως χώρους απόρριψης των αποβλήτων αμιάντου δεν είναι εφικτά. Η συμφωνία με τις τοπικές αρχές για την απόθεση 30 εμπορευματοκιβωτίων με απόβλητα αμιάντου στους χώρους των ορυχείων, δυστυχώς απέδειξε ότι υποτιμήθηκε η ποσότητα των αποβλήτων που θα προέκυπταν από την απολύμανση των κτιρίων στην Κύπρο. Σήμερα, όταν αφαιρείται αμιάντος, δεν υπάρχει επίσημος εγκεκριμένο μέρος για την απόρριψή του. Συνεπώς, έχει σημειωθεί αύξηση στη μη ελεγχόμενη απόρριψη μολυσμένων με αμιάντο υλικών. Οι εκτιμήσεις της κυβέρνησης εξακολουθούν να υποτιμούν την έκταση του προβλήματος. Ενδεικτικά, μια έρευνα που διεξάχθηκε το 2005 στις κατοικίες των προσφυγικών συνοικισμών, δεν περιέλαβε ορισμένα καταλύματα.

Τσεχική Δημοκρατία

Στη δεύτερη ομιλία της, η **Δρ. Daniela Peldova** επικεντρώθηκε στην εξέλιξη της τσεχικής νομοθεσίας για τον αμιάντο. Επιπλέον, παρέθεσε στοιχεία του Εθνικού Ιδρύματος Δημόσιας Υγείας (Πράγα), τα οποία αποκαλύπτουν ότι 373 εργαζόμενοι εξακολουθούν να εκτίθενται στον αμιάντο κατά την εργασία τους: 276 σε χρυσόλιθο και 97 σε αμιφίβολου²⁰. Η πλειοψηφία αυτών των επικίνδυνων εκθέσεων συμβαίνουν κατά την αφαίρεση αμιάντου από κτίρια ή κατά τη διάρκεια εργασιών αποκατάστασης²¹. Σύμφωνα με επίσημες πηγές, εκτιμάται ότι έως 55.000 άνθρωποι στην Τσεχική Δημοκρατία έχουν εκτεθεί στον αμιάντο. Ανάμεσα στον πληθυσμό των ατόμων ώριμης ηλικίας της χώρας, ο οποίος ανέρχεται στα 10 εκατομμύρια, παρατηρείται αύξηση όλων των ειδών καρκίνου. Ωστόσο, το ποσοστό των καρκίνων που προκλήθηκαν από επαγγελματική έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες παραμένει άγνωστο.

Κάτω Χώρες

Η κ. **Tinka de Bruin**, Πρόεδρος της Επιτροπής των Θυμάτων του Αμιάντου (Κάτω Χώρες), δήλωσε ότι οι εκπρόσωποι των νέων κρατών μελών της ΕΕ στη διάσκεψη φαίνεται να έχουν εκπλαγεί από το γεγονός ότι ένα παλιό κράτος μέλος της ΕΕ, όπως οι Κάτω Χώρες, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προβλήματα όσον αφορά

τον αμιάντο. Δυστυχώς, αυτή είναι η αλήθεια. Σε έναν πληθυσμό 16 εκατομμυρίων, διαγιγνώσκονται ετησίως 400 κρούσματα μεσοθηλώματος και 600 κρούσματα πνευμονικών ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο. Το 1995, με τη βοήθεια του Σοσιαλιστικού Κόμματος, τα θύματα του αμιάντου άρχισαν να οργανώνονται. Από το 1999, η Επιτροπή των Θυμάτων του Αμιάντου αποτελεί αυτόνομη οργάνωση. Η έντονη άσκηση πιέσεων από τα μέλη της Επιτροπής έχει βελτίώσει τη θέση των θυμάτων του αμιάντου στις Κάτω Χώρες. Το 2000, ιδρύθηκε το ολλανδικό Ινστιτούτο για τα Θύματα του Αμιάντου (IAV) με τη συνεργασία της κυβέρνησης, της Επιτροπής, των συνδικαλιστικών οργανώσεων, των εργαζομένων και των ασφαλιστικών εταιρειών με σκοπό την επιτάχυνση της διαδικασίας επίδοσης αποζημιώσεων. Αν ένα θύμα μεσοθηλώματος έχει υποστεί επαγγελματική έκθεση στον αμιάντο, μπορεί να λάβει αποζημίωση μέσω του IAV σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Αν ο αμελής εργοδότης έχει κλείσει τις επιχειρήσεις του, η αποζημίωση θα καταβληθεί από το κράτος. Επιπλέον, με βάση ένα χρηματοδοτούμενο από την κυβέρνηση πρόγραμμα, το οποίο καταρτίστηκε το 2003, οι ασθενείς στους οποίους διαγνώστηκε μεσοθηλώμα και οι οποίοι εργάστηκαν σε τομείς υψηλού κινδύνου θα λάβουν το συνολικό ποσό των 16.000 ευρώ.

Τον Μάιο του 2004 η Επιτροπή των Θυμάτων των Κάτω Χωρών, διοργάνωσε την πρώτη διεθνή διάσκεψη για τον αμιάντο στις Κάτω Χώρες. Αντίτυπα της αγγλικής έκδοσης των πρακτικών του συνεδρίου “*Ο ρυπαίνων πληρώνει*” διανεμήθηκαν στη διάσκεψη των Βρυξελλών. Οι αποφάσεις που ελήφθησαν στις Βρυξέλλες επηρεάζουν τις ζωές εκατομμυρίων Ευρωπαίων. Η απαγόρευση του αμιάντου δεν αρκεί. Πρέπει να διασφαλιστεί ότι τα θύματα δεν θα εγκαταλειφθούν:

“Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να πράξει το κατά δύναμη προκειμένου να θεσπίσει μια νομοθεσία, η οποία θα ορίζει ότι όσοι εκτέθηκαν στον αμιάντο κατά την εργασία τους και ως εκ τούτου έχει πληγεί η υγεία τους πρέπει να αποζημιωθούν. Χρειάζεται μια ευρωπαϊκή μονοαπευθυντική υπηρεσία όπου θα μπορούν να συγκεντρώνονται όλες οι πληροφορίες.”

Η αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” θα πρέπει να αποτελεί τον κανόνα. Οι εργοδότες πρέπει να πληρώσουν για τις ζημιές που προκάλεσαν. Προκειμένου να προστατευτούν οι μελλοντικές γενεές, οι έλεγχοι όλων των κτιρίων για αμιάντο πρέπει να είναι υποχρεωτικοί και πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να καταπολεμηθεί η μάστιγα του αμιάντου στις κοινωνίες μας.

Πολωνία

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στρογγυλής τραπέζης, η **Δρ. Neonila Szeszenia-Dabrowska** επικεντρώθηκε στην επαγγελματική έκθεση στον αμιάντο και τις συνέπειές της, στους κανονισμούς για τον αμιάντο και στο πρόγραμμα "Amiantus". Η προηγούμενη προσπάθεια για ελαχιστοποίηση της επαγγελματικής έκθεσης στον αμιάντο στην Πολωνία πραγματοποιήθηκε το 1949 όταν ως ανώτατος επιτρεπόμενος αριθμός μορίων αμιάντου ορίστηκαν τα 180 εκατομμύρια ανά 1 m³ ατμοσφαιρικού αέρα. Μετρήσεις που διενεργήθηκαν την εποχή εκείνη σε ένα εργοστάσιο νημάτων και ινών αμιάντου αποκάλυψαν ότι τα επίπεδα συγκέντρωσης ήταν έως και 24 φορές υψηλότερα από τα επιτρεπόμενα. Το 1954 η μέγιστη επιτρεπόμενη συγκέντρωση (ΜΕΣ) αμιάντου στους χώρους εργασίας μειώθηκε στα 2 mg/m³. Εντούτοις επικίνδυνες εκθέσεις εξακολούθησαν να λαμβάνουν χώρα. Παρά το γεγονός ότι θεσπίστηκαν μέτρα για τη μείωση της συγκέντρωσης σκόνης αμιάντου στις βιομηχανίες, η επαγγελματική έκθεση σε συγκέντρωση έως και τέσσερις φορές υψηλότερη από τη ΜΕΣ ήταν σύνθησε φαινόμενο, με τις συγκεντρώσεις ινών αμιάντου να κυμαίνονται μεταξύ 1 και 25 mg/m³ τη δεκαετία του 1970. Οι εκθέσεις αυτές είχαν τις αναμενόμενες επιπτώσεις: κατά την περίοδο 1976-2004, η κυβέρνηση αναγνώρισε 2.691 κρούσματα ασθενειών που προκλήθηκαν λόγω επαγγελματικής έκθεσης στον αμιάντο: 2.197 αμιαντώσεις, 143 μεσοθηλιώματα του υπεζωκότα και 351 καρκίνους του πνεύμονα.²²

Για την αντιμετώπιση της μόλυνσης των υποδομών της Πολωνίας με αμιάντο,²³ τον Μάιο του 2002 το υπουργικό συμβούλιο υιοθέτησε ένα εθνικό πρόγραμμα, το οποίο είχε ως στόχο την εξάλειψη του αμιάντου και των προϊόντων αμιάντου από την Πολωνική Δημοκρατία εντός 30 ετών. Θεσπίστηκε πληθώρα κανονισμών για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών που είχε η έκθεση στον αμιάντο για τον πληθυσμό, το δομημένο περιβάλλον και την ύπαιθρο. Η εφαρμογή του προγράμματος απαιτεί τον συντονισμό των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται από διάφορα υπουργεία και κυβερνητικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων των τοπικών αρχών, των περιφερειακών διοικήτων και της κεντρικής κυβέρνησης. Υπάρχει ακόμη ένα μεγάλο πρόγραμμα. Το πρόγραμμα "Amiantus" προβλέπει την παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε πρώην εργαζόμενους από 28 εγκαταστάσεις επεξεργασίας αμιάντου σε ολόκληρη την Πολωνία. Κατά την περίοδο 2000-2004, 5.466 εργαζόμενοι υποβλήθηκαν σε 8.776 ιατρικές εξετάσεις. Διαγνώστηκε αμιάντωση στο 14% αυτών που εξετάστηκαν, 19 κρούσματα καρκίνου του πνεύμονα και 12 κρούσματα μεσοθηλιώματος του υπεζωκότα.

Πορτογαλία

Ο κ. **Armanda Farias** μίλησε για τη συνεχιζόμενη προπαγανδιστική εκστρατεία που διεξάγουν οι πορτογάλοι μέτοχοι στη βιομηχανία αμιάντου. Αναφέρονται, δήλωσε, στη χαμηλή βιολογική αντοχή του χρυσότιλου, ισχυριζόμενοι ότι δεν υπάρχουν ιατρικές αποδείξεις σχετικά με την επικινδυνότητα του χρυσότιλου. Εντούτοις, οι επιστήμονες επιβεβαιώνουν την ύπαρξη μιας ευρωπαϊκής επιδημίας ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο, η οποία απειλεί να προκαλέσει 400.000-500.000 θανάτους στη δυτική Ευρώπη έως το 2030. Μετά την απαγόρευση του αμιάντου στην Ευρώπη, δεν πρέπει να λησμονήσουμε το καθήκον μας να βοηθήσουμε τους πληγέντες, δήλωσε. Η μη επιβολή της εφαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τον αμιάντο εξακολουθεί να θέτει σε κίνδυνο ζωές. Στην Πορτογαλία, τα προϊόντα που περιέχουν αμιάντο μπορούν να εντοπιστούν σε κτίρια, σχολεία, αθλητικά στάδια, αγροκτήματα και συστήματα ύδατοπρομήθειας. Εξάλλου, το 30% του αμιάντου που χρησιμοποιήθηκε στην Πορτογαλία το 2000 ήταν για την κατασκευή υδραγωγών αμιαντοσιμεντού. Η έλλειψη διατάξεων για την ελεγχόμενη διάθεση των αποβλήτων αμιάντου έχει οδηγήσει στην απόρριψη μολυσμένων υπολειμμάτων σε ολόκληρη την ύπαιθρο. Πρόσφατα, ο κ. Farias και οι συνάδελφοί του συνδικαλιστές γνωστοποίησαν στο Υπουργείο Περιβάλλοντος τις ανησυχίες τους σχετικά με τις εργασίες αφαίρεσης αμιάντου που διεξάγονται σε μεγάλη αεροπορική βάση από μια μη στρατιωτική εργοληπτική εταιρεία, η οποία χρησιμοποιεί ανειδίκευτους εργάτες χωρίς ειδικό εξοπλισμό και προστατευτικό ρουχισμό. Δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία ενέργεια.

Η επιτυχία της παγκόσμιας εκστρατείας για την απαγόρευση του αμιάντου εξαρτάται από τη συνεργασία ανάμεσα στις συνδικαλιστικές οργανώσεις, τις ομάδες των θυμάτων και τους ΜΚΟ στον αναπτυσσόμενο και στον αναπτυσσόμενο κόσμο όσον αφορά την προώθηση της εκστρατείας για παγκόσμια απαγόρευση και την αποκάλυψη των κινδύνων που ελλοχεύουν. Τα τελευταία 30 έτη, έχει επιτευχθεί πρόοδος όσον αφορά την ευαισθητοποίηση του κοινού για το ζήτημα του αμιάντου σε πολλές χώρες. Η ανάπτυξη ασφαλέστερων εναλλακτικών μεθόδων έχει καταρρίψει τον μύθο ότι δεν μπορεί να υπάρξει πολιτισμός χωρίς τον αμιάντο. Στην ανθρώπινη ζωή πρέπει να δίνεται προβάδισμα έναντι των ισολογισμών των εταιρειών. Ο αγώνας για την εξάλειψη αυτής της μάστιγας πρέπει να συνεχιστεί.

Ουκρανία

Ο κ. Dmytro Skrylnikov αξιολόγησε την κατάσταση της νομοθεσίας και των ερευνών για τον αμιάντο στην Ουκρανία. Σύμφωνα με τον εν λόγω ομιλητή, δεν υπάρχουν ειδικά προγράμματα ή νομοθεσία για τον αμιάντο στην Ουκρανία. Ωστόσο, ορισμένα ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον και την υγεία καλύπτονται από τη γενικότερη νομοθεσία. Υπό το Εθνικό σχέδιο δράσης για την περιβαλλοντική υγεία της Ουκρανίας για την περίοδο 2000-2005, το οποίο εγκρίθηκε από την κυβέρνηση το 2000, μια εκτίμηση των κινδύνων που απειλούν τους εργαζόμενους στη βιομηχανία παραγωγής αμιάντου και τους τελικούς χρήστες θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί έως το 2003 και θα έπρεπε να έχουν ληφθεί προστατευτικά μέτρα. Λόγω του περιορισμένου προϋπολογισμού αυτό δεν συνέβη. Η έλλειψη πόρων εμπόδισε επίσης την εφαρμογή του προγράμματος του υπουργικού συμβουλίου (2002), το οποίο αποσκοπούσε στον εντοπισμό των βιομηχανικών διαδικασιών και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που οδηγούν στη ρύπανση του περιβάλλοντος με καρκινογόνες ουσίες.

Δεν έχει διεξαχθεί καμία επιδημιολογική έρευνα όσον αφορά τις ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο. Τα στατιστικά στοιχεία της κυβέρνησης φανερώνουν ανησυχητικές τάσεις:

- οι πνευμονικές ασθένειες ευθύνονται σχεδόν για τους μισούς θανάτους που συνδέονται με την επαγγελματική απασχόληση,
- 100.000 θάνατοι από καρκίνο επέρχονται ετησίως και ο αριθμός τους αυξάνεται,
- από τον Ιανουάριο του 2004, υπήρξαν 818.000 καρκινοπαθείς στην Ουκρανία ενώ λίγα είναι τα κρούσματα επαγγελματικών καρκίνων που καταγράφονται,
- οι εκθέσεις σε καρκινογόνες ουσίες όπως οι διοξίνες, τα διφαινύλια και ο αμιάντος ούτε παρακολουθούνται ούτε ελέγχονται στην Ουκρανία.

Αποφυγή περισσότερων άδικων θανάτων

[Ασφαλώς, αν τα προϊόντα ΑΤ είναι φθηνότερα, είναι επειδή οι εταιρείες αμιάντου δεν δαπανούν όσα θα έπρεπε για πρόληψη και αποζημιώσεις. Μεταθέτοντας το φορτίο των κοινωνικών δαπανών για τις ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο στους εργαζομένους, οι παραγωγοί αμιάντου επιβαρύνονται με λιγότερες δαπάνες από ό,τι αν χρησιμοποιούσαν ασφαλέστερα υποκατάστατα.]

Δρ. Barry Castleman, περιβαλλοντικός σύμβουλος

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ινών αμιάντου χρησιμοποιείται για την παραγωγή δομικών υλικών αμιαντοσιμέντου (ΑΤ). Στα υποκατάστατα του αμιάντου που περιέχεται στα ελάσματα ΑΤ περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων οι πολυμερικές ίνες, όπως η πολυβινική αλκοόλη (PVA) και το πολυπροπυλένιο, τα οποία συνήθως αναμιγνύονται με κυτταρίνη για την κατασκευή επίπεδων ελασμάτων. Μερικώς επιτυχής αποδείχτηκε επίσης η χρήση ινοσιμέντου από μπαμπού. Άλλες εναλλακτικές λύσεις είναι: οι ίνες ευκαλύπτου, τα υπολείμματα εκχύλισης ζαχαροκάλαμου (βαγάσση) και το σιζάλ. Τα πλακίδια σκυροδέματος,²⁴ τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί σε αγροτικές περιοχές του Μάλι, αποτελούν ακόμη ένα υποκατάστατο του ΑΤ για την κατασκευή δομικών υλικών. Τα πλακίδια αυτά μπορούν να κατασκευαστούν με πρωτόγονο εξοπλισμό σε αγροτικές περιοχές. Οροφές από γυψοσανίδες, γαβανισμένο σίδηρο, φυτικές ίνες και άσφαλτο "onduline", οι οποίες αναπτύσσονται στη Βραζιλία, επίσης χρησιμοποιούνται. Τα υποκατάστατα του αμιάντου γενικά κοστίζουν 12-30% περισσότερο, ωστόσο καθώς οι διαδικασίες κατασκευής βελτιώνονται, η διαφορά της τιμής θα μειωθεί.

Υποκατάστατα των αγωγών ΑΤ αποτελούν μεταξύ άλλων: οι αγωγοί από χυτοσίδηρο και ολκίμο σίδηρο, οι αγωγοί από υψηλής πυκνότητας πολυαιθυλένιο, οι αγωγοί από σκυροδέμα ενισχυμένο με μέταλλο, οι γύψινοι αγωγοί και οι αγωγοί ινοσιμέντου κυτταρίνης, όπως αυτοί που παράγονται από τον αυστραλιανό κατασκευαστή κ. James Hardie. Ανάμεσα στα ασφαλέστερα υποκατάστατα του αμιάντου που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή φρένων οχημάτων περιλαμβάνονται: ημιμεταλλικά φρένα, κατασκευασμένα από σπογγώδη σίδηρο και γραφίτη σε πλαστική φαινολική ρητίνη, ίνες βολαστονίτη, ίνες "p-aramid", ίνες ύαλου και ρητίνες, όπως η φαινολική ρητίνη και η ελαιώδης ρητίνη ανακαρδίων (κάσιους).

Για τις υδατοδεξαμενές, ορισμένα από τα υποκατάστατα είναι οι ίνες ύαλου, το πολυαιθυλένιο, το PVA, η κυτταρίνη, το σκυροδέμα και ο χάλυβας. Οι πλαστικές δεξαμενές παρουσιάζουν το πλεονέκτημα του μικρότερου βάρους.

Το προσχέδιο μιας παγκόσμιας στρατηγικής

Στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τον Αμιάντο, ο ιταλός γεωρυσιστής κ. Antonio Pizzinato, δήλωσε ότι κατά τη διάρκεια μιας συζήτησης σχετικά με το ιταλικό παράδειγμα όσον αφορά την επίτευξη της εθνικής απαγόρευσης του αμιάντου (1992) και την εφαρμογή μέτρων για την ικανοποίηση των αναγκών όσων είχαν εκτεθεί στον αμιάντο, προβλήθηκαν στρατηγικές, οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε υπερεθνικό επίπεδο. Η ιταλική εκστρατεία θα μπορούσε να διαιρεθεί σε 3 φάσεις:

1η Φάση. Η οργάνωση και η κινητοποίηση των εργαζομένων, η οποία οδήγησε σε διαδηλώσεις έξω από το εθνικό κοινοβούλιο και απεργίες σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο με αιτήματα την απαγόρευση του αμιάντου, την κατάρτιση ενός προγραμμάτων ιατρικών εξετάσεων για τους εκτεθειμένους στον αμιάντο, την πρόωρη αφυπηρέτηση για τους εργαζομένους που διατρέχουν κίνδυνο, την αναγνώριση των επαγγελματιών ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο και την απολύμανση των δημόσιων και των ιδιωτικών κτιρίων. Η φάση αυτή διήρκεσε 20 έτη και ολοκληρώθηκε με την έγκριση του ιταλικού νόμου για την απαγόρευση του αμιάντου και την επίσημη αναγνώριση από την κυβέρνηση, των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα που εκτίθενται στον αμιάντο.

Αμιάντωση και παθήσεις του υπεζωκότος

[Το πρόβλημα του αμιάντου έχει οικουμενικό χαρακτήρα και πρέπει να αντιμετωπιστεί σε επίπεδο ΟΗΕ.]

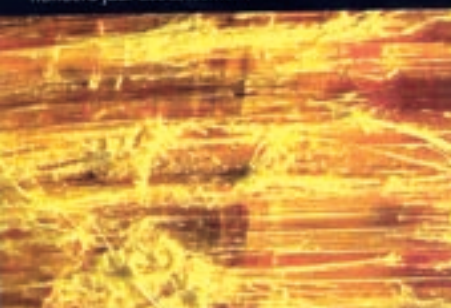
Roberto Musacchio
PRC, Ιταλία

- **2η Φάση.** Κατά την περίοδο 1994-2004, εφαρμόστηκαν νόμοι για τον τερματισμό της χρήσης και της επεξεργασίας αμιάντου, έκλεισαν ορυχεία αμιάντου, καταρτίστηκε πρόγραμμα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των πληγέντων και τέθηκε σε εφαρμογή ένα κυβερνητικό ασφαλιστικό πρόγραμμα για την αποζημίωση των θυμάτων που είχαν υποστεί είτε επαγγελματική είτε περιβαλλοντική έκθεση στον αμιάντο.
- **3η Φάση.** Αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τον περιορισμό, εντός δέκα ετών, των επικίνδυνων διαρροών από την κληρονομιά της Ιταλίας σε αμιάντο, αφαιρώντας και αντικαθιστώντας τα προϊόντα αμιάντου από εργοστάσια και κτίρια, διασφαλίζοντας δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη μέσω του εθνικού συστήματος υγείας για όλα τα άτομα με ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο και δημιουργώντας ένα Ταμείο για τα θύματα του Αμιάντου, το οποίο θα χορηγεί επιπλέον κυβερνητικές αποζημιώσεις στα θύματα του αμιάντου που υπέστησαν επαγγελματική έκθεση, στα μέλη των οικογενειών τους²⁵ ή σε άτομα που υπέστησαν περιβαλλοντική έκθεση.

Το ιταλικό παράδειγμα απέδειξε ότι η θέσπιση νομοθεσίας δεν σημαίνει πολλά αν δεν επιβληθεί η εφαρμογή των κανονισμών. Χρειάζεται έλεγχος της εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ για τον αμιάντο και στα 25 κράτη μέλη ούτως ώστε τα “παραθυράκια” της νομοθεσίας να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται. Η ιταλική εκστρατεία για την απαγόρευση του αμιάντου προέβαλε επίσης την ανάγκη συνεργασίας ανάμεσα σε διάφορες ομάδες, όπως συνδικαλιστικές οργανώσεις, ομάδες θυμάτων, ΜΚΟ, πολιτικούς, επιστήμονες και άλλους. Σε παγκόσμιο επίπεδο, υπηρεσίες όπως η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, τα Ηνωμένα Έθνη και η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων είναι αναγκαίο να συμμετάσχουν στην εκστρατεία.

HET ASBESTDRAMA

Eternit en de gevolgen van
honderd jaar asbestcement

Έκθεση του Bob Ruers

“Παρόλο που είναι γνωστό ότι η έκθεση στον αμιάντο μπορεί να προκαλέσει ασθένειες που οδηγούν σε αναπηρίες και στον θάνατο, οι παραγωγοί αμιάντου εξακολουθούν να προβάλλουν το επιχείρημα ότι η χρήση αμιάντου είναι ασφαλής και αρνούνται την ύπαρξη ασφαλέστερων εναλλακτικών λύσεων. Είναι απαράδεκτο να εκτίθενται οι πληθυσμοί των αναπτυσσόμενων χωρών στον κίνδυνο να προσβληθούν από ασθένειες, οι οποίες έχουν ήδη προκαλέσει τόση ανθρώπινη δυστυχία. Οι εθνικές κυβερνήσεις οφείλουν να διερευνήσουν ενδελεχώς τις υποθέσεις περιβαλλοντικής ρύπανσης με αμιάντο ούτως ώστε να εξακριβώσουν ποιος ευθύνεται και με ποιο τρόπο μπορεί να υποχρεωθεί να αποκαταστήσει το κακό που προκάλεσε. Η νομική δράση εναντίον των διοικητικών στελεχών του ομίλου «Eternit» πρέπει να συνεχιστεί. Είναι αναγκαίο να διεξαχθούν έρευνες για την επιρροή και τις ενέργειες αυτών των μεγάλων πολυεθνικών ούτως ώστε να τεκμηριωθεί, μια για πάντα, η συμμετοχή τους στο παγκόσμιο σκάνδαλο του αμιάντου.”

Bob Ruers, πρώην γερουσιαστής, ιδρυτικό μέλος της Ολλανδικής Επιτροπής των Θυμάτων του Αμιάντου και δικηγόρος εναγόντων.

Συμπεράσματα του συντάκτη

η συντονισμένη παγκόσμια δράση είναι ζωτικής σημασίας

Laurie Kazan-Allen

Ένας αριθμός ομιλητών στη διάσκεψη υπέδειξαν τις σοβαρές συνέπειες των χαμηλών επιπέδων ευαισθητοποίησης του κοινού και των εργαζομένων όσον αφορά τα ζητήματα που σχετίζονται με τον αμιάντο. Η κάλυψη του κενού ενημέρωσης θεωρήθηκε ως θέμα ύψιστης προτεραιότητας από τους συνέδρους, οι οποίοι συμφώνησαν ότι η ανάληψη συντονισμένης παγκόσμιας δράσης ήταν καίριας σημασίας.

Η αποτελεσματικότητα αυτού του είδους δράσης αποδεικνύεται περίτρανα από τις εξελίξεις που σημειώθηκαν μετά τη διάσκεψη στο ζήτημα του “Κλεμανσό”, το οποίο στο παρελθόν αποτέλεσε ένα από τα επιφανέστερα πλοία του γαλλικού ναυτικού. Η γαλλική κυβέρνηση, η οποία είχε προγραμματίσει την εξαγωγή του μολυσμένου με αμιάντο πλοίου στην Ινδία για παροπλισμό, βρέθηκε αντιμέτωπη με την εντατική εκστρατεία που διεξήγαγαν ΜΚΟ στη Γαλλία, την Αίγυπτο και την Ινδία, οι οποίες υποστήριζαν ότι η εξαγωγή αυτών των τοξικών αποβλήτων συνιστούσε παραβίαση των διεθνών πρωτοκόλλων, των παγκόσμιων συμφωνιών και του γαλλικού δικαίου. Στις 31 Δεκεμβρίου του 2005, η απόφαση που εξέδωσε ένα γαλλικό Διοικητικό Δικαστήριο ήρε και το τελευταίο δικαστικό εμπόδιο και έτσι το πλοίο αναχώρησε από την Τουλόν με προορισμό την Ινδία. Δώδεκα ημέρες αργότερα, ακτιβιστές της “Greenpeace” επιβίβαστηκαν στο “Κλεμανσό” 50 ναυτικά μίλια από τις ακτές της Αιγύπτου. Κατόπιν της επιβίβασής τους αναρριχήθηκαν στο κατάρτι και ξεδίπλωσαν ένα πανό, το οποίο έλεγε: “Πλοίο που μεταφέρει αμιάντο: Έξω από την Ινδία.” Άλλοι ακτιβιστές κατέκλυσαν το κατάστρωμα με μηχανοκίνητα αλεξίπτωτα πλαγιάς και με ένα πανό όπου αναγραφόταν: “Ούτε εδώ ούτε πουθενά.” Στο πλαίσιο μιας διεθνούς ημέρας δράσης, διαμαρτυρίες πραγματοποιήθηκαν επίσης στο Μπαγκλαντές, στην Ελβετία και στη Γαλλία.

Καθ’ όλη τη διάρκεια του χειμώνα, ΜΚΟ πολλών και διαφορετικών ενδιαφερόντων συνεργάστηκαν σε μια προσπάθεια να αναγκάσουν τη γαλλική κυβέρνηση να αλλάξει ριζικά τη στάση της. Στη Γαλλία, το Κίνημα για την Απαγόρευση του Αμιάντου, ο ANDEVA²⁶ και η Επιτροπή κατά του Αμιάντου στο Πανεπιστήμιο του Jussieu, δηλαδή οι ομάδες που είχαν χάσει τον δικαστικό αγώνα, εξακολούθησαν να ασκούν πιέσεις διά των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Χάρη στις προσπάθειες που κατέβαλαν διεθνή Σώματα, όπως η “Greenpeace”, το Δίκτυο Δράσης της Βασιλείας, το Γραφείο για τις Εταιρικές Ευθύνες (Ινδία), η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Μεταφορών και Περιβάλλοντος, το Ίδρυμα Bellona της Βόρειας Θάλασσας, το Διεθνές Δίκτυο για την Απαγόρευση του Αμιάντου, η Γραμματεία του Διεθνούς Κινήματος για την Απαγόρευση του Αμιάντου και η Διεθνής Ομοσπονδία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η είδηση της πανωλεθρίας του “Κλεμανσό” διαδόθηκε σε ένα ευρύτερο κοινό. Στις 17 Ιανουαρίου του 2006, εκπρόσωποι της Πλατφόρμας ΜΚΟ για τη διάλυση πλοίων συναντήθηκαν με τον κ. Γιωτάκο και άλλα μέλη της κυβέρνησης από την Επιτροπή Περιβάλλοντος της ΕΕ. Δύο εβδομάδες αργότερα, ο Επίτροπος Περιβάλλοντος της ΕΕ, κ. Σταύρος Δήμας δήλωσε στους δημοσιογράφους ότι η εξαγωγή του «Κλεμανσό» συνιστούσε παραβίαση της νομοθεσίας της ΕΕ και θα μπορούσε να έχει τόσο νομικές όσο και οικονομικές συνέπειες για την παραβαίνουσα κυβέρνηση. Ο Επίτροπος κ. Δήμας δήλωσε επίσης τα εξής: «Μια πλήρης απολύμανση των επικίνδυνων αποβλήτων πρέπει να λαμβάνει χώρα στην ΕΕ πριν αποσταλούν τα πλοία σε διαλυτήρια αναπτυσσόμενων χώ-

IBAS

Η Γραμματεία του Διεθνούς Κινήματος για την Απαγόρευση του Αμιάντου (IBAS) ιδρύθηκε το 1999 και πρόκειται για έναν ανεξάρτητο μη κυβερνητικό οργανισμό, ο οποίος έχει δύο στόχους: την παγκόσμια απαγόρευση του αμιάντου και την απόδοση δικαιοσύνης για όλα τα θύματα του αμιάντου. Η IBAS ελέγχει, αναλύει και διαδίδει τα νέα στοιχεία που λαμβάνει από το ολόενα και διευρυνόμενο δίκτυο των ατόμων και των ομάδων που συμμετέχουν στο διεθνές κίνημα κατά του αμιάντου, καθώς και πληροφορίες από νομικές, ιατρικές και βιομηχανικές πηγές. Η IBAS παράγει γραπτό υλικό και διοργανώνει διασκέψεις με σκοπό να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στα ζητήματα που σχετίζονται με τον αμιάντο.

Παρόλο που η IBAS συνεργάζεται στενά με το Διεθνές Δίκτυο για την Απαγόρευση του Αμιάντου, με οργανώσεις για την απαγόρευση του αμιάντου και εθνικές οργανώσεις των θυμάτων του αμιάντου, δεν συνδέεται από οργανωτική ή οικονομική άποψη με αυτές τις ομάδες. Το έργο της IBAS συντονίζει η κ. Laurie Kazan-Allen. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο:

<http://www.ibas.btinternet.co.uk>

ρων." Στις 15 Φεβρουαρίου, το Ανώτατο Δικαστήριο της Γαλλίας (Le Conseil d'Etat) έδωσε εντολή στην κυβέρνηση να αναστείλει τη μεταφορά του "Κλεμανσό". Την ίδια ημέρα, ο Πρόεδρος Σιράκ ανακοίνωσε ότι το βάρους 27.000 τόνων πλοίο, το οποίο βρισκόταν τότε στην Αραβική Θάλασσα, θα επέστρεφε στη Γαλλία. Ο Πρόεδρος δεσμεύτηκε ότι η Γαλλία θα συνεργαζόταν με τους ευρωπαίους εταίρους της προκειμένου να αναπτυχθεί ένα πρόγραμμα για την απολύμανση των προς απόσυρση πλοίων στην Ευρώπη πριν από την τελική διάλυσή τους στην Ασία. Τέσσερις ημέρες αργότερα, το μαγακλαντεσιανό Ίδρυμα για την Επαγγελματική Ασφάλεια, την Υγεία και το Περιβάλλον (OHSE) ανακοίνωσε ότι το πλοίο "SS Norway", το οποίο κατασκευάστηκε το 1961 και εκτιμάται ότι περιέχει 1.250 τόνους προϊόντων αμιάντου, δεν θα διαλυόταν στο Μπαγκλαντές. Η εκστρατεία του OSHE για να αποτρέψει την αγορά του "SS Norway" από μία μαγακλαντεσιανή εταιρεία διάλυσης πλοίων περιλάμβανε μία αναφορά προς την κυβέρνηση, μια διαδήλωση στη Ντάκα (12 Φεβρουαρίου) και δηλώσεις στον Τύπο προκειμένου να ενημερωθεί το κοινό για την τοξική φύση του πλοίου. Διαμαρτυρίες από άλλες ΜΚΟ, οι οποίες έτυχαν δημοσιογραφικής κάλυψης, μεγέθυναν τις πιέσεις προς τους ιδιοκτήτες διαλυτηρίων και την κυβέρνηση. Στις 17 Φεβρουαρίου του 2006, ο Σύνδεσμος Εταιρειών Διάλυσης Πλοίων του Μπαγκλαντές αποφάσισε ομόφωνα ότι κανένας από τους οργανισμούς μέλη του δεν θα αγόραζε το μολυσμένο πλοίο. Ταυτόχρονα, ο Υπουργός Περιβάλλοντος ανακοίνωσε ότι η μαγακλαντεσιανή κυβέρνηση δεν θα επέτρεπε την είσοδο του "SS Norway" στη χώρα μέχρι την πλήρη απολύμανσή του. Η δράση ΜΚΟ και ανήσυχων πολιτών στην Ευρώπη και την Ασία διαδραμάτισε ζωτικό ρόλο στον καθορισμό της τύχης του "Κλεμανσό" και του "SS Norway." Οι εκστρατείες αυτές, παραδείγματα ανάληψης άμεσης δράσης του 21ου αιώνα, δείχνουν τι μπορεί να επιτευχθεί όταν κινητοποιηθεί η κοινωνία των πολιτών.

Στη δήλωση που υιοθετήσαν οι σύνεδροι, συνιστάται ο συντονισμός των εθνικών δράσεων κατά του αμιάντου ούτως ώστε να μεγιστοποιηθεί η παγκόσμια επίδραση. Κατά τη διάρκεια της διάσκεψης, η κ. Fiona Murie, από την IFBWW (Διεθνής Ομοσπονδία Οικοδόμων και Εργατών Ξύλου), ανακοίνωσε ότι ο αμιάντος ορίστηκε ως ζήτημα προτεραιότητας για τη φετινή Διεθνή ημέρα μνήμης των εργαζομένων (28 Απριλίου). Σε απάντηση σε αυτήν την είδηση, ο κ. Alain Destexhe, βέλγος Γερούσιαστής και Πρόεδρος της Ένωσης Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων για Παγκόσμια Δράση, εξέδωσε ένα έγγραφο υπό τον τίτλο "Εκκλήση για την παγκόσμια απαγόρευση του αμιάντου". Το έγγραφο κυκλοφορεί ανάμεσα σε βουλευτές ανά το παγκόσμιο και θα δημοσιευθεί στις 28 Απριλίου. Η ενίσχυση των προσπαθειών που καταβάλλονται από διεθνείς επαγγελματικές ενώσεις και πολιτικούς σε ολόκληρο τον κόσμο είναι το θέμα μιας αναφοράς, η οποία επίσης προγραμματίζεται να δημοσιευθεί στις 28 Απριλίου και εκφράζει τις απόψεις θυμάτων του αμιάντου, συμμετεχόντων σε εκστρατείες για τη δημόσια υγεία, επαγγελματιών ιατρικών και παραϊατρικών επαγγελματιών, προβληματισμένων πολιτών και ΜΚΟ. Αναφέρει τα εξής:

"Μέσα στο πνεύμα της ανθρωπιάς και της ισότητας, διακηρύσσουμε ότι κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να διαβιεί και να εργάζεται σε ένα υγιές περιβάλλον. Είναι απαράδεκτο μια ουσία, η οποία κρίνεται υπερβολικά επικίνδυνη για να χρησιμοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση να χρησιμοποιείται στην Ασία, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική. Είναι απαράδεκτο μια βιομηχανοποιημένη χώρα να αποστέλλει πλοία μολυσμένα με αμιάντο σε μια αναπτυσσόμενη χώρα. Μια παγκόσμια απαγόρευση του αμιάντου είναι το πρώτο βήμα της εκστρατείας για την απαλλαγή της ανθρωπότητας από την απειλή του αμιάντου. Προκειμένου να εξαλειφθεί η μαστίγα του αμιάντου, δηλώνουμε τη δέσμευσή μας να συνεργαστούμε για την επίτευξη του στόχου μας."

Οι συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διήμερη συνάντηση έδωσαν το έναυσμα για πολλά από τα γεγονότα που ακολούθησαν μετά τη διάσκεψη. Στους μήνες και τα χρόνια που έπονται θα καρποφορήσουν και άλλες πρωτοβουλίες. Η παρουσία τόσων πολλών νεαρών συνέδρων στη διάσκεψη αναζωογόνησε την εκστρατεία για τον τερματισμό ενός αιώνα μόλυνσης των ανθρώπων και του περιβάλλοντος από αυτήν τη φονική ουσία.

Παράρτημα Α

Δήλωση των Βρυξελλών

**Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τον Αμιάντο:
Πολιτική, Υγεία και Ανθρώπινα Δικαιώματα
Δήλωση των Βρυξελλών – 23 Σεπτ. 2005**

Προοίμιο

Ο αμιάντος παραμένει η κυριότερη αιτία πρόκλησης επαγγελματικού καρκίνου στην Ευρώπη. Τα προϊόντα αμιάντου στις ευρωπαϊκές κατοικίες, στα εμπορικά καταστήματα και στα έργα υποδομής και τα απόβλητα αμιάντου στο περιβάλλον μας εξακολουθούν να προκαλούν έναν άνευ προηγουμένου αριθμό ασθενειών και θανάτων.

Έτος Δράσης

Ευρωπαϊκές επαγγελματικές ομάδες, ιατρικοί σύλλογοι και διεθνείς υπηρεσίες έχουν υποβάλει το αίτημα να ανακηρυχθεί το 2005-2006 ως Έτος Δράσης για τον Αμιάντο. Για τον σκοπό αυτό, οι συμμετέχοντες στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τον Αμιάντο, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22 και 23 Σεπτεμβρίου 2005 στις Βρυξέλλες, απευθύνουν έκκληση προς όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και κυρίως προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και προς το Συμβούλιο της Ευρώπης, για την κατάρτιση και την εφαρμογή ενός Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για τον Αμιάντο, το οποίο θα περιλαμβάνει:

Προληπτική δράση

Προκειμένου να αποτραπούν μελλοντικές επικίνδυνες εκθέσεις, συνιστώνται τα ακόλουθα μέτρα:

- αυστηρή επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ και της εθνικής νομοθεσίας για την υγεία και την ασφάλεια όσον αφορά τον αμιάντο,
- όπως και στην περίπτωση άλλων καρκινογόνων ουσιών, όλα τα προϊόντα αμιάντου θα πρέπει να επισημαίνονται με το σύμβολο της νεκροκεφαλής. Η ισχύουσα χρήση του λογότυπου "a" δεν είναι αποδεκτή,
- καθιέρωση υποχρεωτικών ελέγχων των δημοσίων κτιρίων για αμιάντο έως το 2007 και των ιδιωτικών κατοικιών έως το 2008, καθώς και όλων των μέσων μεταφοράς (π.χ. πλοία, τρένα, αεροπλάνα) έως το 2008· θέσπιση νομοθεσίας της ΕΕ, η οποία να περιλαμβάνει πρόγραμμα πιστοποίησης για τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων της βιομηχανίας αφαίρεσης αμιάντου,
- καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για τη μέτρηση της ρύπανσης του εδάφους με αμιάντο,
- διεξαγωγή ερευνών για εξεύρεση ασφαλέστερων μεθόδων επεξεργασίας των αποβλήτων αμιάντου,
- τερματισμό της κατά παρέκκλιση χρήσης αμιάντου για την παραγωγή χλωρίου,
- ενίσχυση της οδηγίας του 2003 με τη διαγραφή της έννοιας της "σποραδικής και χαμηλής έντασης έκθεσης". Δεν υπάρχει ασφαλής έκθεση στον αμιάντο!

Δράση για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η κατάργηση της θανατικής ποινής αποτελούν θεμελιώδεις αξίες για την ΕΕ. Εντούτοις, εκατοντάδες χιλιάδες ευρωπαίοι στερούνται του δικαιώματός τους στην καλή υγεία μέσω της επικίνδυνης έκθεσης στον αμιάντο, ενώ σε πολλές περιπτώσεις η έκθεση αυτή ισοδυναμεί με θανατική ποινή. Χρειάζεται να αναληφθεί δράση προκειμένου να διασφαλιστεί το βασικό δικαίωμα της εργασίας και της διαβίωσης σε ένα ασφαλές περιβάλλον. Συνιστώνται τα ακόλουθα μέτρα:

- αναθεώρηση του χαρακτηρισμού των διαταραχών του υπεζωκότα και ορισμένων άλλων ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο ως "μη κακοήθων ασθενειών". η σημερινή κατηγοριοποίηση αυτών των συμπτωμάτων ως καλοήθων δεν αντανακλά επακριβώς την επίδρασή τους στην υγεία των ασθενών και στις επαγγελματικές επιλογές τους,

[Ευρωπαϊκές επαγγελματικές ομάδες, ιατρικοί σύλλογοι και διεθνείς υπηρεσίες έχουν υποβάλει το αίτημα να ανακηρυχθεί το 2005-2006 ως Έτος Δράσης για τον Αμιάντο.]

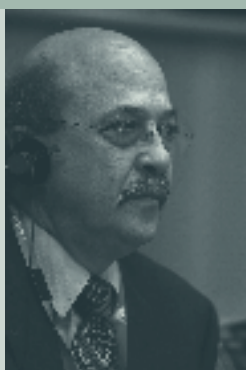

Vittorio Agnoletto, Fulvio Aurora

[Η ΕΕ πρέπει να βοηθήσει τα νέα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν την κληρονομιά του παρελθόντος σε αμιάντο παρέχοντας τα χρήματα που χρειάζονται για την ποσοτική έκφραση του προβλήματος με πρωτοβουλίες, όπως η επιδημιολογική έρευνα.]

Vittorio Agnoletto
PRC, Ιταλία

[Πρέπει να διασφαλίσουμε την πρόπουσα εφαρμογή των σχετικών οδηγιών της ΕΕ στην απολύμανση των κτηρίων.]

Αδάμος Αδάμου
ΑΚΕΛ, Κύπρος

- κατάρτιση εθνικών μητρώων των εργαζομένων που εκτίθενται στον αμιάντο και των εργαζομένων που πάσχουν από ασθένεια η οποία σχετίζεται με τον αμιάντο,
- αναγνώριση όλων των ασθενειών που σχετίζονται με επαγγελματική έκθεση στον αμιάντο ως επαγγελματικών ασθενειών, στο πλαίσιο μιας εναρμόνισης των συστημάτων αποζημίωσης των επαγγελματικών ασθενειών στην Ευρωπαϊκή Ένωση,
- ανάπτυξη ιατρικών κατευθυντήριων γραμμών για τη “βέλτιστη θεραπεία” των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο· ανάπτυξη και χρηματοδότηση ενός ερευνητικού προγράμματος για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των πασχόντων από αυτές τις ασθένειες,
- σύσταση ειδικών ευρωπαϊκών ή εθνικών ταμείων ή χρηματοδότηση προγραμμάτων από εταιρείες που επιδίδονται στην παραγωγή αμιάντου μέσω υποχρεωτικών εισφορών· παροχή βοήθειας από τις δημόσιες αρχές σε όλα τα θύματα επαγγελματικής, περιβαλλοντικής ή οικιακής έκθεσης στον αμιάντο· στήριξη των ομάδων των θυμάτων του αμιάντου για την κινητοποίηση και την αρωγή των πληγέντων,
- απαγόρευση της μετεγκατάστασης εταιρειών από κράτη που δεν ανήκουν στην ΕΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ προκειμένου να αποφευχθούν τις υποχρεώσεις τους λόγω του αμιάντου,
- ίδρυση ενός Κέντρου Ευρωπαϊκών Ερευνών για τη διερεύνηση και την εφαρμογή ασφαλών τεχνολογιών για την αφαίρεση/απολύμανση των μολυσμένων με αμιάντο περιοχών, οι οποίες αποτελούν δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

Δράση για τα δύο μέτρα και δύο σταθμά

- Η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει μια διεθνή απαγόρευση του αμιάντου μέσω μιας Σύμβασης της ΔΟΕ ή άλλου διεθνούς οργανισμού και μια δίκαιη μετάβαση στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Η νομοθεσία της ΕΕ θα πρέπει να απαγορεύσει τη χρήση αμιάντου από εταιρείες που έχουν την έδρα τους στην ΕΕ οπουδήποτε στον κόσμο· η μη συμμόρφωση με αυτή τη νομοθεσία θα πρέπει να τιμωρείται με πρόστιμα, τα οποία θα μπορούσαν να διανέμονται μεταξύ των αλλοδαπών θυμάτων του αμιάντου.
- Οι στρατηγικές ελαχιστοποίησης των υποχρεώσεων των εναγομένων παγκόσμιας εμβέλειας λόγω του αμιάντου είναι πολύ αναπτυγμένες. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεργαστεί με άλλους εταίρους για τη δημιουργία ενός διεθνούς ταμείου αποζημίωσης των θυμάτων εταιρειών της ΕΕ.
- Η μεταβίβαση του κινδύνου από την Ευρώπη στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι απαράδεκτη. Ιδιαίτερα, ο παροπλισμός μολυσμένων με αμιάντο πλοίων, όπως το “Κλεμανσό” στην Ινδία, παραβιάζει τόσο τη Σύμβαση της Βασιλείας όσο και τους κανονισμούς της ΕΕ για τα απόβλητα: απαιτείται αυστηρή εφαρμογή και επιβολή αυτών των κανόνων.
- Οι ορθές πρακτικές όσον αφορά την επιτυχή υιοθέτηση ασφαλέστερων τεχνολογιών άνευ αμιάντου στην Ευρώπη θα πρέπει να διαδοθούν στις χώρες που εξακολουθούν να χρησιμοποιούν αμιάντο.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο θα πρέπει να διαθέσει κονδύλια για τη στήριξη της απολύμανσης των μολυσμένων με αμιάντο περιοχών.
- Οι συμμετέχοντες από την ΕΑΚ απευθύνουν έκκληση για την ανάληψη εθνικών δράσεων σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, όπως η 28η Απριλίου 2006, *Διεθνής ημέρα μνήμης των εργαζομένων*, και η 14η Μαΐου, *Ημέρα μνήμης των θυμάτων του αμιάντου στο Βέλγιο*. Ειδικότερα, συνιστούν τη διοργάνωση διαδηλώσεων μπροστά από τις канаδικές πρεσβείες.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να προωθήσει μια διερεύνηση των σημερινών και των παλαιότερων δραστηριοτήτων των πολυεθνικών εταιρειών αμιάντου και των εταιρικών τους διασυνδέσεων.
- Οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί που συμμετέχουν στην εκστρατεία για την παγκόσμια απαγόρευση του αμιάντου θα πρέπει να στηρίξουν τον αγώνα των ΜΚΟ, των συνδικαλιστικών ενώσεων και άλλων οργανώσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες κατά του αμιάντου, παρέχοντάς τους πληροφορίες για τις ορθές πρακτικές, την αποτελεσματική νομοθεσία, τα ιατρικά και τα τεχνικά ζητήματα. Οι ευρωπαϊκοί φορείς μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξη διεθνών δικτύων συνεργασίας και αλληλεγγύης.

Πρόσθετη δράση

Ο αμιάντος άπτεται ευρέος φάσματος ζητημάτων, το οποίο εκτείνεται από την επαγγελματική και τη δημόσια υγεία έως το περιβάλλον, τα καταναλωτικά θέματα και την ιατρική έρευνα. Συνιστάται, επομένως, ο ορισμός ενός ατόμου το οποίο θα συντονίζει το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για τον Αμιάντο.

Παράρτημα Β

Πρόγραμμα της διάσκεψης & κατάλογος συμμετεχόντων

Πέμπτη 22 Σεπτεμβρίου 2005

- 9:30 Χαιρετισμός: κ. Francis Wurtz, ευρωβουλευτής, Πρόεδρος της Ομάδας GUE/NGL
- 9:45 Εναρκτήριες παρατηρήσεις: Προεδρεύοντες της συνεδρίασης: κ. Kartika Liotard, ευρωβουλευτής, μέλος της Ομάδας GUE/NGL, και κ. Xavier Jonckheere, Πρόεδρος της ABEVA
- 10:00 Η πολιτική της ΕΕ για τον Αμιάντο: Συνθήκες εργασίας και επιδόματα
- 10:20 Συντονισμένη συζήτηση – Η επαγγελματική έκθεση στον αμιάντο:
Μάλτα: κ. Saviour Sammut
Βουλγαρία: κ. Svetla Karova
Πορτογαλία: κ. Armando Farias
Ισπανία: κ. Angel Carcoba
- 10:50 Η πολιτική της ΕΕ για τον αμιάντο: Το περιβάλλον
- 11:10 Συντονισμένη συζήτηση – Η περιβαλλοντική έκθεση στον αμιάντο
Κύπρος: κ. Γιώργος Περίκης, βουλευτής
Ηνωμένο Βασίλειο: κ. Jason Addy
Πολωνία: Δρ. Neonila Szeszenia-Dabrowska
Ουκρανία: κ. Dmytro Skrylnikov
Ιταλία: κ. Fulvio Aurora
Τουρκία: Δρ. Salih Emri
- 11:40 Πολιτικό πάνελ – Συζήτηση ευρωβουλευτών:
Ιταλία: κ. Vittorio Agnoletto
Κύπρος: κ. Αδάμου Αδάμος
Ελλάδα: κ. Δημήτρης Παπαδημούλης
Τσεχική Δημοκρατία: κ. Jiri Mastalka
Ιρλανδία: κ. Bairbre de Bruin
- 12:15 Συζήτηση της Ολομέλειας: Πρόεδρος
- 12:45 Συμπέρασμα: Πρόεδρος
- 15:00 Εναρκτήριες παρατηρήσεις: Πρόεδρος
- 15:10 Η ανθρώπινη διάσταση των ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο:
Γαλλία: κ. Nicole Voide
Βέλγιο: κ. Xavier Jonckheere
Πρωτοβουλίες των θυμάτων: Ηνωμένο Βασίλειο: κ. John Flanagan
Έρευνες για το μεσοθλιώμα: Ηνωμένο Βασίλειο: κ. Αστέρω Κλαμπατά
Αποφυγή περισσότερων άδικων θανάτων
- 15:40 Περιπτωσιολογική μελέτη: Η κατά παρέκκλιση χρήση αμιάντου για την παραγωγή χλωρίου στην ΕΕ: κ. Fernanda Giannasi, επιθεωρήτρια εργοστασίων, Βραζιλία
- 16:00 Ρυθμιστικό πλαίσιο για τις χημικές ουσίες: Καταχώρηση, αξιολόγηση και έγκριση των χημικών ουσιών (REACH): κ. Guido Sacconi, ευρωβουλευτής
- 16:20 Υποκατάστατα του αμιάντου: Οικοδομικά υλικά και προϊόντα τριβής: Δρ. Barry Castleman

- 16:40 Η μεταφορά επικίνδυνης τεχνολογίας στον αναπτυσσόμενο κόσμο: Δρ. Annie Thebaud-Mony
- 17:00 Παγκόσμια εκστρατεία για την απαγόρευση του αμιάντου:
κ. Alain Destexhe, Βέλγος γεροισιαστής
κ. Antonio Pizzinato, Ιταλός γεροισιαστής
- 17:30 Συζήτηση της Ολομέλειας: Πρόεδρος
- 18:20 Συμπέρασμα: Πρόεδρος
- 18:30 Λήξη της συνεδρίασης

Παρασκευή 23 Σεπτεμβρίου 2005

- 9:30 Εναρκτήριες παρατηρήσεις: Πρόεδροι: κ. Roberto Musacchio, ευρωβουλευτής, και κ. Αδάμος Αδάμου, ευρωβουλευτής
Προσδιορισμός της έκτασης του προβλήματος του αμιάντου στην Ευρώπη
- 9:45 Οι ιατρικές πτυχές του αμιάντου: Εξετάσεις, συχνότητα κρουσμάτων και αναγνώριση: Δρ. Olaf Hagemeyer
- 10:00 Καρκίνος που οφείλεται στον αμιάντο: Το οικονομικό κόστος για το Εθνικό Σύστημα Υγείας: Δρ. Andrew Watterson
- 10:15 Ελληνής αναφορά των κρουσμάτων καρκίνου που οφείλεται στον αμιάντο στη Δανία: κ. Lars Vedsmann
- 10:30 Ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο στην Ελλάδα: Δρ. Παναγιώτης Μπεχράκης
- 10:45 Ιατρικό πάνελ:
Σλοβενία: Δρ. Metoda Dodic-Fikfak
Λιθουανία: Δρ. Ruta P. Everatt
Τσεχική Δημοκρατία: Δρ. Daniela Pelclova
Ινδία: Δρ. Tushar Kant Joshi
- 11:20 Ανθρώπινα δικαιώματα των πασχόντων από ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο: κ. Sally Moore
- 11:35 Εταιρικές ευθύνες και αποζημιώσεις: "Eternit": Μια περιπτωσιολογική μελέτη, κ. Bob Ruers
- 11:50 Συζήτηση της Ολομέλειας: Πρόεδρος
- 12:20 Ψήφισμα της διάσκεψης: κ. Laurent Vogel
- 12:50 Συμπέρασμα: κ. Kartika Liotard, ευρωβουλευτής
- 15:00 Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης: Πρόεδροι: κ. Fiona Murie και κ. Angel Carcoba
- 15:15 Εκθέσεις των χωρών
Βουλγαρία: κ. Svetla Karova
Κύπρος: βουλευτής κ. Γιώργος Περίκης
Τσεχική Δημοκρατία: Δρ. Daniela Pelclova
Λιθουανία: Δρ. Ruta P. Everatt
Μάλτα: κ. Saviour Sammut
Κάτω Χώρες: κ. Tinka de Bruin
Πολωνία: Δρ. Neonila Szeszenia-Dabrowska
Πορτογαλία: κ. Armando Farias
Ουκρανία: κ. Dmytro Skrylnikov
- 16:45 Συζήτηση: Πρόεδροι
- 17:45 Συμπέρασμα: Πρόεδροι
- 18:00 Λήξη συνεδρίασης

Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τον Αμιάντο: Πολιτική, Υγεία & Ανθρώπινα Δικαιώματα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Βρυξέλλες, ASP 1 G3

Συμμετέχοντες:

ABEVA-Βέλγιο, ANDEVA και "Γαλλικό Κίνημα για την Απαγόρευση του Αμιάντου"-Γαλλία, CAOVA και "Ένωση για τα Θύματα του Αμιάντου", Ελβετία, "Greenpeace"-Κύπρος, Καθηγητής Π. Μπεχράκης, Ελλάδα, "Ομάδα Θυμάτων του Αμιάντου του Casale Monferrato" και "Εθνικός Σύνδεσμος των Θυμάτων της Ιταλίας"-Ιταλία, CCOO-Ισπανία, "Ολλανδική Επιτροπή των Θυμάτων του Αμιάντου"-Ολλανδία, SABS-Σλοβενία, "Clydebank Asbestos", "Ομάδα δράσης για τον Αμιάντο του Clydeside"-Σκωτία, "Ομάδα στήριξης των θυμάτων του αμιάντου της περιφέρειας του Merseyside", "Δικαιοσύνη για τα θύματα του αμιάντου της Βορείου Ιρλανδίας", "Ευαισθητοποίηση για τον αμιάντο"-Ουαλία και άλλοι.

Παράρτημα Γ

Υποσημειώσεις

- 1 Κατά τη διάρκεια μιας "funa" οι διαδηλωτές χτυπούν δυνατά κατασάρκες και τσιγγάνια για να προσελκύσουν την προσοχή του κοινού.
- 2 <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31983L0477:EL:HTML>
- 3 Σύμφωνα με ένα άρθρο στην εφημερίδα "La Liberation" της 15ης Μαρτίου 2005, κατά τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στην Τουλόν αφαιρέθηκαν 65-80 τόνοι αμιάντου από το "Κλεμανσό" και απέμειναν 22 τόνοι αμιάντου προς αφαίρεση από τους ανειδίκευτους και απροστάτευτους εργαζόμενους στα ινδικά διαλυτήρια.
- 4 Βλ. *End of Life Ships – The Human Cost of Breaking Ships* στην ιστοσελίδα: <http://www.fidh.org/IMG/pdf/shipbreaking2005a.pdf>
- 5 Κατόπιν των εντατικών δικαστικών προσπαθειών του γαλλικού κινήματος για την απαγόρευση της χρήσης αμιάντου και άλλων ΜΚΟ, μια δικαστική απόφαση επέτρεψε στο «Κλεμανσό» να αποπλεύσει για την Ινδία στις 31 Δεκεμβρίου 2005.
- 6 Βλ. άρθρο στην εθνική εφημερίδα *The Hindu* (τεύχη της 31ης Δεκεμβρίου 2005 και της 1ης Ιανουαρίου 2005).
- 7 Βλ. *Under-registration of Occupational Diseases: the Greek Case*. Αλεξόπουλος Κ.Γ., Ραχιάτης Γ., Βαλόου Μ., Ντρίβας Σ., Μπεράκης Π., Ιατρική της Εργασίας 2005, 55 (1):64-65.
- 8 Ο πληθυσμός της Τοσκικής Δημοκρατίας ανέρχεται σε 10 εκατομμύρια- ο μισός είναι σε ηλικία εργασίας και περίπου το 8% εκτίθεται σε επικίνδυνες ουσίες κατά την εργασία του. Σήμερα, 276 εργαζόμενοι εκτίθενται σε χρυσόλιτο και 97 σε αμιφβόλιτους αμιάντους.
- 9 Στην Τοσκική Δημοκρατία, το ποσό της αποζημίωσης για επαγγελματικές ασθένειες εξαρτάται από τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της ασθένειας. Καταβάλλονται αποζημιώσεις για τη σωματική και ψυχική οδύνη, τον περιορισμό της δυνατότητας του ασθενή να διδάξει μια φυσιολογική ζωή, τους αποκλεισμένους μισθούς και τα έξοδα περιθαλάφσης. Ένας ασθενής με μεσοθηλίωμα θα ανέμενε να λάβει περίπου 4.000 ευρώ.
- 10 Η χρήση και η εμπορία κροκιδόλιθου είχε απαγορευθεί το 1984.
- 11 Σε ολόκληρη την έκθεση αυτή, όταν αναφέρεται η λέξη "τόνος", συνήθως νοείται ο μετρικός τόνος (όταν τα στοιχεία είναι παλαιότερα, πιθανόν να πρόκειται για βρετανικό τόνο, ο οποίος είναι κατά περίπου 2% βαρύτερος). Όπου οι ομιλήτες έχουν δηλώσει ρητά ότι αναφέρονται σε μετρικούς τόνους, χρησιμοποιείται η γραφή «τόνους».
- 12 Οι 795 θάνατοι που σχετίζονται με τον αμιάντο καταλαμβάνονται ως εξής: 259 από καρκίνο του περιτοναίου, 210 από καρκίνο του υπεζωκότα, 196 από καρκίνο του πνεύμονα και 130 από άλλα αίτια.
- 13 Πρόκειται για τη μεγαλύτερη συνδικαλιστική οργάνωση στη Βουλγαρία.
- 14 ΚΑΕ/ΝΑΚ: Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και Νέα Ανεξάρτητα Κράτη.
- 15 CMMF: *Comptoir des Minéraux et Matières Premières* (Ταμείο Ορυκτών και Πρώτων Υλών).
- 16 Η γαλλική ονομασία της ομάδας είναι: *Le Collectif des Riverains et Victimes du CMMF*.
- 17 Οι άλλες ομάδες που έλαβαν μέρος στη διαδήλωση εκπροσωπούσαν τους γονείς των παιδιών που φοιτούσαν στο τοπικό σχολείο, το γαλλικό κίνημα για την απαγόρευση του αμιάντου, μια τοπική ομάδα θυμάτων του αμιάντου και μία οικολογική οργάνωση.
- 18 Με την πράξη αυτή μεταφέρθηκε η οδηγία 83/477/ΕΟΚ της ΕΕ που τροποποιήθηκε από την οδηγία 91/382/ΕΟΚ και την οδηγία 98/24/ΕΟΚ για την προστασία της υγείας των εργαζομένων από κινδύνους οφειλόμενους στον αμιάντο και στα υλικά αμιάντου κατά την εργασία.
- 19 Με την πράξη αυτή μεταφέρεται η οδηγία 87/217/ΕΟΚ της ΕΕ.
- 20 Ανάμεσα στα 276 άτομα που εκτίθενται σε χρυσόλιτο περιλαμβάνονται μόνο 8 γυναίκες και ανάμεσα στα 97 που εκτίθενται σε αμιφβόλιτους περιλαμβάνονται μόνο 8 γυναίκες.
- 21 Τα περισσότερα περιστατικά έκθεσης σε χρυσόλιτο αφορούν άτομα που λαμβάνουν μέρος σε εργασίες αφαίρεσης μονώσεων και απομάκρυνση αποβλήτων, όπως οι κατασκευαστές οροφών, οι ξυλουργοί και οι συντηρητές. Η έκθεση σε αμιφβόλιτους αφορά περισσότερο τους εργαζόμενους σε σιδηροδρομικούς σταθμούς, τους κατασκευαστές οροφών και τους ξυλουργούς.
- 22 Κατά τη δεκαετία 1994-2004, τα περιστατικά ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο αυξήθηκαν από 79 σε 210, αύξηση μεγαλύτερη του 250%.
- 23 Κυβερνητικές πηγές εκτιμούν ότι υπάρχουν κατά προσέγγιση 15,5 εκατομμύρια τόνοι προϊόντων αμιάντου στην Πολωνία, εκ των οποίων, η συντριπτική πλειοψηφία, δηλαδή 14,9 εκατομμύρια τόνοι, είναι σανίδες αμιαντοτσιμέντου. Περίπου το 85% του εναπομείναντα αμιάντου στην Πολωνία περιέχεται σε δομικά υλικά και προϊόντα ενώ στις αγροτικές περιοχές η μόλυνση με αμιάντο είναι τρεις φορές μεγαλύτερη από ό,τι στις πόλεις.
- 24 Για πληροφορίες σχετικά με τα πλακίδια σκυροδέματος (microconcrete tiles) και τις φωτικές ίνες με την άσφαλτο βλ. αντίστοιχα τους ιστότοπους: www.perryassociates.com και www.onduline.com.br
- 25 Το 20% των ανθρώπων που έχουν πεθάνει από ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο στο Casale Monferrato ήταν παράπλευρα θύματα επαγγελματικής έκθεσης, δηλαδή εκτίθενταν σε ίνες αμιάντου που μεταφέρονταν στο σπίτι τους μέσω του επαγγελματικού ρουχισμού κάποιου συγγενή.
- 26 ANDEVA: ο γαλλικός Σύνδεσμος που εκπροσωπεί τα θύματα του αμιάντου.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

International Ban Asbestos Secretariat
www.ibas.btinternet.co.uk

Merseyside Asbestos Victims Support Group – UK
<http://www.asbestosdiseases.org.uk>

ANDEVA (Association Nationale de Défense des Victimes de l'Amiante) – France
<http://andeva.free.fr>

Instituto Sindical de Trabajo, Ambiente y Salu (ISTAS)
(Spanish Trade Unions)
<http://www.ccoo.es/istas>

The International Federation of Building and Wood Workers (IFBWW)
<http://www.ifbww.org/>

Confederation of Independent Trade Unions, Bulgaria
<http://www.knsb-bg.org/>

Institute of Occupational Medicine, Poland
<http://www.imp.lodz.pl/>

Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale, France
<http://www.inserm.fr/fr/>

Save Spodden Valley, UK
<http://www.spodden-valley.co.uk/>

ABEVA, Belgium
<http://www.abeva.be/>

Dutch Asbestos Victims Committee
<http://www.comiteasbestslachtoffers.nl>

Hazards
<http://www.hazards.org>

Mesothelioma UK
<http://www.mesithelioma.uk.com>

European Trade Union Confederation
www.etuc.org

Socialist Party, Netherlands
www.sp.nl

GUE/NGL Group
www.guengl.eu

Ο Hein du Plessis είναι φωτογράφος με έδρα του τη Νότιο Αφρική ο οποίος ειδικεύεται στο κοινωνικό ρεπορτάζ. Έχει εργαστεί ως φωτορεπόρτερ, ενώ σήμερα διδάσκει στη Σχολή Τεχνολογίας Σχεδίου και Τέχνης Οπτικών Μέσων στο Κεντρικό Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο στη Νότιο Αφρική. Οι προηγούμενες εκθέσεις του περιλαμβάνουν τίτλους όπως "Εικόνες Κακομεταχείρισης των Ηλικιωμένων", "Αντιμετωπίζοντας το AIDS", "Σε Κοινή Θέα (Εργάτες της Ινδίας)", "Πρόσωπο με Πρόσωπο (Ο Καρκίνος κι Εσύ)", το δε έργο του έχει κάνει το γύρο του κόσμου. Οι εικόνες που βλέπετε στην παρούσα δημοσίευση, στις σελίδες 1, 4, 12, 16, 20, 28, 35 και στην παρούσα σελίδα προέρχονται από την έκθεση του 1999 "Η Κληρονομιά του Αμιάντου". Επανελημμένως το έργο του Hein du Plessis έχει κερδίσει ή έχει προταθεί για βραβεία όπως αυτά της Fuji Press (1993, 2002, 2003), της South Africa Pro Photo (1999), το Βραβείο Φωτογραφίας της Βρετανικής Κοινοπολιτείας (2001), το Νοτιοαφρικανικό Βραβείο Φωτογραφικού Δοκιμίου (2001) και το βραβείο του New York Institute of Photography (2002). Μπορείτε να έρθετε σε επαφή μαζί του μέσω της διεύθυνσας: hduples@cut.ac.za

Σχετικά με την GUE/NGL

Η Ομάδα GUE/NGL (Ευρωπαϊκή Ενωτική Αριστερά/Αριστερά των Πρασίνων των Βορείων Χωρών) είναι η πέμπτη μεγαλύτερη ομάδα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και απαρτίζεται, επί του παρόντος, από σαράντα έναν ευρωβουλευτές προερχόμενους από δεκαέξι πολιτικά κόμματα σε δεκατρείς ευρωπαϊκές χώρες. Όπως φανερώνει το όνομά της, πρόκειται για μια συνομοσπονδιακή ομάδα 16 κομμάτων, τα οποία εργάζονται για την επίτευξη κοινών πολιτικών στόχων.

Η Ομάδα έχει μέλη από τα ακόλουθα κόμματα: ΑΚΕΛ (Κύπρος), Bloco de Esquerda (Πορτογαλία), Die Linke.PDS (Γερμανία), Folkebevægelsen mod EU (Δανία), Izquierda Unida (Ισπανία), ΚΚΕ (Ελλάδα), KSCM (Τσεχική Δημοκρατία), PCF (Γαλλία), PCP (Πορτογαλία), PdCI (Ιταλία), PRC (Ιταλία), Sinn Féin (Ιρλανδία), SP (Ολλανδία), Συνασπισμός (Ελλάδα), Vansterpartiet (Σουηδία), Vasemmistoliitto (Φιλανδία).

WWW.GUENGL.EU